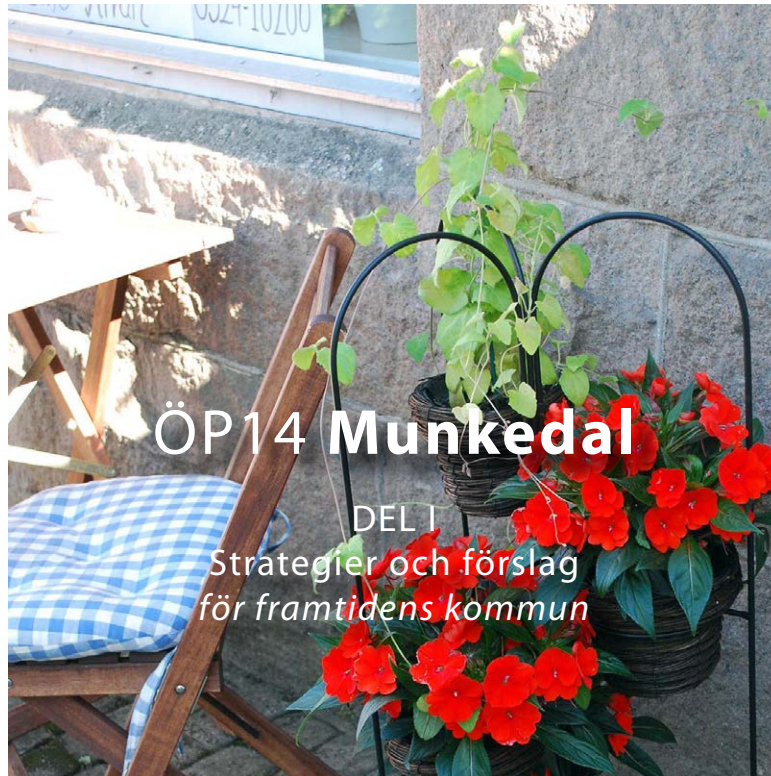

Framtidsplan ÖP14 Munkedal

DEL I **Strategier och förslag**

ÖVERSIKTSPLAN 2014 FÖR MUNKEDALS KOMMUN
ANTAGANDEHANDLING DECEMBER 2014

Kafé i Munkedal

Antagandehandling ÖP14 har utarbetats av:

Projektledare: Ronny Larsson, planarkitekt Munkedals kommun

Konsulter: Karin Löfgren, Maria Nykvist och Mona Seuranen, Arkitekterna Krook & Tjäder

INNEHÅLL

Vad är ÖP? 4

Mål och vision 7

Möjligheternas spelplan 7

Hållbart samhälle 10

Strategier för Munkedal 12

Boende och pendling 12

Näringsliv och turism 14

Infrastruktur och service 18

Folkhälsa 22

Klimat - strategi, anpassning och sårbarhet 23

Vindbruksplanering 25

Landsbygdsutveckling 27

Stranden och LIS-områden 30

Mellankommunala frågor 32

Riktlinjer för planeringen 34

Grundläggande principer för den fysiska planeringen 34

Lokaliseringsprinciper för en hållbar bebyggelseutveckling 35

Utformningsprinciper 37

Förslag för mark och vatten 38

Centralorten Munkedal 38

De större samhällena – Dingle, Hällevadsholm, Hedekas 40

Håby/E6-zonen: E6, verksamhetslänken, de fem moten, Håby m m 45

Landsbygden – Svarteberg, Sörbygden, Valbo-Ryr, inre Tungenäset, m m 50

Havsbandet (Kustzonen + Hensbacka/Saltkällan) Tungenäskusten, Saltkällan, Hensbacka och Gullmarn 53

Naturmarkerna - Kynnefjäll, Örekilsälven, Hajumsälven, Bärfendal, Herrestadsfjället och Sö Bullaresjön 61

Planens konsekvenser 62

Hållbarhetsbedömning av ÖP - sammanfattning 62

Miljöbedömning av översiktsplan för Munkedals kommun 66

VAD ÄR ÖP?

ÖP i Munkedal

Alla kommuner ska enligt lag ha en kommuntäckande och aktuell översiktsplan. En översiktsplan visar hur kommunen avser att samordna fysisk planering samt lov- och tillståndsgivning enligt plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken (MB) och är en överenskommelse mellan stat och kommun om en samsyn kring användningen av mark och vatten. Översiktsplanen är rådgivande och vägledande, inte juridiskt bindande. I praktiken har den dock mycket stor betydelse som underlag för andra bindande beslut och bestämmelser och även vid överprövningar i högre instans. För att upprätthålla översiktsplanens aktualitet ska kommunen se över sin plan och uppdatera den minst vart fjärde år, en gång under varje mandatperiod.

Det är nödvändigt att kommunen har ett aktuellt planeringsunderlag med riktlinjer som på bästa sätt styr och möjliggör positiva förändringar och en stödjande hållbar samhällsstruktur.

ÖP i två delar

Ny struktur

ÖP14 utgörs av två delar, Del I och Del II, samt ett antal bilagor. Förslaget till ny översiktsplan är i mycket stor utsträckning baserat på innehållet i gällande översiktsplan ÖP10, men har getts ett annorlunda upplägg. De olika avsnitt som utgjorde ÖP10 har dels aktualiserats för att motsvara dagens förutsättningar och kommunens aktuella önskemål, och dels stuvats om för att kunna ordnas i tydligare delar. Denna nya indelning syftar till att underlätta användning och framtida bearbetning av planen, och göra helheten så överskådlig och lättillgänglig som möjligt, för såväl allmänhet som tjänstemän, politiker och myndighetspersoner.

Del I - politik

Del I är den egentliga översiktsplanen, som innehåller mål, visioner, strategier, rekommendationer och förslag. I den beskrivs även de konsekvenser som kan vara att vänta av de förslag som läggs i ÖP. Detta är den politiska delen av översiktsplanen, då den innehåller kommunala ställningstaganden och viljeinriktningar. Därför kräver den också politiska beslut för att kunna uppdateras och utvecklas. Det är denna del som ska aktualiseras en gång vart fjärde år.

Del II - fakta

Del II är en sammanställning av viktiga planeringsförutsättningar som styr den översiktliga planeringen samt fortsatt planering som detaljplanläggning och bygglovgivning. Denna del innehåller fakta, information, utredningar och beskrivningar av dagsläget - dvs. sådant som är som det är, och som inte är beroenden av politiska ställningstaganden från kommunen. Den innehåller även vissa ställningstaganden, som dock kommer "utifrån" och som kommunen inte råder över, som lagstiftning, EU-direktiv, regionala och nationella mål. Denna del kan uppdateras och utvecklas kontinuerligt efterhand som nya planeringsförutsättningar dyker upp. Detta kräver ingen medverkan från kommunpolitiken utan kan skötas av kommunens tjänstemän.

Bilagor

De bilagor som hör till ÖP14 är Vindbruksplan, LIS-plan, Naturvårdsprogram och Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för ÖP10. Nya konsekvenser av ÖP14 beskrivs i konsekvenskapitlet sist i Del I. I utställningshandlingen ingår även en samrådsredogörelse.

Fortsatt planering

Rullande planering

Den översiktliga planeringen bör vara en kontinuerligt pågående process, där planeringen hålls levande genom fördjupningar och tillägg mellan mandatperioderna. Detta för att ständigt kunna uppdatera planen med nytt material i samband med aktualitetsprövningarna vart fjärde år. Även planeringsunderlaget bör hållas à jour genom kontinuerligt arbete, men behöver inte bli föremål för politisk behandling utan kan tillföras planen kontinuerligt. Detta sätt att arbeta med ÖP, ”rullande översiktlig planering”, ligger i linje med det förslag till revideringar av PBL, ”En effektivare plan- och bygglovsprocess” (SOU 2013:34), som är under nationell behandling.

Demokratisk process

ÖP14 baseras som sagt i stor utsträckning på innehållet i ÖP10. Under utarbetandet av ÖP10 genomfördes en omfattande demokratisk process med rådslag där samhällsföreningar och bygdegrupper i kommunen var delaktiga i att formulera den gemensamma bilden av framtidens Munkedal. Dialogarbetet skedde kring frågeställningen: *”Hur kan vi tillsammans bibehålla och utveckla livskvalitén i vår bygd samt i kommunen som helhet?”*

Denna fråga är ständigt aktuell och bör beaktas även i fortsatt planering. Under samrådet och kommande utställning av ÖP14 vill kommunen fortsätta med borgardialogen med kommunens invånare, företagare och aktörer. Kommunen ser att det är särskilt viktigt att unga kommuninvånare kommer till tals i denna process. Munkedals framtid tillhör dagens barn och ungdomar!

Det finns en grundläggande ambition i Munkedal att vara kommunen där nya och positiva initiativ ges goda möjligheter genom korta och "nära" beslutsvägar.

Prioriteringar:

boendemiljöer på Tungenäset

strandnära sjöanläggningar

stora verksamhetsytor

förnyelsebara energikällor

möjlighet till kvarboende på landsbygden

Möjligheternas spelplan

Sammanfattning – om grundläggande prioriteringar

Kommunen vill underlätta för människor att bosätta sig i kommunen. I detta perspektiv kan varje ny bosättning och/eller verksamhetsetablering betraktas som värdefull. Tillväxt innebär stärkta förutsättningar för att erbjuda service åt kommuninvånarna vilket i sin tur är positivt i ett socialt perspektiv.

Kommunen vill se den samlade mark- och vattenarean inom Munkedals kommun som en möjligheternas spelplan där kända och ännu okända möjligheter – och utmaningar – väntar. En framgångsrik samhällsplanering ger möjligheter för positiva förändringar med bästa hänsyn till förutsättningar som påverkar och särintressen som påverkas.

Kommunens vilja

Det finns vissa områden med relativt starka bevarandebestämmelser där kommunen ser möjligheter att samordna dessa med en god samhällsbyggnad – till förmån för kommunen som helhet, och för att kunna nå de uppställda kommunala målen. Det gäller:

- möjligheterna att erbjuda attraktiva kustnära boendemiljöer på Tungenäset och i Saltkällan/Hensbacka – utan att påtagligt skada riksintressen för natur, kulturmiljö- och friluftsliv eller olämpligt belasta den redan högt exploaterade bohuskusten – och i kombination med en utbyggd VA-ledning och gc-väg, med positiva effekter för miljön och för hälsa och säkerhet,
- möjligheterna att etablera vindkraftverk i relativt stor omfattning, med den samlade påverkan på framför allt landskapsbild, turism, natur och de möjligheter att bygga bostäder som det innebär eller kan innebära,
- möjligheterna att kunna erbjuda och ha i beredskap stora samlade verksamhetsytor av skiftande karaktär i Håby/Gläborg – i ett logistiskt riktigt läge vid E6 och godsjärnvägen – även om det innebär samhällsinvesteringar i infrastruktur och lokalt påverkar landskapsbild och miljö,

- möjligheterna att kunna erbjuda verksamhetsytor i mindre omfattning vid det strategiskt belägna Dinglemotet – även om det idag saknas viss infrastruktur och berör bördig jordbruksmark, som också är rik på forn-lämningar,
- möjligheterna att kunna erbjuda tätortsnära landsbygdsboende inom några mindre bostadsområden

I de följande kapitlen beskrivs i översiktsplanen kommunens syn på bl a dessa frågor.

Vision 2025

Kommunfullmäktige antog 2009-06-24 en vision för Munkedals kommun, Vision 2025. Visionen är styrande för all kommunens verksamhet. Beslutet föregicks av en omfattande och mycket öppen process riktad mot intresseorganisationer, företag, föreningar och kommunala företrädare. Genom temaarbeten och besök har även skolbarn och skolungdomar engagerats i visionsarbetet. Processen tog ungefär två år att genomföra och resulterade i en förhållandevis tydlig bild av vad invånarna uppfattar som viktigt för framtiden (en gemensam värdegrund). I syfte att göra visionen känd för alla presenterades den i form av en bok, "Ett år i Munkedal". Boken har erbjudits alla hushåll i Munkedals kommun och kan läsas av alla åldrar. Visionen:

"Munkedal – mer av livet. En hållbart växande kommun med engagerade invånare. Här tar vi oss an framtidens utmaningar tillsammans."

Kommunala mål

Övergripande mål

Visionen har fem övergripande mål:

- Människor känner sig välkomna
- En hållbart växande kommun
- En kreativ och spännande miljö
- Invånarna mår bra och trivs med livet
- Invånarna är delaktiga, handlingskraftiga och stolta

Vart och ett av målen har fått konkreta uppföljningsbara mått. Uppföljning sker vartannat år. Målen ska nås genom att kommunens insatser fokuserar på:

- Ett gott värdskap både för varandra och mot besökare.
- Ett naturnära och varierat boende.
- God hälsa och trygghet.
- Ett välutvecklat och starkt näringsliv.
- Bra kommunikationer, infrastruktur och service.
- Ett rikt fritidsliv.
- Livslångt lärande.
- Tillväxt utifrån ett långsiktigt hållbart och miljösmart synsätt.

Befolkningsmål

De övergripande målen enligt ovan är kopplade till befolkningsmålet:

- Ökad befolkning till 11000 invånare 2025, dvs + 50 invånare/år.

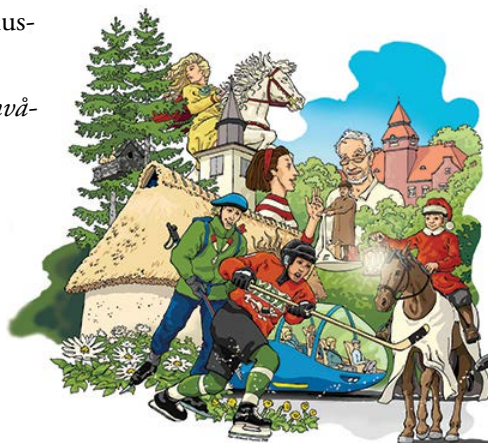

Illustration: Per-Anders Nilsson

- Kommunfullmäktige har beslutat om en vision för kommunens bostads- politik 2014-2019. Visionen utgår från att kommunens invånare ska kunna forma ett bra boende för sig och sina familjer. En befolkning som trivs i sitt boende väljer att stanna kvar och lockar dessutom andra att flytta hit. Det får också ungdomar att vilja stanna kvar eller återvända efter studier. I måldokumentet anges hur visionen ska förverkligas; aktuella detaljplaner/aktivt planarbete, byggklara tomter i tätort, stimulans av bostättning på landet, mark att planlägga genom aktiv bevakning av ledig mark för inköp, tillgång till hyresrätter och hållbar utveckling socialt, miljömässigt och ekonomiskt.

Kommunala miljömål

Arbete pågår ihop med Lysekils och Sotenäs kommuner för att formulera gemensamma miljömål. En lokal åtgärdsplan för miljöarbetet avses skapas med utgångspunkt i miljömålen.

Kommunala folkhälsomål

Med utgångspunkt från de nationella folkhälsomålen har kommunfullmäktige 2009-10-28 antagit en folkhälsopolicy. I denna formuleras ett antal utmaningar inför framtiden. Vissa av dem berör direkt den fysiska planeringen.

- En hållbar utveckling
- Öka jämställdheten och jämlikheten
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Livslångt lärande
- Ökat arbetsdeltagande och en god arbetsmiljö
- Åldrande med god livskvalitet samt
- Främja goda levnadsförhållanden

Det övergripande målet för kommunens folkhälsoarbete är:

”Vi i Munkedal ska verka för att skapa samhällseliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Munkedal - mer av livet.”

Övriga kommunala mål

- Attraktivt och varierat boende, goda kommunikationer, varierade fritidsaktiviteter, tillgång på arbetstillfällen och bra service är grundläggande faktorer för att återfå en positiv befolkningsutveckling.
- Centralorten Munkedal samt samhällena Dingle, Hällevadsholm och Hede- kas har alla särskilda utvecklingsförutsättningar att ta till vara. Centralorten ska vara kommunens servicecentrum.
- Tungenäset, med unika natur-, kultur- och fritidsmiljöer vid Gullmarn, är ett av kommunens viktigaste utvecklingsområden för ett attraktivt boende, för friluftsliv och för turism.
- Kommunen ska bibehålla och utveckla en levande landsbygd. Möjligheterna för boende och sysselsättning ska underlättas. Landsbygdsfrågorna ska ges stor tyngd vid planering och beslutsfattande.
- I den fysiska översiktsplanen och i all annan planering ska vikten av visuellt tänkande betonas. Det offentliga rummet, grönsstrukturer, form och arkitektur är några av flera framgångsfaktorer för Munkedals kommun och ska därför ges stort utrymme. Mötesplatser ska värnas.
- Munkedals kommun ska verka för bärkraft och kretsloppsriktning. Bl.a ska energianvändningen effektiviseras, den totala energiförbrukningen minska och användningen av alternativa, förnyelsebara energikällor öka.

Hållbart samhälle

Hållbarhet

Hållbart samhälle betyder att utvecklingen tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov” (enligt den sk Brundtland-rapporten 1987). Det kan antas vara en självklar målsättning för alla. Tidigare milstolpar på internationell nivå har varit Agenda 21-arbetet som under det senaste decenniet varit vägledande för kommunens arbete för en bärkraftig utveckling. Utöver de krav som ställs i plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken (MB) avseende hållbar utveckling, finns även Miljömål som gäller för planeringen. För närvarande gäller de nationella och regionala miljömålen som avses kompletteras med lokala miljömål. Kommunens målsättning är att strävan efter hållbar utveckling ska integreras i all verksamhet och på alla nivåer.

Tre aspekter: socialt – ekonomiskt – ekologiskt

Begreppet hållbarhet har preciseras till att omfatta hållbarhet ur social, ekonomisk och ekologisk synpunkt, vilka i ett långsiktigt perspektiv är ömsesidigt beroende av varandra. Dessa tre aspekter har sin grund bl a i plan- och bygglagen (PBL) där de ingår i de allmänna intressen som ska beaktas vid planläggning och vid lokalisering av bebyggelse. Det är hur dessa tre dimensioner eller värden balanseras som i stor utsträckning avgör hur långsiktigt hållbara olika beslut är.

Den ekonomiska aspekten betonades i ett tillägg till PBL 2007 med att ”en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens skall främjas”. Därutöver anges i plan- och bygglagen, i likhet med miljöbalkens hushållningsprinciper, att ”en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och med energi och råvaror skall främjas”.

Hållbar utveckling i Munkedal

Vägledande principer för hållbar utveckling

Hur kan vi då styra utvecklingen av kommunens fysiska miljö mot ökad hållbarhet? Översiktsplanen visar både på kommunens rika arv och på kommunens goda utvecklingsmöjligheter – för boende, näringsliv, infrastruktur, kulturupplevelser, friluftsliv m.m. Grundläggande för planeringen är att se sambandet mellan inflyttning – bostäder – näringsliv – infrastruktur/service och hur dessa förändringsintressen kan samspela till en hållbar helhet med övriga intressen, som natur- och kulturvård, friluftsliv, energieffektivisering, hälsa och säkerhet m.m., inom kommunen och med omvärlden.

Faktorer som på olika sätt påverkar de tre aspekterna av hållbar utveckling är ett större utnyttjande av kollektiva transporter, lägre energiförbrukning, bättre hälsa och säkerhet, samordnade samhällsinstallationer, ökad integration och jämställdhet, landsbygdsutveckling, friskare miljö, befolkningsökning m.m. I kommande avsnitt i ÖP14 Del I redovisas strategier, riktlinjer och förslag som sammantaget beskriver kommunens syn på hur hållbarhet ska uppnås, och som ska utgöra vägledande principer i beslut om kommunens utveckling.

(PBL 1:1) PBL syftar till att ”med beaktande av den enskilda människans frihet främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer” (1993:419)

(PBL 2:2) ”Planläggning skall, med beaktande av natur- och kulturvärden, främja en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden, kommunikationsleder och andra anläggningar.

Även en från social synpunkt god livsmiljö, goda miljöförhållanden i övrigt samt en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och med energi och råvaror skall främjas. En god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens skall främjas.” (2007:1303)

(MB 1:1) ”Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.” (1998:808)

Stämningbilder hållbarhet

Förtätning och landsbygdsboende

I Munkedals tätort och de tre större samhällena finns detaljplanerad obebyggd mark för bostäder och mindre, ej miljöstörande verksamheter, men det finns också möjligheter att förtäta i den mån efterfrågan finns, t ex i vissa av de delar som tidigare stördes av trafiken på gamla E6. Munkedals kommun är dock en utpräglad landsbygds kommun, och har i landsbygden också sin största potential för att kunna attrahera nya invånare. Vi behöver tillåta och stödja en utveckling även av landsbygden. Detta är en förutsättning även för tätorternas och centralortens utveckling och serviceunderlag.

Landsbygdsutveckling

Kommunen vill starkt betona vikten av att medge även en glesare bebyggelsestruktur, så som bebyggelsen av tradition ser ut på landsbygden, med störst fokus på samtliga tätorter med omgivande landsbygd. Kommunen menar att det inte behöver stå i motsats till en hållbar utveckling om det sker samordnat med en utbyggnad av infrastruktur som VA och gång- och cykelvägar från tätorterna, eller gemensamma lokala anläggningar för VA, och på sikt underlag för en utvecklad kollektivtrafik för att minska bilberoendet. Lokal utveckling av service, arbetsliv och livsmedelshandel är positivt. För södra Tungenäset bedöms en samordnad utveckling av VA-ledning och bostadsutbyggnad ha förutsättningar att bidra till en totalt sett bättre miljö genom minskade utsläpp till Gullmarn. För att de ska kunna genomföras och finansieras behöver de utföras parallellt.

Omvärldsanpassning och regional samverkan

De senaste två decennierna har det skett stora omvärldsförändringar som i grunden ändrat förutsättningarna för samhällsutvecklingen. Informationssamhällets framväxt, förbättrad infrastruktur, förstörade arbetsmarknadsområden, EU-medlemskapet och Västra Götalandsregionens tillkomst, är några exempel på förändringar som påverkar Munkedals kommun, liksom hot om förändrat klimat och miljöförstöring. Kommunens förmåga att anpassa sig till dessa förändringar är avgörande för möjligheterna att uppnå hållbar utveckling.

Även i ett lokalt perspektiv har förutsättningarna för en utveckling av Munkedals kommun förändrats – och omställningen fortsätter. Samarbetet mellan kommunerna i norra Bohuslän och Fyrbodalen knyter Munkedals kommun till starka allianser, vilket kommer att påverka utvecklingen i kommunen positivt.

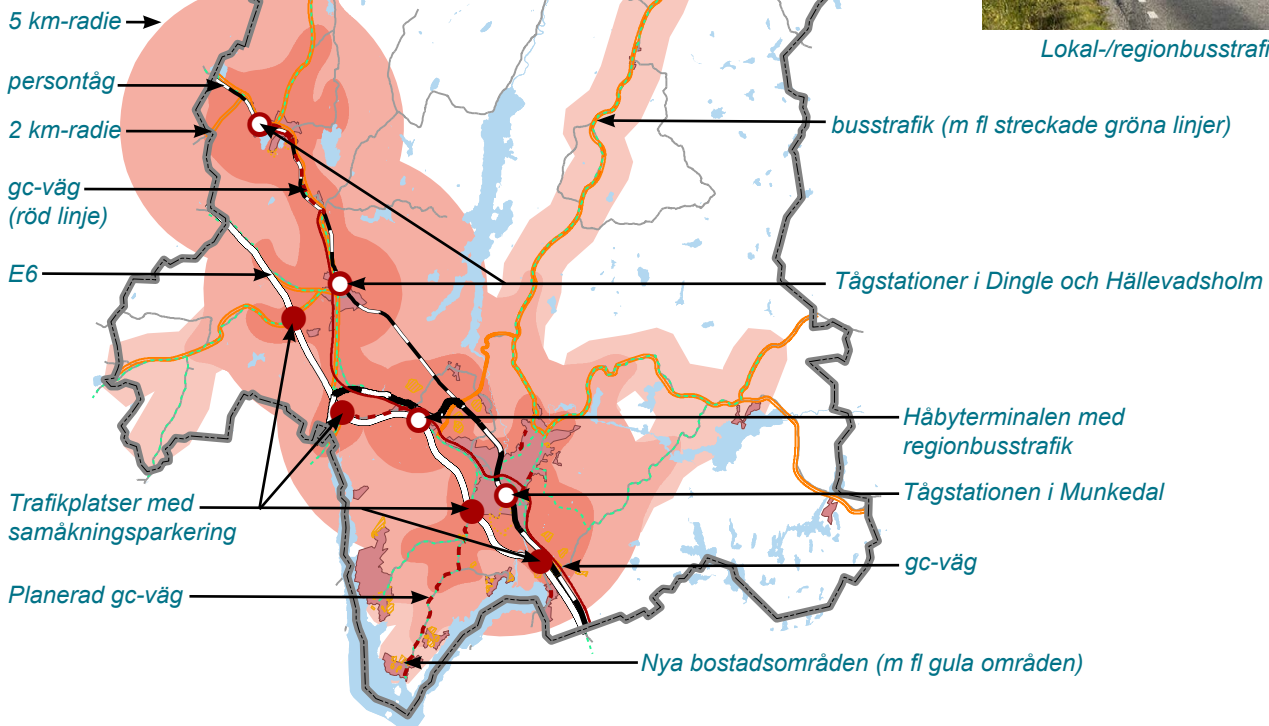
Konsekvensbeskrivning

Ett sätt att mäta hur översiktsplanen påverkar den hållbara utvecklingen är att beskriva konsekvenserna av de förslag som läggs fram i översiktsplanen. Till översiktsplanen hör en miljökonsekvensbeskrivning som gjordes i samband med utarbetandet av ÖP10. Sist i ÖP14 Del I finns ett avsnitt där de förändringar som föreslås i ÖP14 konsekvensbeskrivs med avseende på ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

STRATEGIER FÖR MUNKEDAL

Boende och pendling

Kartan bygger på en analys av kollektivtrafiken med markerade zoner för "pendlingsvänlighet". På kartan är en zon på 1 km på ömse sidor om vägar med kollektivtrafik respektive 5 km radiell cirkelzon runt pendlingsnoderna markerade som generella pendlingsvänliga zoner för kollektivtrafiken i kommunen. Ju mörkare fält på kartan desto bättre pendlingsläge.

Pendeltågen

Lokal-/regionbusstrafiken

Pendlingsvänlig regiontrafik

Kommunen har förutom sin övriga attraktionsvärden ett attraktivt regionpendlingsläge med snabba och täta allmänna färdmedel genom närheten till såväl E6 med sin regionbusstrafik och Bohusbanan med persontågsstrafik. Det huvudsakliga sättet att regionpendla kollektivt får förutsättas vara genom en kombination av bil och allmänna färdmedel från någon av pendlingsnoderna Hällevadsholms station, Dingle station, Håbyterminalen (expressbusstrafik) och Munkedals station.

Regional kollektivtrafik. Tillgången på regionala kollektiva färdmedel är stark i en zon utefter Bohusbanan, med stationer för tågtrafiken i Hällevadsholm, Dingle och

Munkedals centrum, samt runt Håby med region-/expressbusscentrum.

För boende nära någon av de fyra pendlingsstationerna är restiden till Uddevalla centrum mellan 20 och 40 min. Med nära menas inom 10-15 min avstånd till fots (ca 1 km), med cykel (ca 2 km) eller med bil (ca 10 km eller cirkelzon med 5 km radie). Dessa zoner bedöms ha mycket goda pendlingsförhållanden i kombination med bil eller cykel till pendlingsstation.

Lokal kollektivtrafik. Den lokala kollektivtrafiken är väsentligt glesare och utgörs generellt av skolskjutstrafik med vissa kompletterande turer, särskilt till Hedekas. Hela kommunen har också anropsstyrd kollektivtrafik.

Ungefärlig restid från Munkedal till andra orter i västkustregionen

Förskolor

I Hällevadsholm finns idag tre avdelningar med möjlighet att ta emot 18-19 barn/avdelning. I centrala Munkedal har en utredning gjorts i samma syfte och politiskt beslut tagits om att bygga till Lilla Foss förskola med två avdelningar (byggstart 2014) och Önnebacka förskola med tre avdelningar (byggstart 2015). Denna utbyggnad med fem avdelningar innebär en nedläggning av Älgen förskola (en avdelning), Barnkullens förskola (en avdelning), Solbäckens förskola (två avdelningar) och Montessorigården (en avdelning). Utifrån samma skolutredning avslutas i dagarna en motsvarande utredning gällande förskolorna i Dingle. Politiskt beslut utifrån denna utredning väntas under våren 2014.

Möjligheter och utmaningar

En mycket viktig fråga för kommunen är att vända det nedåtgående befolkningstalet. Intresset för nyproducerade enfamiljshus i attraktiva lägen är en möjlighet för kommunen att utveckla bebyggelse. I och med den planerade och delvis genomförda vatten- och avloppsutbyggnaden till Hensbacka/Saltkällan, Munkedals hamn och södra Tungenäset skapas förutsättningar för kompletteringsbebyggelse och omvandling av vissa fritidsboenden till åretruntboende. Det är i sin tur en förutsättning för VA-utbyggnaden.

Andra perspektiv på boendet som behöver utvecklas – och som vore utvecklande för kommunen – är invandrarperspektivet, motverkande av segregation, barn- och ungdomsperspektivet, fler bostäder i flerfamiljshus för unga och äldre.

En intressant målgrupp är åldersgruppen 55+, som vill byta villan mot ett modernt, bekvämare boende. De öppnar flyttkedjan så att fler småhus blir tillgängliga för inflyttande eller nybildade barnfamiljer. Ett alternativ till nybyggnation är ombyggnad av tidigare verksamhetslokaler i bra lägen till bostäder, bla i Hällevadsholm, Dingle och Munkedal, utefter gamla E6.

Förskolorna utreds med avsikt att göra större enheter och ta bort en- och tvåavdelningsförskolor (se skolutredningen) med syfte att få till ett gott resursutnyttjande avseende personal mm.

Munkedals kommun har ett avtal med Länsstyrelsen om att ta emot 20 personer som har fått permanent upphållstillstånd (PUT), varav max sju är ensamkommande flyktingbarn/-ungdomar. Ungdomarna bor tillsammans i ett PUT-boende, Ungbo, på Brudås i Munkedal samhälle.

I samband med utbyggnaden av Håby handelscenter förväntas efterfrågan på bostäder i nära anslutning öka. Ett par områden norr om Håby pekas ut som lämpliga för framtida bostadsbebyggelse. Sambanden mellan service och strukturer i Håby och Munkedal – och området däremellan – bör kunna utvecklas så att Håby på sikt blir en integrerad del av centralorten Munkedal. Grönstrukturerna behöver särskilt studeras.

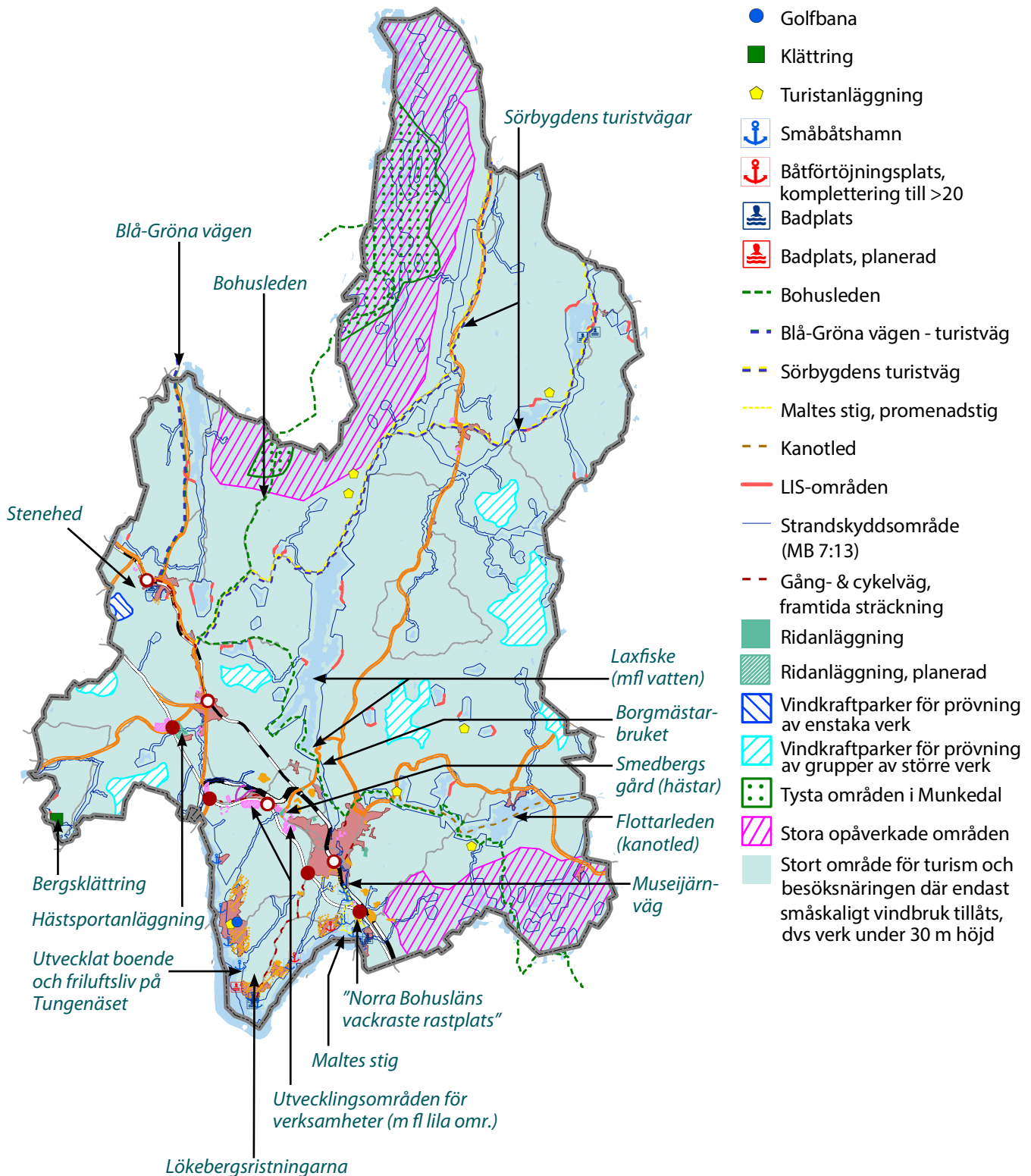
Temaboende på landsbygden ger kommunen ytterligare möjligheter. Efterfrågan på hästgårdar är stor redan idag och kan förväntas bli än större i framtiden. Övriga temaboenden kan vara golf, naturnära boende med energi- och kretsloppsprofiler, jakt- och fiskeprofil och boende vid vatten, eller på vatten! Munkedals hamn, som inte längre är skyddad som djuphamnsresurs, bör kunna undersökas som lämplig plats för en marina med fler båtplatser, eventuellt kombinerad med flytande bostäder, som en vision.

En lättnad av strandskyddet inom områden för landsbygdsutveckling medför nya möjligheter för attraktivt boende, hotell/konferensgård, m m nära vatten. Möjligheten till distansutbildning och distansarbete genom förbättrat bredband är också väsentligt för att främja fortsatt boende på landsbygden.

ÖP-föreslår

- En kontinuerlig tomtberedskap om ca 20 enskilda eller kommunala tomter i attraktiva, pendlingsvänliga lägen.

Näringsliv och turism

Populära aktiviteter i Bohuslän

Många av de aktiviteter som är populära för turister är aktiviteter som Munkedal redan i mångt och mycket erbjuder, men också har potential för att utveckla och ytterligare synliggöra; Sol och bad, shopping/inköp, segling/åka båt, vandra, museibesök, fiske, cykla, historiska minnesmärken, konst-/hantverksutställning, golf, kanotpaddling och bergsklättring.

BohusExpo, Håby

Möjligheter och utmaningar

Näringslivet består av människor liksom samhället i övrigt. Avgörande för en utveckling för både invånare och samhället är förutsättningar för att förverkliga *"det goda livet"*. En väl anpassad och fungerande samhällsservice för såväl näringsliv som invånare är en viktig del av utvecklingen. Skola, vård och omsorg, bostäder, kommunikationer, kultur och fritid, bredband, el- och vattenförsörjning etc. ska ha en sådan kvalitet att både medborgare och näringsliv finner det attraktivt att bo och verka i Munkedals kommun.

Det finns tre starka områden som kan samverka för att uppnå befolkningsmålet i kommunen: nya handels- och verksamhetsområden utmed nya E6 och Håby, utvecklat boende och friluftsliv på Tungenäset utmed Gullmarskusten och i Hensbacka samt upplevelseområden för besöksnäringen i naturlandskapet i Sörbygden, på Kynnefjäll och runt södra Bullaresjön. Samtidigt som det stora skyltfönster för kommunen som E6 utgör tas tillvara genom att ställa krav på god utformning, bibehålls en öppenhet västerut utmed E6 mot det vackra Tunge-näslandskapet, vilket ses som en resurs i sig.

De möjligheter som nya E6 skapar har även bidragit till planer för ett större köpcentrum och andra kommunikationsberoende verksamheter som transport/logistikcentrum. Omlastningsplatser för gods kan även besörja och skapas i samverkan med grannkommunerna för att skapa ett effektivt logistiknät.

Nya handels- och industriområden prioriteras invid E6 mellan Fossmotet och Dinglemotet. Där är efterfrågan som störst och närheten till de stora kommunikationslederna bedöms ge den minsta miljöpåverkan. Bohus Rasta ligger i blickfånget för den tunga E6-trafiken. Rastplats för E6-trafiken har anlagts vid Saltkällan i ett vackert läge och med hög konstnärlig utformning med mottot – *"Norra Bohusläns vackraste rastplats"*.

Gläborgsmotet är som transportnod av särskilt intresse för näringslivet med sin omedelbara närhet till dels motorvägen mellan Oslo och Göteborg – och Vänersborg/Trollhättan– och sitt läge i närheten av godsjärnvägen ut mot hamnen i Lysekil. Platsen lämpar sig därför väl för ett framtida logistikcentrum.

Kommunen ser positivt på att en biogasanläggning och elladdningsstation etableras i kommunen. Även andra förnyelsebara energikällor ska uppmuntras.

Inom kommunen finns en mängd kulturhistoriskt intressanta byggnader och miljöer som har betydelse för turismen och som kan vara aktuella för byggnadsminnesmärkning – äldre gårdar och herrgårdar, slott, torp, stationsbyggnader och parker. *"K-märkning"* är ett sätt att säkra kulturmiljövärdena för en viss byggnad. Kommunen vill främja säkring av kulturmiljövärdena, men avser dock inte att driva processen för minnesmärkning med mindre än att fastighetsägaren är positivt inställd till att *"klassa"* sin fastighet/byggnad.

ÖP föreslår

Näringsliv

- Prioritera en kontinuerlig försörjning av byggklara industritomter för att underlätta företagsetableringar i bra lägen med korta ledtider.
- Arbeta för nyetablering inom framförallt handel, transportlogistik och miljöteknik i direkt anslutning till E6-moten.
- Kommunen ser positivt på att en biogasanläggning och elladdningsstation kan etableras i kommunen.

Turism

- Kulturmiljöer ska ses som en tillgång för turism
- Utnyttja naturresurser i landskapet för upplevelsebaserad näringsverksamhet.
- Nya campingar bör stimuleras.
- Turistvägarna i de natursköna landskapen i Sörbygdens kan pekas ut och marknadsföras, här kallat "Sörbygdens turistvägar"

Friluftsliv

- De möjligheter som golfbanan på Torreby, Saltkällans badplats, laxfisket i Örekilsälven, kanotverksamheten vid Vassbotten–Viksjön och de orörda naturområdena med vandringsleder i Kynnefjäll och i Örekilsälvens dalgång skall för en ökad turism tillvaratas och utvecklas.
- Kommunen är positiv till nya anläggningar för turism som korttidscamping vid större trafikstråk, anläggningar i anslutning till bad och rekreation, laxfiske, kanoting och bergsklättring.
- Iordningställande och utbyggnad av vandrings-, cykel- och ridleder för det rörliga friluftslivet och attraktiva besöksmål ska främjas i kommunen.
- Örekilsparken i Munkedals centrum bör liksom flera andra offentliga miljöer utvecklas för rekreation, avkoppling, trivsel och attraktion.
- Behovet av vattenområde för fiske, bad och annan rekreation ska tillgodoses. För att trygga framtida fiskreproduktion är kommunen avvisande mot arbetsföretag som kan påverka vattenmiljön negativt.
- Kommunens förhoppning är att tysta områden vid Kynnefjäll kan anslutas till Tanums tysta områden.
- Nya båtplatser skall tillskapas i redan befintliga hamnar som t ex gamla outnyttjade industrihamnar.
- Vid planering av vattennära bostäder ska båtfrågorna, dvs båtplatser och tillgången till hav och skärgård belysas.
- Kommunen anser att en brygga med mer än 6-7 båtplatser är en hamn och kräver bygglov. Det krävs oftast åtgärder på land också: parkeringar, ramper, uppställning m m, vilket också motiverar krav på bygglov.
- Kommunen ska fortsatt verka för att sammankoppla Bohusleden med Sotelleden över Skottefjäll.

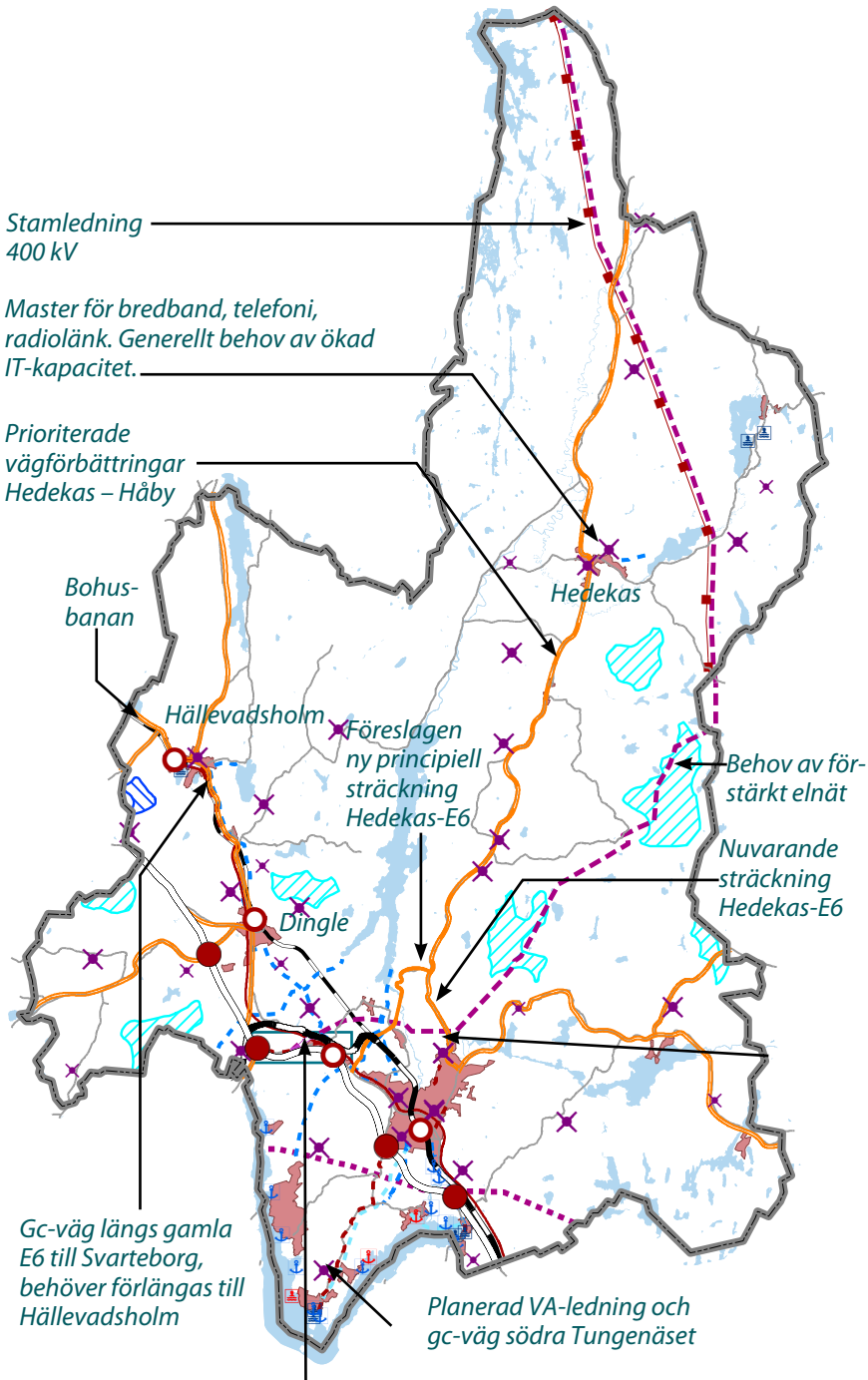
Kultur

- Genom de ställningstaganden som görs för naturvårds- och kulturmiljö-
vårdsintresset i planen kan även friluftslivets intressen tillgodoses.
- Kommunen anser att fornlämningsmiljöer har stora värden för turismen
och vill verka för god tillgänglighet till och information om dessa för besökare.
- Kommunen vill främja ”K-märkning” av värdefulla kulturmiljöer genom att
stötta berörda fastighetsägare i märkningsprocessen.
- Kommunen vill bidra till goda förutsättningar för att bibehålla en levande
landsbygd med ett småskaligt jordbruk och därmed bevara viktiga kulturmiljö-
värden i odlingslandskapet. Kommunen ser positivt på kultursatsningar
vilka kan fungera både som en informationskanal om kulturvärden och
utgöra en kompletterande verksamhetsinriktning. Ytterligare kulturmiljöer
inom kommunen bör kunna uppmärksammas och göras tillgängliga.

Areella näringar

- Nuvarande jordbruk ska kunna bestå och utvecklas. I den mån kommunen
kan stärka förutsättningarna och stödja olika kombinationsverksamheter,
tex inom besöksnäringen, ser kommunen positivt på det. Vid ny bebyggelse
ska i första hand C-klassad jordbruksmark användas.
- Nuvarande skogsbruk ska i möjligaste mån kunna bevara sina produktions-
värden. Skogsbruk ska bedrivas med hänsyn till naturvård och friluftsliv. I
den mån man kan stärka förutsättningarna och understödja olika kombi-
nationsverksamheter, tex inom besöksnäringen, ser kommunen positivt på
det. Vid ny bebyggelse ska i första hand lägre klassad skog komma ifråga.
Sammanhängande skogsområden bör inte splittras och eventuell tillkom-
mande bebyggelse, vägar, ledningar mm bör lokaliseras till mindre skogs-
områden eller till kanten av större.
- Kommunen är positiv till att befintliga grus- och bergtäkter kan utvecklas
i enlighet med gällande lagstiftning, men vill i möjligaste mån undvika att
nya naturgrustäkter öppnas. Istället ska andelen bergkross ökas i gruspro-
duktionen och en ökad återanvändning av överskottsmassor eftersträvas.
Hänsyn tas i möjligaste mån till de mest värdefulla områdena för eventuell
framtida utvinning, något som kommunen dock ser restriktivt på.
- Kommunen vill på alla sätt verka för att hålla föroreningsbelastningen i
Gullmarn så låg som möjligt och för att grundområden och tillrinnings-
flöden av riksintresse skyddas. När det gäller Gullmarn bör fritidsbåtar
lokaliseras till gemensamma småbåtshamnar och marinor, antalet enskilda
fritidsbåtsbryggor bör minskas och bojfortöjningar avvecklas. Kommunen
ser positivt på nya anläggningar för vattenbruk om inte miljökonsekvenser-
na är stora.
- Kommunen ska bedriva ett aktivt vattenvårdsarbete för att motverka över-
gödning av Gullmarn, sjöar och vattendrag, och för att stimulera åtgärder
för att minska bl a närsaltläckage. Arbetet är långsiktigt och berör i hög
grad industri, avloppsrening samt jord- och skogsbruk.

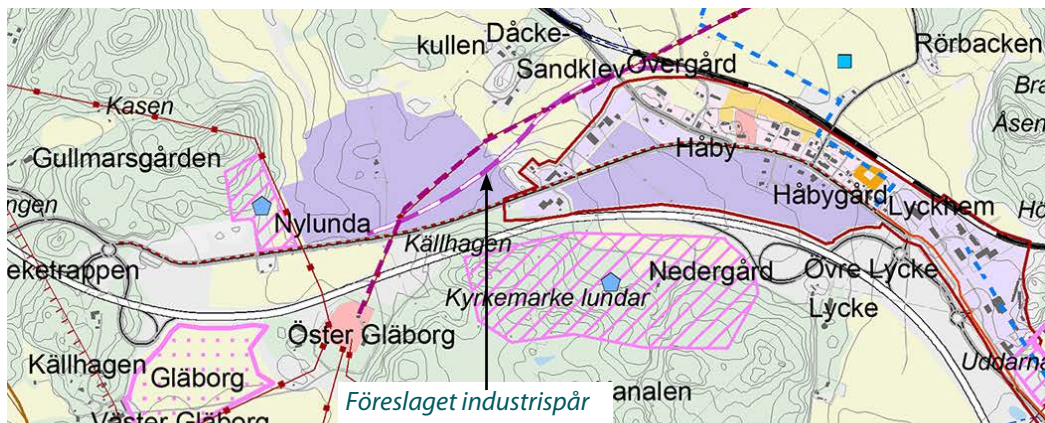
Infrastruktur och service

Teckenförklaring

- E6, riksintresse, primärväg för farligt gods (även väg 162)
- Järnväg av riksintresse
- Annan järnväg av stor betydelse
- Reservat framtida järnväg
- Prioriterad vägförbättring
- E6 mot
- Större kollektivtrafiknod - järnvägsstation eller expressbusscentrum
- Småbåtshamn
- Båtförtöjningsplats, komplettering till >20
- Badplats
- Badplats, planerad
- 3G-Mast
- Allmän mast
- Gång- och cykelväg
- Gång- och cykelväg, framtida sträckning
- Större vattenledning
- Större planerad VA-ledning
- Befintlig stamledning av riksintresse
- Planerad förstärkning av stamledning - principiell sträckning
- Framtida större/kompletterad kraftledning - principiell sträckning
- Vindkraftparker för prövning av grupper av större verk
- Vindkraftparker för prövning av enstaka verk

Föreslaget industrispår (se nedan)

Kommersiell och offentlig service

En viktig fråga för kommunen och för landsbygdsutvecklingen är hur vi kan behålla kommersiell och offentlig service på landsbygden. Idag förväntas kommunen att reagera när banker, vårdcentraler osv läggs ned. Men kommunen kan inte alltid ta strid för alla de "försämringar" som sker.

Däremot kan vi tänka igenom vad som är strategiskt viktigt för kommunen att reagera på och också jobba förebyggande för.

Ett verktyg för det skulle kunna vara en serviceplan för kommersiell och offentlig service, där de serviceområden eller tekniska områden som kommunen bör vara aktiv och ta ställning inom markeras. Text om bensinstationer och lanthandel eller samkanalisation för bredband. Den bör också innehålla tankar och idéer om samverkan mellan kommersiell och offentlig service.

Möjligheter och utmaningar

Trafikverkets vägnät i kommunen bör efter hand rustas upp till modern trafiksäker standard för trygga transporter för såväl motorfordonstrafik som gång- och cykeltrafik, till förmån även för en utökad kollektivtrafik. Prioritet för väg 928 och 926.

Pendlingssituationen för det kollektiva resandet bör på sikt förbättras genom en förstärkning av stationsområdet i Munkedal för tågen och av bussterminalen i Håby, samt en utveckling av pendelparkeringarna vid trafikplatserna.

En anslutande industrijärnväg kan byggas så att Håby verksamhetsområde nås med tåg från Lysekilsbanan.

Bredbandsutbyggnad behövs för att bli underlätta distansarbete. I Munkedals kommun pågår, genom ett mycket stort ideellt engagemang i tio olika fiberföreningar, ett arbete för att samtliga hushåll på landsbygden ska ha möjlighet till en bredbandsuppkoppling om minst 100 Mbit/s redan år 2014, samma mål som regeringen har för år 2020. Fiberutbyggnaden är långt kommen på landsbygden (se beskrivning i Del II) och kommunen verkar för en utbyggnad av fibernätet även i tätorterna Munkedal, Dingle, Hedekas och Hällevadsholm. Möjligheter finns att i samband med nyetableringar förbereda för framtida bredband i tomrör som läggs ner med övrig ledningsdragnig.

Inom kommunen pågår arbete med en VA-plan. Denna kommer att utgöra viktigt underlagsmaterial vid kommande detaljplanering.

Vatten- och avloppsnätet kan planenligt byggas ut helt till befintliga fritidshusområden på Tungenäset. Som en följd förväntas bli utsläppen av närsalter till Gullmarn successivt att börja minska.

En stor utmaning är den påbörjade energiomställningen bort från fossila bränslen till förnyelsebara energislag. Kopplingen mellan miljöproblem/klimathot och energianvändning/samhällsutveckling redovisas mer fördjupat i avsnitt om Klimat respektive Vindbruk.

ÖP föreslår

VA

- Den kommunala målsättningen att verka för bärkraft och kretsloppsriktning innebär att miljö- och naturvårdsfrågorna sätts i fokus.
- Kommunen ska sörja för tillfredsställande vatten- och avloppsförsörjning inom av kommunfullmäktige fastställda verksamhetsområden. För att långsiktigt trygga vattenförsörjningen kommer kommunen att studera olika åtgärdsförslag för användning och skydd av vattentillgångarna, i synnerhet grundvattentäkterna.
- Kommunen bör ställa krav på godtagbara, alternativa lösningar vid ytterligare byggnation i områden som inte klarar större påfrestningar vad det gäller vatten och avlopp. Sanering av va-nätet ska fortsätta med målet att mängden bräddning minskas genom bl.a. systematisk separering av spillvatten från dag- och dränvatten. Bräddning av spillvatten ska upphöra.
- Inom övriga tätbebyggda områden och på sikt enskilda privata fastigheter med otillfredsställande va-förhållanden kommer kommunen verka för en va-sanering.
- Kommunen är positiv till småskaliga lokala och långsiktigt hållbara va-lösningar och till minskad konsumtion av rent vatten genom effektivare och snålare va-installationer.

- Vid nyexploatering ska i första hand lokalt omhändertagande av dagvatten väljas. Kommunens ambition är att minimera mängden slam från avloppsreningsverken. Kommunen kommer att verka för att avloppsreningsverk och dagvattenutsläpp kompletteras med rening i anlagda våtmarker.
- Va-ledning färdigställs dels till Saltkällan och Munkedals hamn och dels till södra Tungenäset (Bergsvik/Gårvik) längs väg 814, efterhand som detaljplanerna vinner lagakraft. Munkedals Hamn står i tur att detaljplaneläggas efter att Gårvik detaljplanelagts. Projektering pågår ej i dagsläget för Munkedals hamn.
- Vid exploatering utanför kommunalt verksamhetsområde bör gemensamma VA-lösningar, antingen i form av gemensamhetsanläggningar i kommunal regi eller i föreningsform, eftersträvas.

Avfall

- Kommunen verkar för att mängden avfall ska minska och därmed för ett minskat behov av deponiutrymme. Det är angeläget att kommunen planerar och utser lämpliga platser för tippning av rena schaktmassor.
- Kommunens mål är att slam från kommunala reningsverk ska vara så rent från farliga ämnen att det kan återtas i kretslopp exempelvis som jordförbättring eller gödning inom lantbruket.
- Kommunen skall arbeta aktivt för att uppnå en effektiv hantering av återanvändning och återvinning.
- Vid detaljplanering och bygglovsprövning ska hänsyn tas till praktiska förutsättningar för avfallshantering enligt avfallstrappan.

Kollektivtrafik, väg, järnväg

- Riksintressena E6, Bohusbanan och väg 162 ska värnas.
- En generell strategi för kollektivtrafiksystemet bör vara att uppnå så korta mellankommunala restider och så få byten som möjligt. Inom kommunen kan snabbpendlar till de båda resecentrumen under högtrafiktid på sikt utvecklas från de tre större samhällena och Tungenäset, med en bibehållen bas av ett väl utbyggt nätverk av hållplatser som tillgodoser även landsbygdens behov.
- Högsta prioritet ska ges åt upprustning av väg 928 inklusive trafiksäkerhetshöjande åtgärder och kommunen förordar en förbindelse till motorvägen via väg 926 över Torp till Håby trafikplats. Även väg 926 har för närvarande dålig standard varför hela sträckan Hedekas–Torp–Håby behöver förbättras. Även norrut från Hedekas behöver väg 928 rustas upp eftersom den har stor lokal betydelse för pendling m m norrut mot Ed. Väg 928 belastas i hela sin sträckning inom kommunen av en relativt stor andel tung trafik samt pendlingstrafik. En förbättrad väg bör samtidigt kunna medföra bättre förutsättningar för kollektivtrafiken med bl a kortare restider.
- Järnvägen bedöms ha potential för en ökad godstrafik och har strategiskt utvecklingsbart läge för verksamhetsområdet Håby Logistikcentra och Håby Väster via Lysekilsbanan. Diskussion pågår kring Lysekilsbanans framtida utnyttjande som godsjärnväg. Munkedals och Lysekils kommuner anser det vara av största vikt att underhållet kan ordnas för bansträckningen Munkedal-Lysekil, så att godstrafiken kan tas upp för kontinuerlig körning.
- Trafikplatsernas kapacitet ska klargöras genom en trafikvolymsberäkning för varje ny verksamhets- respektive bostadsbyggnation.

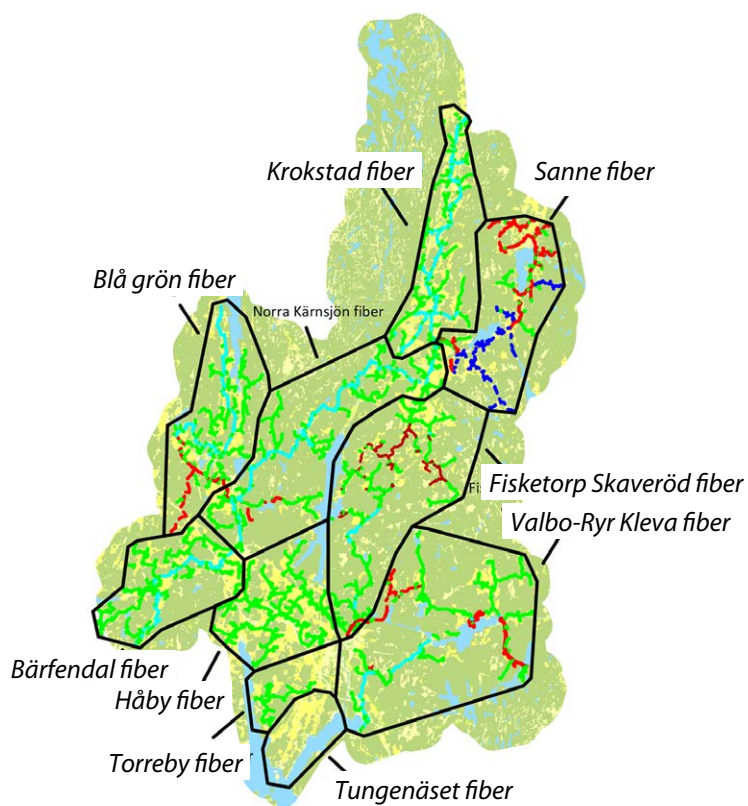

Infrastrukturer

- I samband med utbyggnad av nya bostadsområden och vid framdragning av va-ledningar och upprustning av vägar ska gc-vägar i möjligaste mån anläggas, med sikte på ett framtida kommuntäckande nätverk av gc-vägar. Detta gäller såväl inom samhällena som emellan dessa. Följande sträckor bör prioriteras: Svarteborg–Hällevadsholm, Bergs gård–Gårvik och Bergs gård–Torreby.
- Kommunen vill verka för att minska luftföroreningar från biltrafik bl a genom att stimulera och underlätta för kollektivtrafiken och samåkning.

IT

- Det är angeläget att det sker en fortsatt utbyggnad av infrastrukturen för IT så att högre bandbredd på sikt kan erbjudas alla inom kommunen. Särskilt bör utvecklingen av ett snabbt och kraftfullt bredband prioriteras för Tungenäset och de nya bostadsområden som planeras runt Munkedal och Håby samt i de tre större samhällena Hällevadsholm, Dingle och Hedekas.
- Förutsättningarna för att lägga med fiberkabel i samband med va-utbyggnaden på Tungenäset ska utnyttjas.
- I möjligaste mån ska befintliga master användas för nya radiolänkar och för mobilnät.
- I samband med framtida VA-utbyggnad ska det alltid övervägas om behov och möjlighet att samtidigt lägga ned kanalisation för optisk fiber finns.
- Vid utbyggnad av fibernät ska en sammankoppling med de fibernät som idag byggs i angränsande kommuner eftersträvas.
- Master och telestationer som idag saknar fiberanslutning bör anslutas till fibernätet.

Karta över pågående bredbandsutbyggnad inom kommunen (se även ÖP14, Del II)

Folkhälsa

Möjligheter och utmaningar

Kommunen vill, i ett folkhälsoperspektiv, verka för att medborgarnas delaktighet i samhällsplaneringen stärks samt att fysisk aktivitet främjas. Andra nyckelord för kommunens planering är tillgänglighet, mötesplatser, ren miljö, rekreation, hälsa, friluftsliv, trivsel, känsla av trygghet och säkerhet, estetik. Kommunen arbetar strategiskt och målmedvetet för att utveckla arbetet med en estetisk samhällsbyggnad och med att engagera invånare i olika åldrar.

För att skilja på hälsa och folkhälsa kan man säga att hälsa är en resurs för individen medan folkhälsa är ett mål för samhället. Folkhälsoarbetet kan definieras som ett målinriktat och strukturerat arbete för att främja hälsa eller förebygga ohälsa hos en befolkning. För att implementera de nationella folkhälsomålen liksom de kommunala i kommunens ordinarie arbete och för att driva folkhälsoarbetet framåt finns i Munkedals kommun folkhälsosamordnare, folkhälsopolitiskt råd samt folkhälsoråd.

Folkhälsa handlar om befolkningens hälsoläge, hälsans utveckling och fördelningen av hälsa mellan olika grupper och områden i samhället. En god hälsa har inte bara betydelse för enskilda människors välbefinnande och livskvalitet, utan även för samhällets utveckling och ekonomiska tillväxt.

Folkhälsoarbete syftar till att förbättra hela befolkningens hälsa och handlar ytterst om vilket samhälle vi vill leva i. Förutsättningarna för en god hälsa påverkas av våra livsvillkor och levnadsvanor, men också av den omgivande miljön där vi bor, arbetar och tillbringar vår fritid.

Ett folkhälsoperspektiv i samhällsplaneringen är mycket viktigt då det är en grundförutsättning för ett samhälle där vi trivs och mår bra, och för stimulera till utveckling och tillväxt. Folkhälsoperspektiv handlar om att ta hänsyn till människors varande i de miljöer de vistas – både befintliga såväl som planerade.

Folkhälsoperspektiv i samhällsplaneringen innefattar att skapa miljöer som stimulerar till fysisk aktivitet och rörelse, skapa trygga miljöer och att verka för invånarnas delaktighet i planeringen. Det är även viktigt med mötesplatser för invånarna, samt vackra allmänna områden för rekreation, friluftsliv och trivsel. Det är av största vikt att planeringsprocesserna tar hänsyn till behoven bland olika åldersgrupper för att skapa ett samhälle som är tillgängligt för alla. Vi bör ha extra uppmärksamhet kring att skapa delaktighet i planering som rör barn och unga eftersom det är en grupp som ofta inte tillfrågas i beslut som rör dem. En långsiktig social hållbarhet som tar hänsyn till olika grupper i samhället bör beaktas i alla beslut.

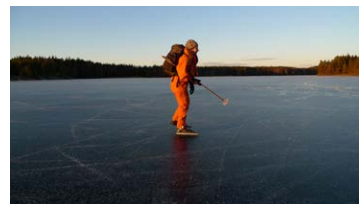
Vad gäller buller ska detta beaktas vid detaljplanering. Dock kan konstateras att bullerstörningar i kommunen i huvudsak sällan förekommer.

ÖP föreslår

- Folkhälsoperspektivet ska beaktas i all planering, vilket innefattar nya såväl som befintliga miljöer.
- Möjligheter att förbättra bebyggelsemiljön genom grönstrukturer, mötesplatser, vackra välhållna allmänna ytor och byggnader ska tas tillvara.
- Tysta områden inom kommunen ska skyddas och bevaras som en resurs för folkhälsan.
- Möjligheter till gång- och cykelvägar runt och mellan samhällena ska främjas.

Nytt Kultur- och fritidshus

Det jobbas för att ett Kultur- och fritidshus ska kunna öppna under 2014. Huset blir en samlingspunkt för kommuninnevånare av alla generationer och blir en mötesplats för kultur, turism, företag, föreningar och ungdomsverksamhet. Huset är över tid tänkt att erbjuda: barn- och ungdomsverksamhet, skapande skola, kurser från studieförbund och t.ex. pensionärsföreningen, föredrag och seminarier, utställningar, mötesrum för föreningar och företag, biosalong samt ett café. Dessutom skapande-salar, medieverkstad, kulturaktiviteter som dans och musik samt besök från professionell kultur.

Skridskoåkning på Holmevattnet

Örekilsälven

Maltes stig – exempel på enskilt initiativ i samverkan med kommunen till förmån för folkhälsan och friluftslivet.

Illustration till miljömålet om begränsad klimatpåverkan

Illustration: Tobias Flygar

Klimat - strategi, anpassning och sårbarhet

Klimatstrategi

För att hejda klimatförändringarna krävs stora omställningar av samhället. Vi behöver framförallt åstadkomma effektivare energianvändning och effektivare transporter genom minskade utsläpp och ökad andel förnybar energi och förnybara drivmedel. Vi behöver också skapa giftfria och resurssnåla kretslopp för att minska användningen av naturresurser, minska utsläppen av miljögifter, inklusive sk växthusgaser, och skapa energi- och materialsnåla kretslopp. Detta är en enorm nationell och internationell utmaning, som för Munkedals del bla har resulterat i en Energiplan (KF 2013), som beskrivs i ÖP14 Del II.

Klimatanpassning

Förändringarna berör samhället genomgripande. Genom god planering och samhällsbyggnad inklusive förebyggande åtgärder kan kommunens sårbarhet minskas samtidigt som en anpassning kan ske till de konsekvenser som ett förändrat klimat medför. Alla sektorer av samhället berörs och bland annat ställs nya krav vid lokalisering och planeringen av ny bebyggelse och infrastruktur, bla föreslås i översiktsplanen en minsta tillåtna golvhöjd vid nybyggnad av 3,5 meter över havet, och om möjligt, minst 2,5 för befintlig bebyggelse. Detta krav kan komma att skärpas efterhand som kunskapsläget blir bättre – nationella och regionala utredningar pågår. Allmänna byggnader och anläggningar bör placeras högre. Att anpassa den befintliga bebyggelsen och infrastrukturen är dock den stora utmaningen.

Sårbarhet

De för samhället svåraste konsekvenserna av klimatförändringarna förväntas i dagsläget beröra problem med ökad nederbörd, ökade stormar, både i frekvens och styrka och förhöjd havsvattennivå. Därtill kommer samverkansrisker med exempelvis en kombination av förhöjd havsvattennivå och extrema stormar. Områden som bedöms vara särskilt sårbara i Munkedals kommun är framförallt skredkänsliga och översvämningskänsliga områden, inklusive kustområdet.

Högt vattenflöde

Översvämning: Översvämningskänsliga områden har karterats. Hälsa och säkerhet utifrån dagens 100-årsflöden. Ett ökat 100-årsflöde (största respektive lägsta uppmätta nivån under en 100-årsperiod) ger sannolikt större översvämnningar. Mest berörs de större vattendragen uppströms om de stora sjöarna, men även strandnära områden nedströms om dessa inklusive delar av Munkedals tätort påverkas. Motsvarande effekt ger en eventuell havsvattenhöjning för kustområdet. Högt vattenstånd i havet påverkar Örekilsälvens vattenstånd ända upp till Kvistrumsbron.

Erosion: Ökade vattenflöden ger ökad erosion, vilket kan leda till försämrad markstabilitet och oönskade biotopförändringar.

Markstabilitet: Både ökade och minskade vattenflöden påverkar markstabiliteten, särskilt inom områden där stabiliteten redan idag är känslig. Möjliga instabila områden för befintliga fastigheter är karterade enligt dagens klimatförhållanden och förekommer i Munkedals tätort, Dingle, Hällevadsholm och Hedekas. Därtill har ett antal mindre områden på Tungenäset, i Saltkällan, Valbo-Ryr och Håby konstaterats. Instabil mark förekommer sannolikt och erfa-

renhetsmässigt i fler delar av kommunen. Vid en klimatförändring är det troligt att stabiliteten försämras, särskilt i och omkring dessa områden.

Vattenkvalitet: En ökad årsmedeltemperatur har visat sig ge förhöjda temperaturer och förändrade säsongintervall i insjöar, vilket i förlängningen leder till ökad algblomning, varav särskilt risken för giftig sådan algblomning bör bevakas med hänsyn till vattenkvaliteten i dricksvattentäkter.

Saltkällan och Munkedals hamn

Vid Saltkällan finns områden med befintlig bebyggelse där kommunen noterar att kunskapen om markstabiliteten är otillräcklig och markförhållandena skulle behöva klarläggas. Detta är en viktig fråga att reda ut i den fortsatta planeringen, för att klarlägga om risk för skred och erosion föreligger, och om detta kan innebära en risk för de boendes hälsa och säkerhet. Vid Saltkällan och Munkedals hamn finns även områden som idag är känsliga för översvämning, då de ligger lågt i terrängen. Även här är befintliga fastigheter berörda. Då höjda vattennivåer och ökad risk för översvämningar är att vänta i framtiden är det viktigt att beakta detta redan idag, för att undvika risk för hälsa och säkerhet. Åtgärder kan i framtiden bli nödvändiga för att skydda fastigheterna mot översvämning eller mildra konsekvenserna av en sådan. Läs mer om detta i avsnittet Hälsa och säkerhet (A) i ÖP14, Del II.

ÖP-föreslår

- Vid all planering och bygglovprövning ska hänsyn tas till sannolika konsekvenser av framtida extrema väderförhållanden.
- Vid lokalisering och planeringen av ny bebyggelse och infrastruktur föreslås i översiktsplanen en lägsta tillåtna golvhöjd vid nybyggnad av 3,5 meter över havet, och om möjligt, minst 2,5 för befintlig bebyggelse. Allmänna byggnader och anläggningar bör placeras högre. Dessa krav kan komma att skärpas allt eftersom kunskapsläget förbättras.
- Kommunen vill förtydliga och informera om de befintliga förhållandena som råder för geotekniken och översvämningens riskerna vid Saltkällan och översvämningens riskerna för Munkedals Hamn. Respektive fastighetsägare har ett ansvar för sina fastighetsbelägenheter, men även tillsammans med grannfastigheterna finns ett gemensamt ansvar.
- För att möjliggöra utveckling av bebyggelsen i Saltkällan och Munkedals hamn rekommenderar kommunen fastighetsägarna att gemensamt låta genomföra erforderliga utredningar och ta fram åtgärdsplaner med syfte att minimera risk för hälsa och säkerhet i samband med eventuella framtida skred och översvämningar.

Vindbruksplanering

Vindbruksstrategi

Markanspråk

- 7 områden för grupper av vindkraftverk (om minst 3 verk) har valts ut och markeras på markanvändningskartan som verksamhetsområden. Samtliga 7 områden är redan ianspråktagna för vindbruk, antingen genom redan uppförda verk eller genom att verk är tillståndsbemviljade inom området. Inom vindbruksområdena tillåts i princip inga andra exploateringar som kan förväntas hindra utvecklingen av vindbruket, t ex boende.
- Vindkraftverk mellan 20-50 meters totalhöjd betraktas som så kallade gårdsverk, d v s småskaligt vindbruk med liten omgivningspåverkan och med huvudsakligt syfte att försörja en fastighets behov av el, t ex en jordbruksenhet med verksamhet och bostad. Kommunen är positiv till bygglovprövning av sådana verk även utanför vindbruksområdena.
- Tillståndprocess för en ny 130 kV-ledning med sträckning Gläborg-He-dekas pågår. Därtill planeras ledningsgator fram till och delvis inom vindbruksområdena.

Betydelse för andra markanspråk och näringar

Vindbruket kan med fördel kombineras med t ex skogs- och jordbruksverksamhet och byggnader för det samt viss infrastruktur. Viss intressekonflikt kan finnas gentemot skogsbruket, som ska skyddas i möjligaste mån.

När det gäller turism och friluftsliv är förhållandena inte lika enkla. I den mån de kan samspela ser kommunen positivt på en parallell utveckling av besöksnäringen både inom och i angränsning till vindbruksområdena, men vid intressekonflikt ska vindbrukets intressen gå före. Det kan vara svårare att bedöma vindbrukets påverkan på besöksnäringen och friluftslivet på längre avstånd, som t ex störning av tidigare orörda landskapsvyer. Här kan bli olika typer av visualiseringar vara vägledande för beslut.

Det av energimyndigheten utpekade riksintresseområdet för vindbruk vid Kynnefjäll finns inte med i kommunens vindbruksplan, då kommunen inte anser att detta område bör prioriteras för vindkraftsutveckling. Inom detta område avser kommunen ej att prioritera vindbruk framför övriga allmänna intressen som friluftsliv, naturvård, tysta områden etc.

Hänsyn till allmänna intressen

Idag finns en zon om 500 meter ("influenszon", se kartor om energiproduktion respektive hälsa och säkerhet i ÖP14 Del II) inom vilken särskild uppmärksamhet bör ägnas åt risken för störningar i form av buller, roterande skuggbilder m m. I praktiken kan påverkan vara stor inom en större zon, upp till en kilometer eller mer från närmaste verk. Det kan vara lämpligt att ha ett större skyddsavstånd, ca 1 km, som riktvärde för nya bostäder och mer för gruppbebyggelser.

Landskapsbilden: Landskapsbilden påverkas både av antalet och spridningen av vindkraftverk, men även av mängden och längden kraftledningsgator som krävs. Ett kraftledningseffektivt utnyttjande av de markresurser som är möjliga för vindbruk bör eftersträvas och påverkar på så vis även prioriteringen av och inom vindbruksområdena. För att motverka en landskapsbild av enstaka spridda verk förespråkar kommunen generellt att etablering sker i enheter om minst tre verk som visuellt upplevs som en grupp. Det är lämpligt att i samband med lov-/till-

ståndshandläggning av nya vindkraftverk begära en komplettering av ansökan med fotomontage/animering som visualiserar viktiga landskapsvyer. Även små lägesjusteringar kan göra stor skillnad i det större perspektivet.

Djur och natur: Påverkan på djurlivet kan komma att behöva studeras närmare efter hand som omfattningen av vindbruket i översiktsplanen blir klarare, för att säkerställa att den sammantagna påverkan på bl a fågel- och fladdermusfaunan inte blir orimligt stor. Hänsyn har tagits till kända förekomster av sällsynta fågelarter genom att vissa områden minskats. Angöringsvägar genom skog ska göra minsta möjliga skada på naturmiljön.

Exploateringsfrågor

Framtida avveckling av vindkraftverk ska bekostas av exploitören, inklusive nedmontering, bortforsling och återställande av marken.

Hänvisning

Gällande regler för vindbruk generellt är redovisade på www.vindlov.se. Hemsidan drivs av Statens Energimyndighet tillsammans med andra statliga myndigheter och verk.

ÖP föreslår

- Kommunen ska informera om och verka för en effektivare energianvändning och hushållning med el.
- Kommunen är generellt positiv till anläggande av gårdsverk.
- Påverkan på människors hälsa ska beaktas vid byggande nära kraftledningar och andra anläggningar för energiproduktion/- distribution. Samma hänsyn ska tas när nya kraftledningar och anläggningar för energiproduktion/distribution byggs.
- I samband med lov-/tillståndshandläggning av nya vindkraftverk ska ansökan innehålla fotomontage/animering som visualiserar viktiga landskapsvyer.
- Vindkraftsägare rekommenderas att årligen avsätta viss procent av verkets bruttointäkt till den lokala bygdeföreningen/samhällsföreningen eller motsvarande förening. Avsättningen bör villkoras med att pengarna bör användas för lokala utvecklingsprojekt.
- Kommunen avser ej att inom Kynnefjäll prioritera vindbruk framför övriga allmänna intressen som friluftsliv, naturvård, tysta områden etc.

Vindkraftverk vid Falkenberg

Om Landsbygdsutveckling i regeringens Landsbygdsprogram för Sverige 2007-2013:

"... Det är viktigt för en hållbar utveckling på landsbygden att den kan attrahera även unga människor att bosätta sig där. Avfolkningen medför svårigheter med bl.a. kompetensförsörjning och underlag för service, skola, m.m. Att unga människor flyttar för att byta miljö eller för att studera är i sig inte problematiskt utan ofta gynnsamt för en dynamisk utveckling för både individerna själva och för samhällsutvecklingen. Det är emellertid av stor vikt för landsbygden att kunna erbjuda attraktiva arbetstillfällen och sociala miljöer så att unga människor har möjligheter och viljan att återvända efter exempelvis utbildning.

Landsbygdens värde som attraktiv miljö för boende har ökat, vilket visas genom befolkningsökningen i den tätortsnära landsbygden. Förbättrade kommunikationer har möjliggjort ett ökat geografiskt avstånd mellan boende och arbete. Bostadsvalet kan därmed grunda sig på andra värden än närheten till arbetsplatsen. Attraktiva boendemiljöer och bostadens ökade betydelse för den enskildes välbefinnande kan påverka näringslivets och företagens lokalisering. Boendet har också förändrats genom att många människor inte längre bor på en plats hela året. Det är vanligt att tätorts- och stadsmänniskor flyttar ut på landet eller till skärgården under delar av året. ..."

Arbete pågår inom jordbruksverket för att ta fram ett nytt landsbygdsprogram för 2014-2020.

Landsbygdsutveckling

Landsbygdsutveckling

Landsbygdsutveckling tenderar som planeringsfråga generellt att vara mer oprecis och oförutsägbar än tätortsutveckling. Tätortsutveckling har oftast sin utgångspunkt i en kommersiell drivkraft genom dess läge invid större kommunikationsnoder (historiskt väggkorsningar/vattendragsmöten) och successivt genom dess befolkningsökning (större underlag för näringsliv, service, kultur m m) – en självgenererande spiral. En utveckling på landsbygden är i mycket högre grad beroende av enskildas initiativ och drivkraft med utgångspunkt i och attraktion genom de lokala värden som platsen erbjuder. För att understödja en landsbygdsutveckling som en motvikt till de starkare kommersiella intressena kring tätorterna, som i ett längre perspektiv kan bidra till en utarmning av landsbygden, behövs kommunala och regionala stödinsatser och planeringsförmåner.

Nysatsning med nya fastigheter/byggnader på landsbygden är och blir troligen ganska marginell. För att befintlig bebyggelse på landsbygden ska vara attraktiv för boende krävs bland annat satsning på upprustning och underhåll av befintliga vägar. Detta är ett åtagande som berör både kommunen, trafikverket och regionen.

Landsbygdens attraktionskraft

Människan på landsbygden måste vara i centrum, och hennes närmiljö och sociala livsbetingelser måste vara så förmånliga, attraktiva och långsiktiga att hon ska välja att stanna, återvända eller nyinflytta (se även regeringens landsbygdsutvecklingsprogram invid).

Landet

Landsbygden – landet – har i sig en inneboende attraktionskraft för många människor, kanske särskilt för människor som själva vuxit upp på landet. Landsbygden som det blandade landskap av åker- och betesmark, skog, sjöar, hav. Viktiga planeringsinsatser för denna kraft ligger i vårdandet av de öppna landskapen, den fria allemansrätten, goda kollektiva kommunikationer.

Byarna

Den sociala byn med mötesplatser för invånarna och en välbevarad och omhändertagen bebyggelse och omgivning kan vara en drivkraft för människor med gemensamma intressen, t ex för häst, odling, jakt, fiske – eller helt enkelt bygemenskap.

Stranden

En av många faktorer, men en som ofta har en avgörande betydelse för människors val av plats, är möjligheten till ett strandnära boende, en strandnära näringsetablering eller ett strandnära fritidsutövande. Genom den nya lagstiftningen kring ett differentierat strandskydd ges kommunerna möjlighet att peka ut LIS-områden där detta ska vara enklare att förverkliga.

Naturen

Naturen är en gemensam nämnare för all attraktionskraft på landsbygden. Den vilda och orörda naturen lockar fler och fler människor att bosätta sig nära eller att besöka. Här har Munkedal mycket att erbjuda – och förvalta.

Hästen

Sverige är Europas näst hästtätaste land, räknat i antalet hästar per invånare. Bara Island har fler. Och intresset för hästar ökar. När småjordbruk läggs ner kan gårdarna göras om till stall och hästhagar. Hästen tycks mer och mer ta över kons roll som upprätthållare av öppna landskap och hagmarker.

Det ökande hästintresset skapar på sikt ett ökat planeringsbehov för landets kommuner, för att hantera frågor som omgivningspåverkan, hästnära boende, riskfaktorer och inte minst ridvägar – en källa till konflikter mellan ridande och övriga trafikanter – mellan häst och människa – men också möjligheter till nya upplevelsevägar.

Om "hästnära boende"

Riktvärden för skyddsavstånd mellan ny ridanläggning/nya bostäder anges av Boverket till 500 m i Allmänna råd 1995:5, Bättre plats för arbete. Socialstyrelsen har i ett senare inriktningsdokument rekommenderat 200 meter som generellt skyddsavstånd. En differentiering av avståndet, med hänsyn till antal hästar och nyare forskning kring hästallergier m m, pågår i landet med skyddsavstånd ner mot 100 meter eller därunder. Kommunen är positiv till en utveckling mot ett differentierat skyddsavstånd som möjliggör olika typer och skalor för det hästnära boendet och för hästens plats i samhället.

Landsbygdsstrukturer

Landsbygdsservice

Munkedal är en landsbygdskommun där centralorten Munkedal är intimt integrerad med den omgivande landsbygden. De viktigaste frågorna för en utveckling av landsbygden i Munkedal är en ökad befolkning, ökat underlag för lokala servicepunkter, de större samhällena och för närcentrat Munkedals tätort, vilka alla är ömsesidigt beroende av varandra. Det är viktigt att kommunen kan behålla centralorten Munkedal som sitt närcentrum för att både kommunen och landsbygden ska kunna utvecklas. De satsningar som stödjer service och näringsliv i centralorten kan vara lika viktiga som de satsningar som har närmare kopplingar till service på landsbygden och i de mindre orterna Hällevadsholm, Hedekas och Dingle.

Bebyggelsestruktur – boende och resor

Munkedal är en gles kommun med bilen som det främsta färdmedlet. En strävan att minska utsläppen och energiförbrukningen leder i samhällsplaneringen ofta till en strävan att prioritera utveckling inom och i anslutning till befintliga tätortsstrukturer, genom förtätning och centralisering.

Forskning tyder på att förtätning inte alltid är liktydigt med minskat transport- arbete, åtminstone inte när det gäller stora tätorter (Malbert, Falkheden 2000). Tvärtom tycks det finnas ett samband mellan centralisering, urbanisering och ett ökat resande – kanske beroende på större utbud och rörligare livsstil för människor i stora tätorter. Människor som bor på landsbygden anpassar sig kanske mer till det lokala utbudet och troligen samordnar man sina resor bättre – eftersom avstånden är längre och tiden är värdefull.

Landsbygden

I översiktsplanen finns områden för boende i den tätortsnära landsbygdzonen strax utanför Centralorten/Håby i norr och på Tungenäset/Hensbacka i väster och söder, med möjlighet till ett boende på landsbygden nära större pendlingsnoder. På kortare eller längre sikt med möjlighet till samordnade/kommunala avloppslösningar, fjärrvärme etc.

Utvecklingsfaktorer

Avgörande faktorer för landsbygdsutveckling kan sammanfattas i följande punkter:

- Infrastruktur: bredband, vägar, allmänna kommunikationer.
- Boendemiljön: nära naturen, väl tilltagna tomter eller centralt i någon av samhällskärnorna, strandnära, hästnära.
- Företagande: aktiv del av kommunens näringslivsstrategi, ökad förädlingsgrad av lokalt producerade varor och tjänster, upplevelseturism, lokal service- och tjänsteproduktion, IT-baserat företagande. Bredbandsnätet är viktigt.
- Utbildning: lokala skolor i den mån det är möjligt, distansutbildning för vuxet lärande med hjälp av IT-teknik skapar nya möjligheter för kvinnor och män att på lika villkor vidareutbilda sig under småbarnstiden.
- Miljön: bevarade och vårdade natur- och kulturmiljöer, landsbygdens sevärdheter, öppna landskap, lokala kretslopp, närproducerade varor och tjänster
- Folkhälsa: vård och omsorg, skola och fritid, kommunal service i alla kommunal delar skapar trygghet. Grannskap och bygdegrupper för lokalt inflytande.
- Service: Tillgängliggöra kommersiell och offentlig service i alla kommunal delar genom att bl.a. se på samordningsmöjligheter.

ÖP föreslår

- Satsning på goda kommunikationer är mycket viktigt för att befintlig bebyggelse på landsbygden ska vara attraktiv för boende.
- Utveckling av olika temaboenden på landsbygden ska stimuleras.
- En positiv syn på hästnära boende, med respekt för faktorer som motiverar skyddsavstånd
- En kartläggning av ridvägar, med hjälp av de olika ridklubbar och hästägarna, bör på sikt genomföras. Kanske kan även möjligheterna studeras att utveckla de nya vägar som behöver dras fram för vindbruksparkerna till ridvägar.

Stranden och LIS-områden

Landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen – LIS-områden

Munkedals kommun har totalt ca 625 km strandskyddslinje (mätt i strandskyddsgränsen på land). Ca 604 km av denna strandskyddslinje finns runt inlandsvatten (sjöar och vattendrag), varav ca 288 km runt sjöar. (Strandskyddslinjen vid havskusten är ca 21 km, älvmyningar m m undantagna.)

Redovisade LIS-områden berör uteslutande sjöar och omfattar ca 16 km av deras strandskyddslinje, varav ca halva sträckan redan är bebyggelsepåverkad (totalt sett över alla LIS-sjöar). Den ytterligare påverkan en full utbyggnad av föreslagna LIS-områden skulle medföra motsvarar därmed ca 8 km, vilket innebär att 2,8 % av den totala strandskyddssträckan runt sjöar påverkas. Inräknat det samlade inlandsvattnet blir motsvarande siffra 1,3 %. Kommunens bedömning är att en full utbyggnad av LIS-områdena inte kommer att äga rum inom överskådlig framtid utan endast en mindre andel. Detta bör följas upp i nästa generation av översiktsplanen eller vid översyn.

Möjligheterna för kommunen att kunna locka till kvarboende, nyinflyttning, nyetablering av företag samt satsningen inom turism är av vital och kanske avgörande betydelse för en framgångsrik och hållbar utveckling. I detta sammanhang har det varit särskilt viktigt att kunna erbjuda ett brett utbud av områden för nämnda utveckling. Efter den exkludering av områden/delområden som redovisas nedan är det kommunens bedömning att förslaget i sin helhet är förenligt med gällande strandskyddslagstiftning avseende LIS.

En särskild utredning kring LIS-områden har utförts inom ramen för översiktsplanarbetet, vilket lett fram till ett tematiskt planeringsunderlag: LIS-områden – tematiskt planeringsunderlag, som ingår som bilaga till ÖP14. I den översiktliga utredningen föreslås 19 sjöar som uppfyller uppställda kriterier. Runt varje sjö medges en begränsad del av strandsträckan enligt kartan med i vissa fall endast korta sträckor lämpliga för LIS-utveckling, i vissa fall upp till 40% av stranden. Mer än ca 40% total strandexploatering för en sjö bedöms inte lämplig för någon av sjöarna i kommunen. Sjöar som idag saknar bebyggelse föreslås förbli orörda och ingår inte i LIS-programmet. Likaså ingår inga sjöar inom kommunens stora opåverkade områden, där kommunen redan tagit ställning till förmån för orördheten. Högprioriterade naturvärden har också undantagits och vindkraftparker har undantagits med en influenszon på 500 meter.

Varje enskilt LIS-projekt ska prövas individuellt där lämpligheten både avseende potentialen för landsbygdsutveckling och skyddet av strandskyddets syften ytterligare ska klarläggas.

ÖP-föreslår

- Utveckling av strandnära boende, verksamheter och åtgärder som främjar turismen ska stimuleras. Planberedskap för detta kan skapas tillsammans med fastighetsägare och intressenter.

Ur strandskyddslagen:

”Med område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses ett område som

1. är lämpligt för utvecklingen av landsbygden,

2. är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt,

3. endast har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften

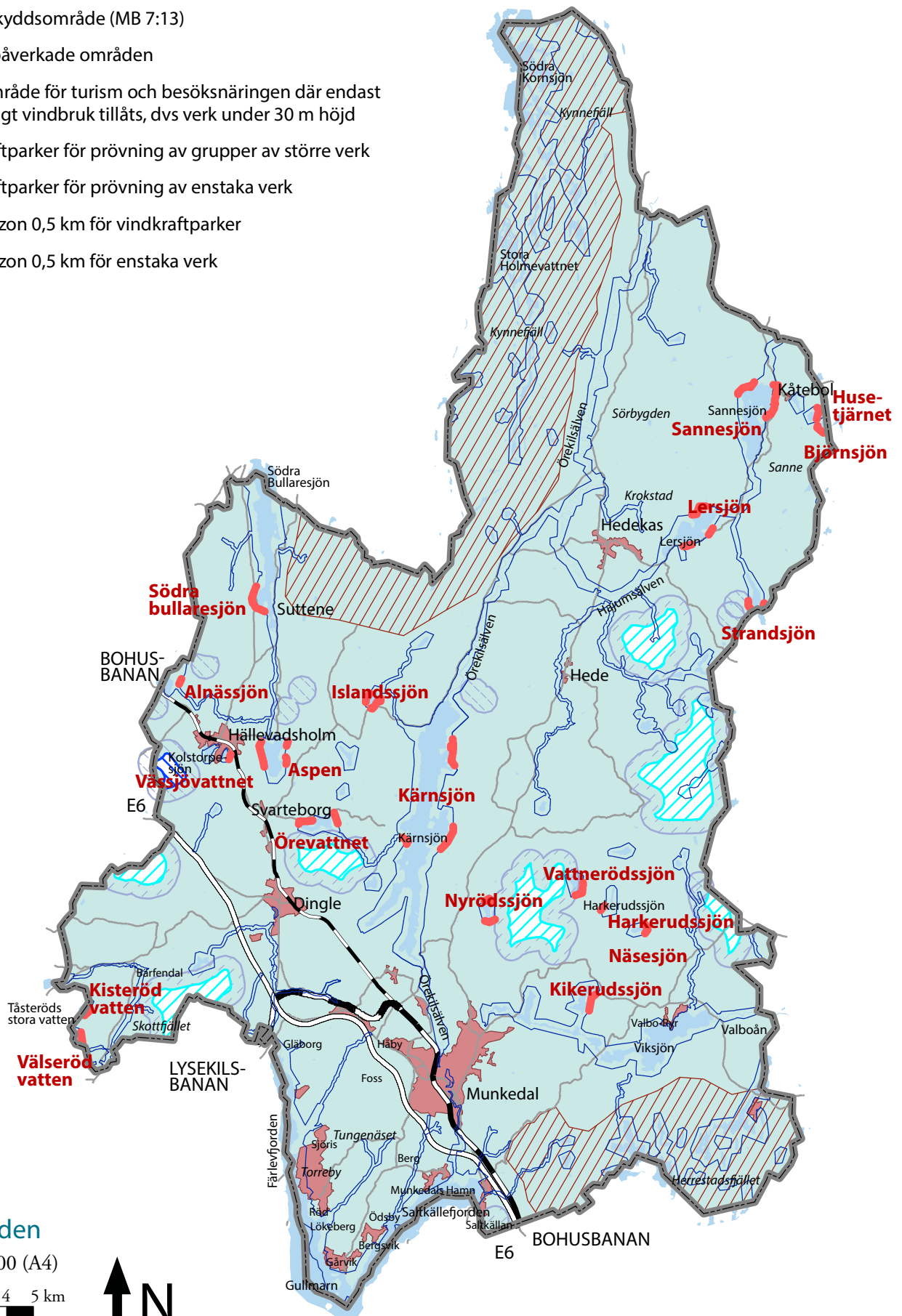
[...] i eller i närheten av tätorter [...], och

4. inte är ett kust- eller kustskärgårdsområde från gränsen mot Norge till Forsmark, [...].

En översiktsplan enligt 4 kap. 1 § plan- och bygglagen (1987:10) ska ge vägledning vid bedömningen av om en plats ligger inom ett sådant område. [...]

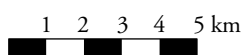
Teckenförklaring

- LIS-områden
- Strandskyddsområde (MB 7:13)
- Stora opåverkade områden
- Stort område för turism och besöksnäringen där endast småskaligt vindbruk tillåts, dvs verk under 30 m höjd
- Vindkraftparker för prövning av grupper av större verk
- Vindkraftparker för prövning av enstaka verk
- Influenszon 0,5 km för vindkraftparker
- Influenszon 0,5 km för enstaka verk

LIS-områden

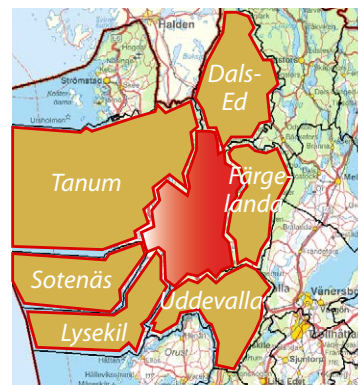
Skala 1:200000 (A4)

Mellankommunala frågor

Allmänt

- **Vägar:** Förutom insatserna på E6 är det viktigt att i samråd med berörda kommuner och trafikverket upprätthålla och förbättra standarden på främst följande vägar: väg 162 till Lysekil, väg 165 till Bullaren, väg 174 till Hunnebostrand, väg 896 till Fjällbacka, väg 924 till Färgelanda, väg 928 till Ed.
- **Vattendirektivet:** De tidigare samarbetena kring Våtmarksprojektet och kring Örekilsälvens avrinningsområde behandlas numera i den nybildade vattenmyndigheten för västerhavets vattendistrikt och i vattenråd för Gullmarn.
- **Vindkraftsutbyggnad** kan enligt angivna utredningsområden i den pågående vindbruksutredningen komma att påverka Lysekils kommun genom föreslagna utbyggnadsområden invid kommungräns.
- **Kraftledningsutbyggnad:** Sedan tidigare finns en ett kraftledningsreservat angivet från Lysekil via Färlevfjorden över Tungenäset och vidare till gränsen mot Färgelanda. En förutsättning för att förväntad kraftig vindkraftutbyggnad ska kunna ske är att en ny kraftledning från Gläborg nordost över till stamledningen i Färgelanda eller Munkedal och vidare utefter stamledningen norrut till Dals Eds kommun kommer till stånd. Koncessionsansökan hos energiinspektionen pågår.
- **Verksamhetsområden:** Kommunen lägger ut stora områden med potential för större etableringar. Ytorna kan ses som en resurs även i ett regionalt perspektiv. Bl a möjligheterna att skapa regionala omlastningsplatser är en fråga som kan utvecklas i samverkan med grannkommunerna.

Angränsansande kommuner

Lysekil och Sotenäs

- **Bohusbanan och Lysekilsbanan:** Godstrafiken till Lysekil har varit mycket sporadiskt de senaste tre åren. Trafikverket ifrågasätter hur det skall bli med underhållet för tågbanan mellan Munkedal och Lysekils hamn i fortsättningen. Om inte underhåll sker så kommer en nedläggning av banan att bli oundvikligt. Munkedals och Lysekils kommuner anser det är viktigt att det blir en lösning så att godstrafiken kan upprätthållas till hamnen i Lysekil.
- **Skottfjället** är ett geografiskt avgränsat område som ligger inom både Munkedal och Lysekil. På Lysekilssidan ingår Skottfjället delvis i område med hushållningsbestämmelser för den högexploaterade respektive obrutna kusten (MB 4:2 och 4:3). Området är angivet som utredningsområde för vindkraft i Munkedals kommun. Tillstånd är beviljat för 13 stycken vindkraftverk.
- **Tosteröds vatten** avbördas via Tvärån i Munkedals kommun och Bärfendalsälven till Åbyfjorden. Sotenäs utnyttjar Tosteröds vatten som vattentäkt och enligt vattendom är kommunen skyldig att tappa sjön på viss volym vatten, tillräcklig för att de fiskrika vattendragens ekologiska status skall bibehållas. Tillfälligtvis har detta medfört översvämningar på närliggande markområden i Munkedals kommun. Fortsatt samverkan med Sotenäs kommun är önskvärd för att undvika olägenheter i framtiden.
- **LIS-områden** gränsande till Sotenäs kommun: Kisteröd- och Vålserödvatten är utpekade för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Tanum och Dals-Ed

- Kynnefjäll: Det är angeläget att denna unika naturresurs även i fortsättningen tillsammans med grannkommunerna Tanum och Dals-Ed blir föremål för gemensamma insatser, bl a vad gäller utveckling av områdets kvaliteter för friluftsliv.
- Tysta och orörda område anges vid gränsen mot Tanums kommun. I samband med översynen av riksintresse för friluftslivet som pågår nu föreslås att det orörda området mellan Södra Bullarsjön och Kynnefjäll läggs som riksintresse.

Uddevalla och Färgelanda

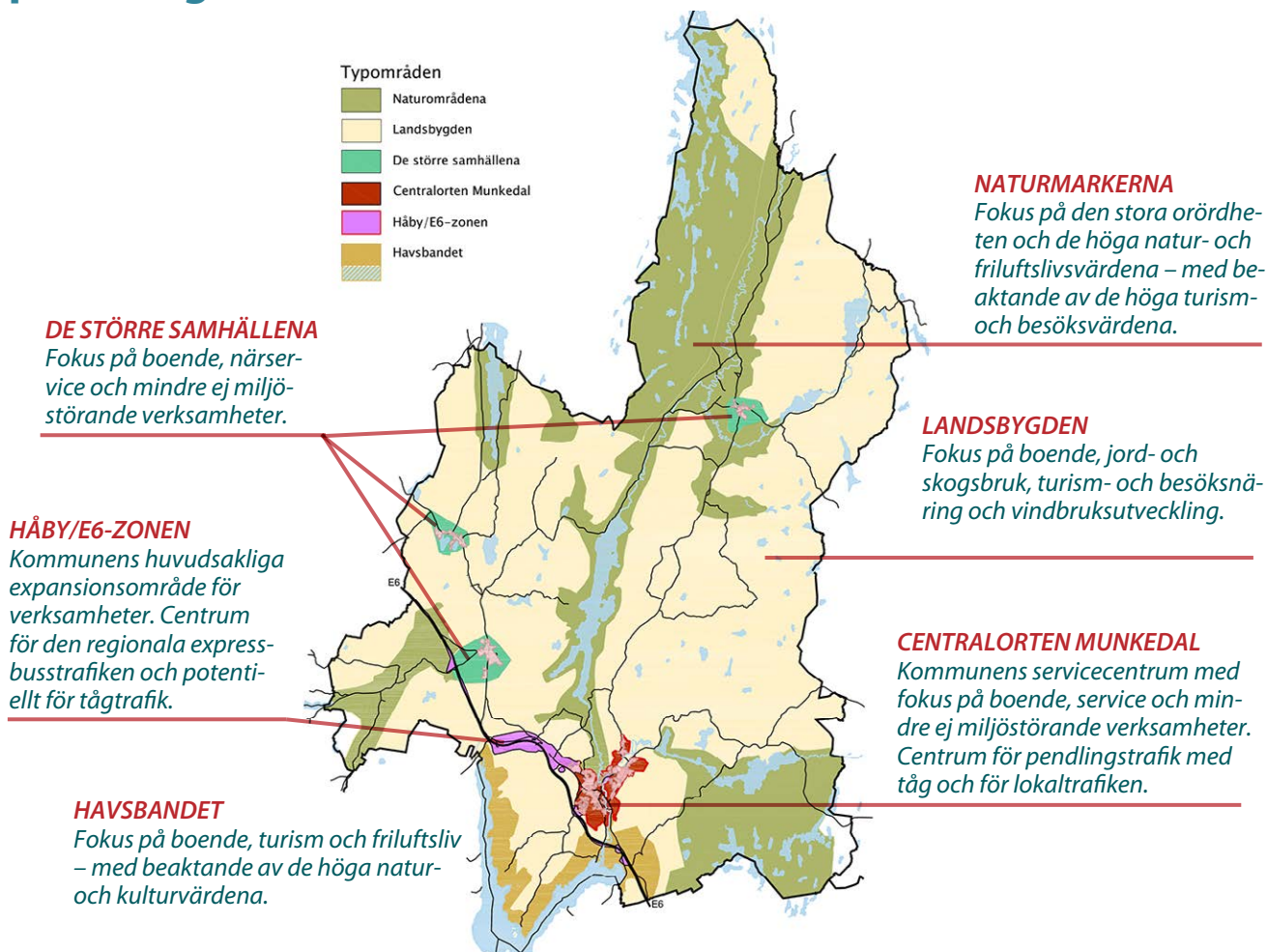
- Munkedal, Uddevalla och Färgelanda har ett gemensamt driftbolag för den allmänna VA-anläggningen som heter VästVatten AB.
- Herrestadsfjället: Det är angeläget att tillsammans med Färgelanda och Uddevalla kommuner finna former för att utveckla friluftslivet på Herrestadsfjället.
- Sågebackens skjutfält: Verksamheten vid Sågebackens skjutfält alstrar buller, vilket berör delar av Munkedals, Uddevalla och Färgelanda kommuner. Bullerzonen är av riksintresse för det militära försvaret. Innan översyn av de militära anspråken på fältet har skett måste stor restriktivitet gälla för lokalisering av bebyggelse inom bullerstörda områden. När översynen är klar bör det ske en samordning av synen på berörda områden i respektive kommuns översiktsplan.
- LIS-områden gränsande till Färgelanda kommun: Björnsjön och Strandsjön är utpekade för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Lysekil, Sotenäs och Tanum

- Munkedals, Lysekils, Sotenäs och Tanums kommun har ett gemensamt bolag för avfallshantering.

RIKTLINJER FÖR PLANERINGEN

Grundläggande principer för den fysiska planeringen

Om principerna för planeringen

Detta och följande kapitel i översiktsplanen redovisar i enlighet plan- och bygglagen, PBL, grunddragen i den avsedda mark- och vattenanvändningen och bebyggelseutvecklingen – tillsammans med den kommuntäckande kartan över Mark- och vattenanvändning (Karta 1) med delkartor i större skala för Tungenäset–Häby–Munkedal (Karta 2) och de större samhällena (Karta 3).

I ÖP14 redovisas rekommendationer för sex större typområden. Dessa sex typområden består av ett antal mindre områden som har liknande förutsättningar, och därmed liknande riktlinjer.

Förslagen ska ses som några av ett stort antal möjligheter till förändringar. Vid önskemål att förverkliga projekt som inte överensstämmer med översiktsplanens förslag är riktlinjerna i detta avsnitt utgångspunkt för

beslut.

Fokus på redovisningen av de geografiska typområdena ligger på kända enskilda och kommunala intressen för ändrad mark-/vattenanvändning, t ex i form av nya bostads- och verksamhetsområden. De redovisade förändringarna bedöms sammantaget bidra till en god användning av mark- och vattenområdena, dels inom kommunen, dels i ett regionalt och nationellt perspektiv. I erforderliga fall kompletteras redovisningen av ett resonemang kring kapacitet i tekniska, sociala och biologiska system och hur aktuella förändringsintressen och påverkade bevarandointressen bäst kan samspela.

Den förväntade tyngdpunkten för förändringar berör de två avsnitten *Häby/E6-zonen* och *Havsbandet* i förslagskapitlet.

Lokaliseringsprinciper för en hållbar bebyggelseutveckling

Följande principer ska vara vägledande vid beslut kring mark- och vattenanvändning och ska beaktas vid såväl bygglov och annan tillståndsgivning som vid upprättande av detaljplaner och områdesbestämmelser. Plan- och bygglovärenden hanteras enligt gällande lagstiftning i PBL och MB m fl. Som en vägledning för när detaljplaner etc ska krävas anges här några generella rekommendationer.

Lokalisering av bebyggelse

- Ny bostadsbebyggelse ska huvudsakligen lokaliseras:
 - till platser som är hälsosamma och säkra och har förutsättningar för ett attraktivt boende.
 - så att samhällstekniska installationer kan samordnas, dvs företrädesvis i anslutning till befintliga samhällen och orter så att den utgör en naturlig komplettering till befintlig bebyggelse.
 - så att kollektivtrafiken kan utnyttjas eller utvecklas.
 - så att transporter minimeras.
 - så att den öppna landskapsbilden värnas, dvs i första hand till befintlig bebyggelse, mindre skogsområden eller till kanten av större skogsområden.
 - så att den på ett välavvägt sätt tar hänsyn till landskaps-/stadsbilden och den befintliga bebyggelsestrukturen, på landsbygden med företräde för sk traditionella lägen invid höjder/skogspartier, men även uppe på höjder i vissa fall.
- Temaboenden av olika slag ska kunna medges som gruppbebyggelse utanför samhällena, med lokala kretsloppslösningar.
- Bostadshus utanför samhällena ska kunna medges med lokala kretsloppslösningar.
- Fritidshusområden. Omvandling av fritidshusområden till permanentboende ska kunna medges om det inte innebär ökad belastning på miljö och hälsa eller ökade kommunala kostnader.
- Turism. Byggnader och anläggningar för småskalig turism utanför samhällena ska kunna prövas positivt för att i möjligaste mån bibehålla en levande landsbygd där detta kan ske utan betydande skada på natur- och kulturmiljövärden eller så att tillgängligheten inom området väsentligt försämras.
- Friluftsliv. Byggnader och anläggningar som förbättrar möjligheterna att utöva ett aktivt friluftsliv ska kunna prövas positivt. Även inom områden som utpekats som särskilt värdefulla för friluftslivet bör sådan bebyggelse kunna prövas. En förutsättning för att sådan tillkommande bebyggelse ska tillåtas är att den inte hindrar tillgängligheten inom området eller på annat sätt försämrar möjligheterna att nyttja området för friluftsliv, t ex genom att skada natur- och kulturmiljövärden.
- Strandnära. Strandskyddet är en viktig och positiv resurs som kommunen värnar om. Dispenser från strandskyddet ska normalt undvikas. Dock ser kommunen mycket positivt på möjligheten att inom sk landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen – LIS-områden – enklare kunna medge dispenser för mindre anläggningar inom bl a besöksnäringen. Även boende ska kunna prövas inom vissa av dessa områden i anslutning till befintliga bostadshus (inom ca 100 m). Se bilaga LIS-områden.
- Där jordbruk eller skogsbruk förekommer bör bedömningen av eventuell

tillkommande bebyggelse prövas med särskild hänsyn till detta – även för enstaka hus – så att försvarande restriktioner som skulle kunna uppstå för dessa näringar undviks.

- Särskilda förutsättningar och säkerhetsavstånd för bebyggelse gäller avseende närhet till vägar, järnvägar, kraftledningar, överföringsledningar för vatten och avlopp, miljöstörande verksamhet, skyddsområden för vattentäkter, vindkraft m m liksom beträffande vattenmiljön, markradon, stabilitetsförhållanden, räddningstjänst m m.

Skola, vård och omsorg

- Framtida lokaliseringar av skolor, förskolor, äldreomsorg od bör förutom till samhällsekonomiska och sociala intressen ta stor hänsyn till närhet till kollektivtrafik, närhet till lämpliga och vackra grönytor för rekreation och effektiva och säkra transport- och gång- och cykelvägar.

Verksamhetsområden

- Framtida verksamhetsområden bör framförallt lokaliseras till trafikplatserna Håby, Gläborg och Dingle längs E6 för att minimera behovet av transporter och för att kunna samordna teknisk service, kollektivtrafik m m.
- Ett varierat utbud av etableringsmöjligheter ska eftersträvas.
- Möjligheter till framtida expansion inom eller i anslutning till befintlig fastighet ska studeras och beaktas i samband med beslut om nyetableringar.
- Vindbruksverksamhet ska som huvudprincip etableras inom vindbruksområdena och där ges företräde före annan användning som inte kan fungera parallellt med vindkraft.
- Krav på exploateringsplan för hela vindbruksområdet ställs på den/de som avser göra den första etableringen inom ett område för att området ska kunna utnyttjas så effektivt som möjligt. Även tänkta angoringsvägar ska anges för att kunna bedöma eventuella skyddsbehov för lokala naturvärden. Lämpliga avtal ska upprättas som anger att även kostnader för framtida demontering, bortforsling och återställande av marken till ursprungligt skick ska bekostas av vindkraftsägaren.
- Vindbruksplanens ”Förslag till rekommendationer i ÖP” ska gälla.

Vägar, järnvägar, gång- och cykelvägar

- Transporteffektiverande, trafiksäkerhetshöjande och näringslivsbefrämjande vägar, järnvägar och gång- och cykelvägar ska eftersträvas och prioriteras.

Tele och internet mm

- Lokalisering av master od för telekommunikation m m ska samordnas i syfte att begränsa antalet master.
- Möjligheter att förbereda för bredband i samband med nyetableringar ska belysas i samband med detaljplaner och tillståndsgivningar.

Reservområden

- Reservområden enligt markanvändningskartan ska av strategiska skäl hållas fria från annan exploatering än den beskrivna för eventuell framtida bebyggelseutveckling.

Samlad bebyggelse
Begreppet ”samlad bebyggelse” har i PBL ersatts med ”sammanhållen bebyggelse”. I samrådshandling för ÖP14 används dock begreppet samlad bebyggelse i sin tidigare betydelse: bebyggelsegrupper om 10-20 hus, om de byggda tomterna gränsar till varandra och eller åtskiljs endast av väg, parkmark eller liknande. Den generella bygglovsbefrielsen för vissa åtgärder på en- och tvåfamiljshus gäller inte i dessa områden. Kommunfullmäktige har beslutat att samlad bebyggelse utgörs av avgränsad icke detaljplanlagd bebyggelse i anslutning till samhällena samt inom: Kåtebol, Fisketorp/Hede, Kols-torp, Svarteborg, Kung Rane, Lerberg, Valbo-Ryr, Holmen, Dale. Nuvarande gränser för samlad bebyggelse anges på mark och vattenanvändningskartorna.

Bygga i kulturmiljö

Kommunen har i samverkan med Bohusläns Museum, hembygdsföreningar m fl berörda tagit fram kulturmiljöbroschyrer som lyfter fram kulturmiljöernas värden och särdrag. Dessa har skickats ut till boende i respektive området och finns tillgängliga på kommunen och på hemsidan. Syftet är att medvetandegöra för berörda fastighetsägare m fl hur byggnadernas värden kan bevaras och vilka risker för skada som finns. Dessa skrifter kallas "Bygga i kulturmiljö" och ska vara vägledande.

Utöver dessa finns 4 tematiska kulturmiljöskrifter: "Kyrkor", "Kulturella byggnader", "Fornminnen" och "Historisk guide", som också ska vara vägledande.

Utformningsprinciper

Följande principer ska vara vägledande vid beslut kring mark- och vattenanvändning och ska beaktas vid såväl bygglov och annan tillståndsgivning som vid upprättande av detaljplaner och områdesbestämmelser.

Utformning av bebyggelse

- Den äldre bebyggelsen i tätorter och på landsbygden har oftast stora värden från kulturmiljösynpunkt. Det är därför viktigt att utformningen av ny bebyggelse och om- och tillbyggnader inte påverkar angränsande bebyggelse negativt.
- Inom särskilt utpekade områden med stort kulturmiljövärde ska ny bebyggelse och om- och tillbyggnader anpassas till bebyggelsestraditionen i Munkedal och ske med stor varsamhet.
- Ny bostadsbebyggelse bör:
 - eftersträva en småskalig varierad boendemiljö där naturen bevaras i sina värdefullaste delar och om möjligt utgör ett rikt inslag i områdets karaktär.
 - eftersträva lättillgänglighet. Alla gator bör leda vidare i form av en gång- och cykelväg för att undvika återvändsgränder. Kopplingen till möjlig framtida kompletterande bebyggelse ska beaktas.
 - säkerställa god tillgänglighet till lämpliga grönytor mm i närområdet för lek och rekreation. Mindre naturplatser som dungar och liknande inne i bostadsområden ska värnas eller planeras.
 - utformas med hänsyn till landskapsbilden, särskild omsorg vid placering på höjder.
- Centrumbebyggelse i tätorten Munkedal och de större samhällena bör utformas med särskild hänsyn till stadsbilden, vara arkitektoniskt välstuderad och kopplad till en genomtänkt grönstruktur.
- Utformning av ny eller ändring av befintlig bebyggelse utmed E6, eller inom starkt blickfång från E6, ska ske med särskild hänsyn till placering och utformning. Detaljplaner, byggnader och anläggningar inom detta område ska ta hänsyn till den sammanhängande bilden av Munkedal som den uppfattas från E6 samt beakta grönstrukturer och säkerställa god markanpassning till omgivande nivåer.
- Skyltar ska utformas och placeras på ett sätt så att de anpassas till omgivande bebyggelse och landskapsbild.

Boendeformer

- Ett varierat utbud av boendeformer av varierande ålder och kostnad bör eftersträvas för att tillgodose olika generationers och människors behov.

Utformning av vindkraftverk

- Vindkraftverk i grupp ska utformas enhetligt.
- Färgsättning bör ske i ljusa kulörer och reflexfria material ska användas på rotor och blad.
- Reklam. Logotyp eller tillverkarens namn i litet format kan tillåtas på maskinhuset, men i övrigt ska ingen reklam förekomma på vindkraftverken.

FÖRSLAG FÖR MARK OCH VATTEN

Centralorten Munkedal

Avgränsning

I det följande avsnittet redovisas i mycket generella drag Centralorten Munkedal. De delområden som är föremål för förändringsintressen redovisas kortfattat. Till den beskrivande texten finns en markanvändningskarta för Munkedals tätort och Tungenäset. På kartorna redovisas nuvarande och framtida mark- och vattenanvändning.

Övriga planeringsförutsättningar

Centralorten Munkedal har kvar sin prägel som ursprunglig bruksort öster om älven, och som stationssamhälle på västra sidan, det som idag är Munkedals centrum. Mellan de båda sidorna av orten ringlar sig Örekilsälven i natursköna former. För ytterligare områdesbeskrivning av Centralorten Munkedal, se Del II.

Vatten och avlopp

Munkedals reningsverk har en kapacitet på 6800 pe. Idag är 4000 fysiska personer anslutna till verket med en medelbelastning (2008) på 3700 pe. Framtida utbyggnad på södra Tungenäset, Saltkällan/Hensbacka och Håby kopplas också till Munkedals reningsverk.

Energi

Fjärrvärmeanslutning är möjlig inom Munkedals tätort med omnejd och ska prioriteras.

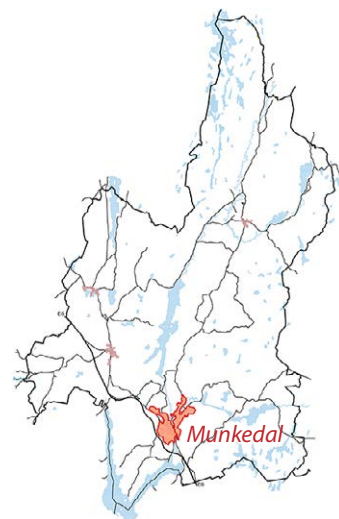
Trafik

Sedan E6 2008 fick en ny sträckning väster om Munkedals tätort har miljön i samhället, som tidigare dominerats av intensiv genomfartstrafik med en stor andel tunga fordon, förändras. Det finns nu förutsättningar för en bättre trafikmiljö och att bygga bostäder närmare gamla E6 – både avseende buller och luftmiljö. Trafikverket har genomfört en ombyggnad av gamla E6 i syfte att anpassa vägen till den nya funktionen som lokalväg med gång- och cykelbanor.

Geoteknik

Centralorten Munkedal är relativt välstuderad avseende de geotekniska förutsättningarna och riskerna. Ett antal befintliga bebyggelseområden är starkt skredkänsliga och åtgärder bör vidtas av berörda fastighetsägare, vilka har upplysts om förhållandena av kommunen. Svårigheter finns dock med samordning och hantering av samverkande effekter mellan flera berörda fastigheter, där skredrisken på en fastighet kan ha sin orsak i geotekniska faktorer på en annan.

Inget av de föreslagna nya områdena ligger inom skredkänslig mark enligt utförd kartering. Översiktlig geoteknisk bedömning och arkeologisk utredning bör utföras för de nya bebyggelseområden som redovisas.

Orienteringsfigur: Centralorten

Stämningsskulptur Munkedal

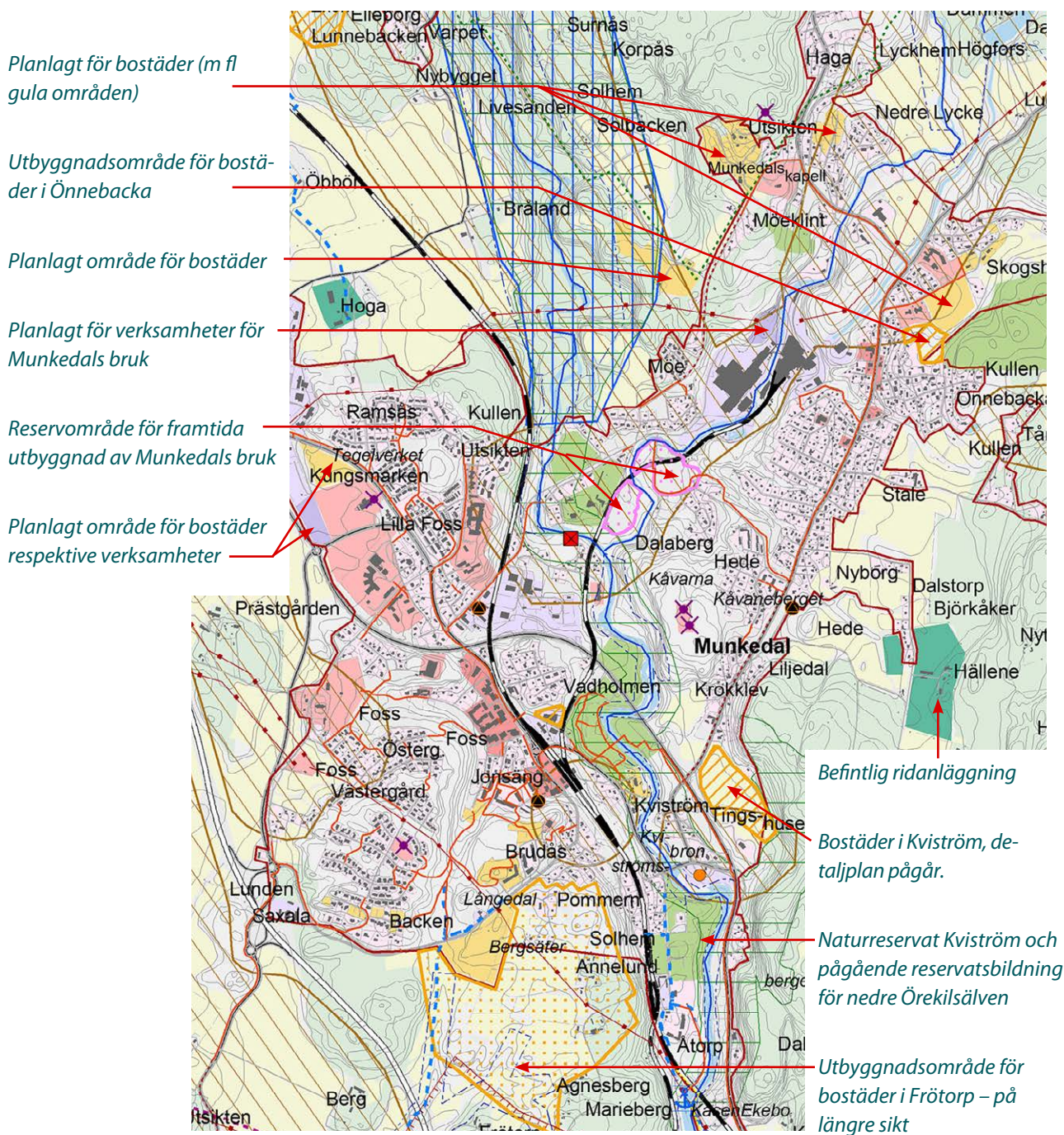
Friluftsliv

Örekilsparken och Önnebacka är de närmaste friluftsområdena inom tätorten. Ett flertal ridanläggningar finns i utkanten av samhället. De idrottsanläggningar som finns ligger i mer centrala lägen.

ÖP föreslår

- Centralorten Munkedal ska vara kommunens servicecentrum.
- Angivna områden för framtida bebyggelse enligt markanvändningskarta ska föregås av detaljplan. Även en utbyggnad av idrottsplatser, ridanläggningar o d, bör föregås av detaljplanläggning.

Förslag på bebyggelseutveckling

Utsnitt ur markanvändningskarta. Teckenförklaring finns på markanvändningskarta 2.

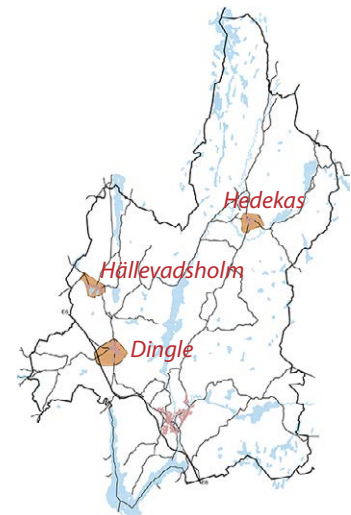
De större samhällena – Dingle, Hällevadsholm, Hedekas

Avgränsning

I det följande avsnittet redovisas de tre större samhällena:

- Dingle
- Hällevadsholm
- Hedekas

Efter Munkedal är dessa tre de största orterna inom kommunen. De tre orterna och förslag på utveckling beskrivs först kortfattat följt av en beskrivning av generella förutsättningar för planeringen och generella förslag för de tre samhällena. Till den beskrivande texten och bilderna finns markanvändningskarta med var och en av orterna. På kartorna redovisas nuvarande och framtida mark- och vattenanvändning.

Orienteringsfigur: De tre större samhällena

Övriga planeringsförutsättningar

Nedan redovisas tekniska planeringsförutsättningar. Se vidare avsnitt för respektive ort för beskrivning av särskilda förutsättningar samt förslag.

Vatten och avlopp

Reningsverket i Dingle tar genom överföringsledning även hand om avloppsvatten från Hällevadsholm. Verket har kapacitet för 4300 pe (personequivaler) och hade 2008 en medelbelastning på 1620 pe. En överföringsledning för vatten kopplar Dingle och Hällevadsholm till kommunens vattentäkter vid Kärnsjön och Öbbön och tryggar vattenförsörjningen för ortens framtida utbyggnad. Reningsverket i Hedekas har en kapacitet om 600 pe. Medelbelastningen 2008 var ca 100 pe, 450 fysiska personer var anslutna. Vattenförsörjningen är tryggad genom överföring från vattentäkt vid Lersjön. Vattentäkten för Hedekas i Sandåker är också av vikt för vattenförsörjningen i samhället. I Dingle, Hedekas och Hällevadsholm planeras översyn av vattenskyddsområden.

Trafik

I och med tillkomsten av nya E6 har genomfartstrafiken i Dingle och Hällevadsholm minskat drastiskt. Det finns förutsättningar att förbättra trafikmiljön ytterligare genom upprustning av centrala gator – tex med alléer – och genom kompletterande gc-vägar inom och emellan samhällena – särskilt bör gc-kommunikationer till bad-, idrottsplatser, skolor och liknande barn- och ungdomstäta platser prioriteras.

Geoteknik

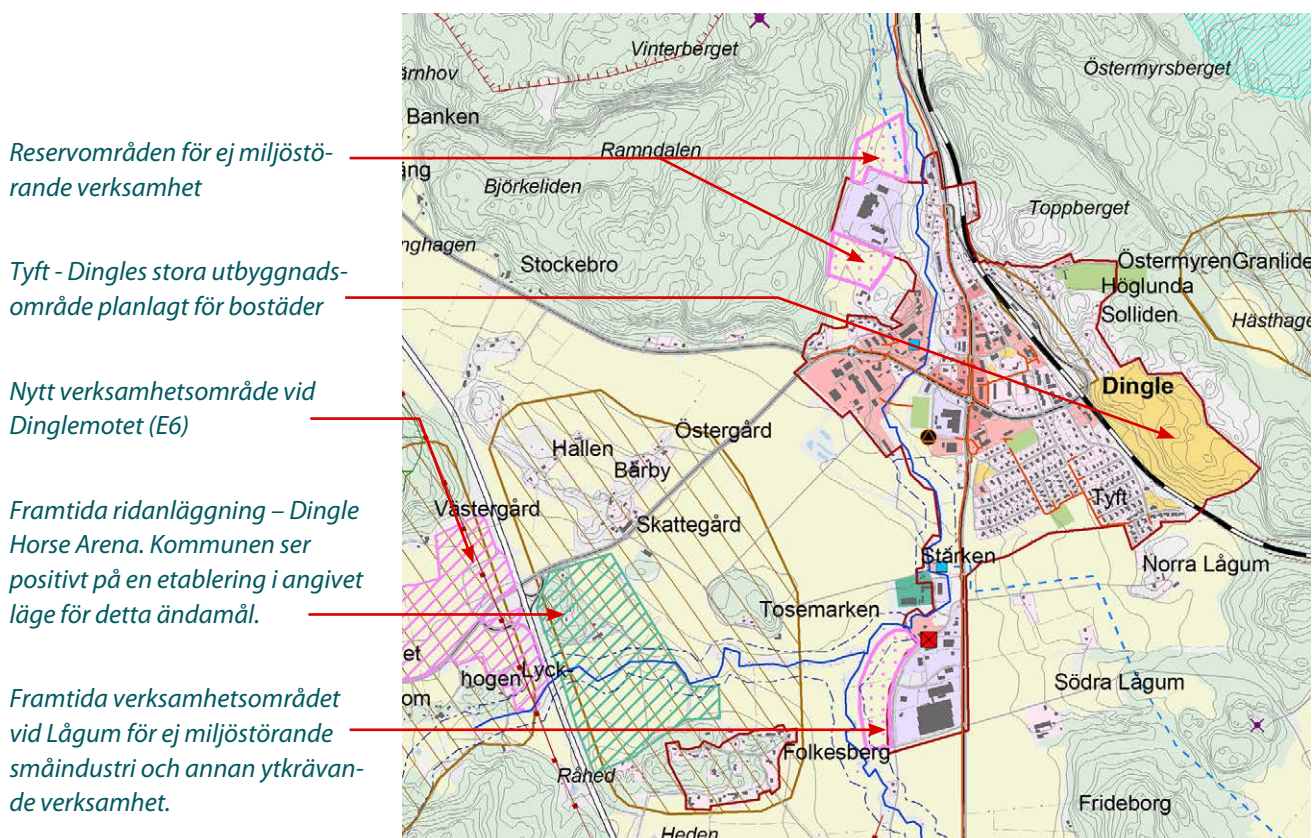
Endast delar av tätortsområdena är studerade. Inga kända skredriskområden finns. Översiktlig geoteknisk bedömning och arkeologisk utredning bör utföras för de nya bebyggelseområden som redovisas i Dingle och Hällevadsholm, inklusive eventuell utbyggnad av idrottsplats. Inför detaljplaneläggning av förslaget reservområde för verksamheter vid fd grustäkten på Hajum bör en översiktlig geohydrologisk bedömning utföras.

Dingle

Dingles centrala delar ligger i södra änden av en nord-sydlig dalgång med en bebyggelse som gradvis klättrar upp mot berget i öster respektive breder ut sig på slätten söder- och västerut med industribyggnader och Dingle naturbruksgymnasium. Gatorna har rustats upp efter E6-flytten och gång- och cykelvägar och cirkulationsplatser har skapats.

Orten präglas av de areella näringarna, särskilt jordbruket, varför slätten söder- och västerut bör bibehållas för jordbruksändamål eller närliggande verksamheter, som tex hästsport. Bostadsutveckling bör ske dels genom förtätning av de centrala delarna, dels österut där det bedöms finnas goda möjligheter för attraktivt boende på berget i Tyft med utsikt över dalen. Grönstrukturen präglas av närliggande skogsområden och av ett vegetationsstråk genom samhället i nordsydlig riktning på ömse sidor om Dinglebäcken. Väster om Dinglebäcken planeras för en mindre hästarena i anslutning till och som en del av gymnasiet. Angöringsvägar enligt illustration rekommenderas.

Förslag på bebyggelseutveckling:

Utsnitt ur markanvändningskarta. Teckenförklaring finns på markanvändningskarta 2.

Särskilda intressen

Strandskydd gäller kring Dinglebäcken. För utbyggnad av verksamhetsområden i Lågum ska det göras en avvägning mellan markbehovet för framtida verksamheter och strandskyddet kring Dinglebäcken i samband med detaljplanläggning.

Dingle stationshus med godsmagasin och banvaktsstuga från 1900-talets början ingår i en kulturmiljö som är utpekad som värdefull i kommunens kulturminnesvårdsprogram.

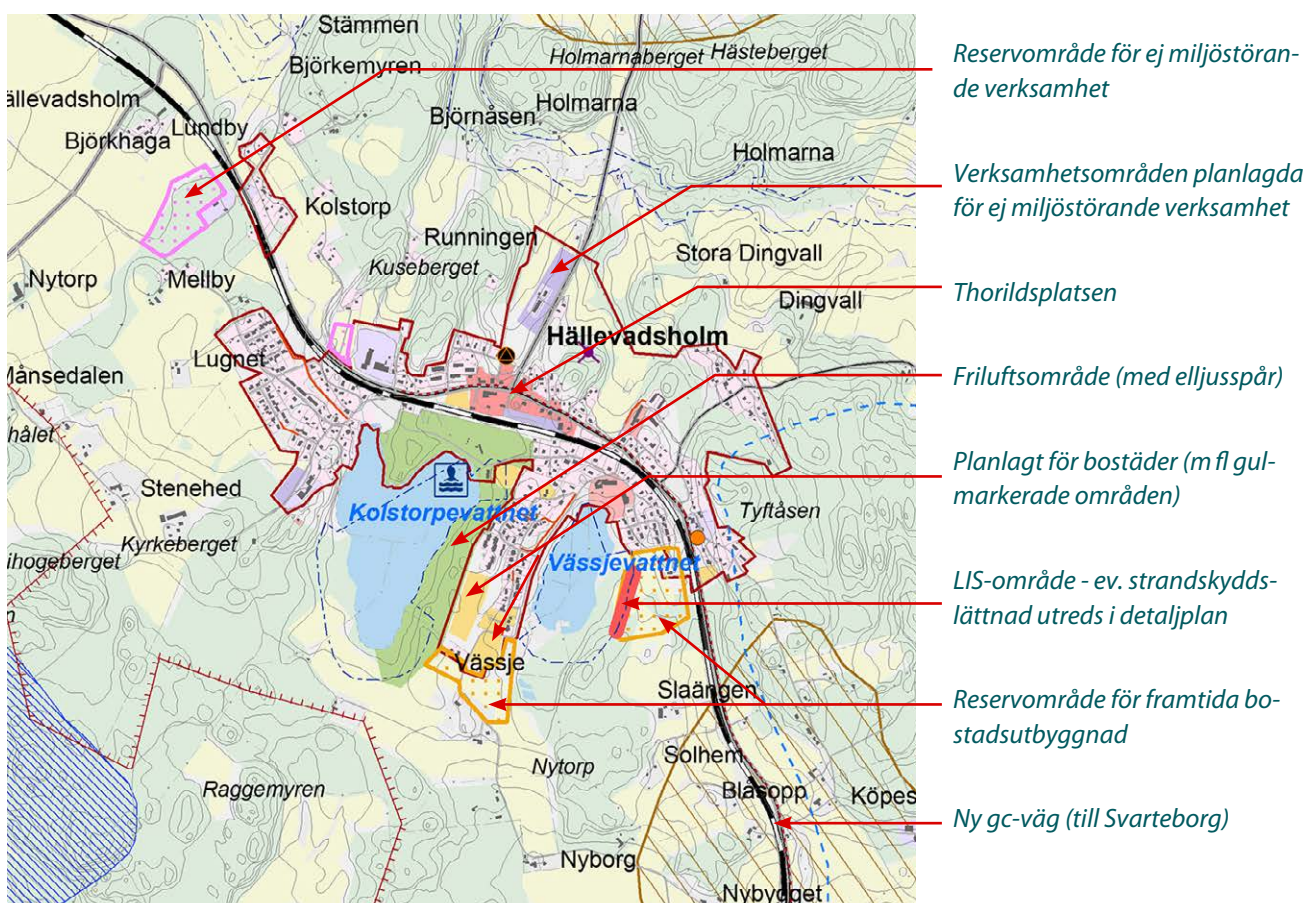
Översyn av vattenskyddsområden pågår. Översvämningsrisken för Dinglebäcken bör hållas under uppsikt.

Hällevadsholm

Hällevadsholm präglas av en bebyggelse som utvecklats kring de båda sjöarna i ett småkuperat skogbevuxet landskap. I ett längre tidsperspektiv bör bostadsutbyggnaden ske söderut och västerut på ett sådant sätt att Kolstorpsvattnets och Vässjevattnets kvaliteter för ett attraktivt boende kan utnyttjas. Det är viktigt för ortens näringslivsutveckling att det tillskapas mark för nyetablering utöver den utveckling som kan ske inom redan detaljplanelagda verksamhetsområden. Området kring befintlig stenindustriverksamhet, strax norr om samhället, är välbeläget i förhållande till trafikplatsen vid Grind och möjlighet finns att ansluta det till väg 908 mot Fjällbacka. Området redovisas därför i planen som reservområde för icke miljöstörande verksamhet.

Samhällets grönstruktur präglas av omgivande skogsområden samt vegetation i anslutning till sjöarna Kolstorpevattnet och Vässjevattnet. Friluftsområdet runt Kolstorpesjön bör värnas som ett viktigt område för närrekreation inom orten.

Förslag på bebyggelseutveckling:

Utsnitt ur markanvändningskarta. Teckenförklaring finns på markanvändningskarta 2.

Särskilda intressen

Strandskydd gäller kring Vässjevattnet och Kolstorpevattnet. Lättnader i strandskyddet bör kunna utredas öster om Vässjevattnet och väster om Kolstorpevattnet.

Hela området ingår i ett större område kring Enningdalsälvens (Södra Bullaresjön m m) vattenområde som med hänsyn till sina natur- och kulturvärden är av riksintresse och omfattas av särskilda hushållningsbestämmelser enligt miljöbalkens fjärde kapitel. Bestämmelserna utgör restriktioner mot vissa vattenföretag.

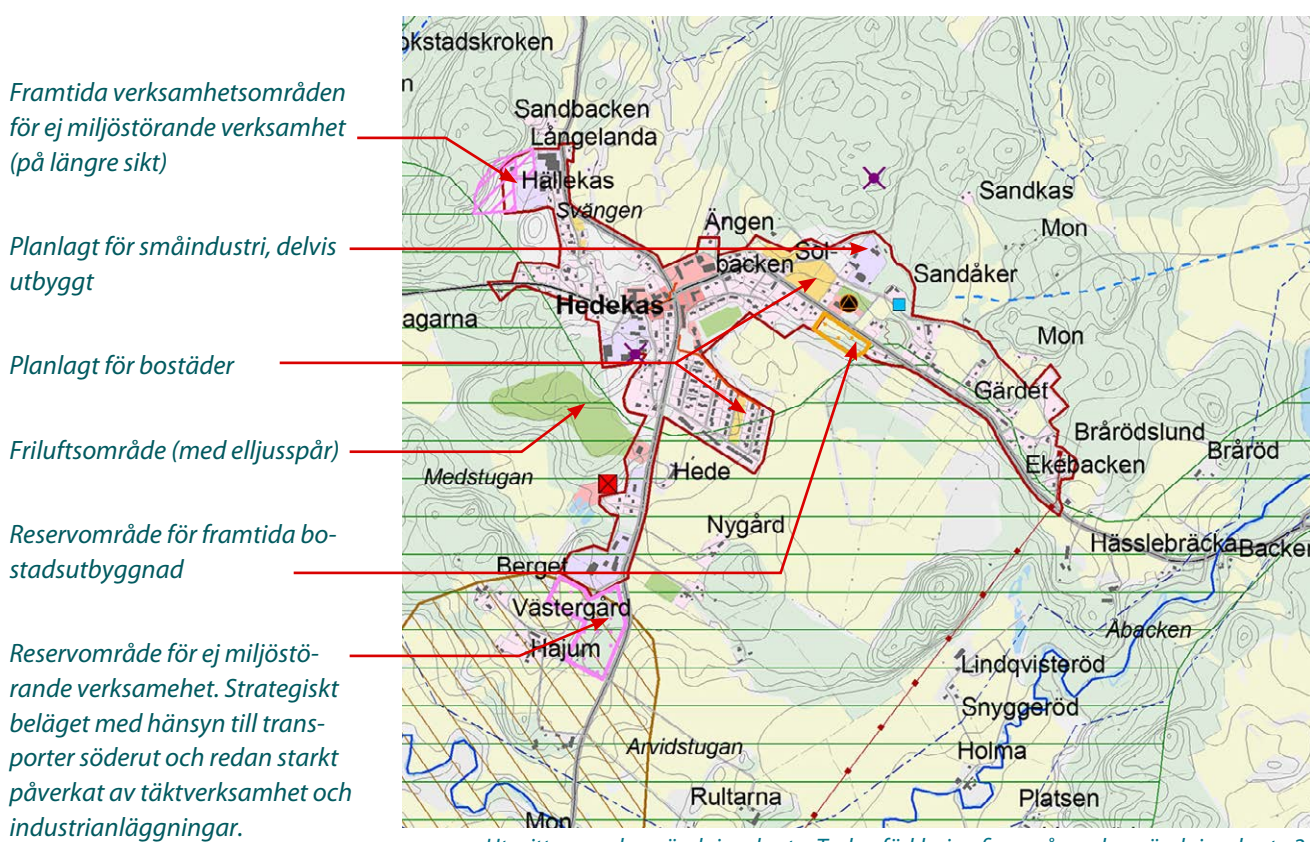
Utblick över Hajumsälvens dalgång

Hedekas

Hedekas med sin högt belägna och småskaliga samhällsbyggnad med storslagen utsikt över Hajumsälvens dalgång bildar nordlig utpost i tätortsstrukturen – med för invånarna viktiga pendlings samband även norrut till Dals Eds kommun och österut mot Färgelanda kommun. Näringslivet präglas av ett stort inslag av byggrelaterad verksamhet med bl a träindustrier. I direkt anslutning sydväst om samhället finns goda möjligheter till rekreation och friluftsliv. Samhället ligger också nära stora natur- och friluftslivsintressen på Kynnefjäll och vid Örekilsälven. Den vackra Hajumsälven ligger strax söder om samhället.

Det är viktigt för samhället att det finns möjligheter för nyetablering eller expansion av befintliga verksamheter. Områden för utbyggnad av verksamheter finns i samhällets södra och norra del. I Sandåker finns ett detaljplanerat område för framtida bostadsbebyggelse.

Förslag på bebyggelseutveckling:

Utsnitt ur markanvändningskarta. Teckenförklaring finns på markanvändningskarta 2.

Särskilda intressen

Södra delen av tätortsområdet ligger inom riksintresseområde för naturvård och ingår i kulturmiljön kring Hajumsälven, utpekad i kulturminnesvårdsprogrammet som värdefull. Det öppna landskapet är av stort värde för kulturmiljön som helhet.

ÖP föreslår

- Kommunen ser generellt positivt på en utbyggnad av samhällena, med beaktande av att kommunens servicecentrum är centralorten Munkedal. Angivna bostads- och verksamhetsområden m m enligt kartorna ska vara vägledande.
- Kommunen ska verka för en bibehållen närservice inom de större samhällena.

Hur övriga intressen bevakas

- Angivna områden för framtida bebyggelse enligt markanvändningskarta ska föregås av detaljplan. Även en utbyggnad av idrottsplatser eller hästsportanläggningar, o d, bör föregås av detaljplanläggning.
- Nya byggnader och anläggningar utanför detaljplanerat område men inom riksintresseområde ska för tidig lämplighetsprövning föregås av enkelt planprogram med underlag för bedömning av miljöpåverkan.
- För Kolstorpområdet i Hällevadsholm bör områdets disposition tidigt studeras genom enkelt planprogram. Friluftslivets intressen inom strand-skyddsområden bör prioriteras i samspelet med bostadsbebyggelse men viss bostadsbebyggelse bör kunna tillkomma.
- För Hajumsområdet i Hedekas bör eventuella behov av anpassning till natur- eller kulturmiljövärden i ett tidigt skede närmare klarläggas genom enkelt planprogram med underlag för bedömning av miljöpåverkan.

Orienteringsfigur: Håby/E6-zonen

Vy över Saltkällans trafikplats

Håby/E6-zonen: E6, verksamhetslänken, de fem moten, Håby m m

Avgränsning

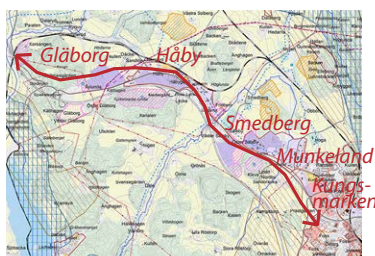
I det följande avsnittet redovisas översiktligt verksamhetsområdena utmed motorvägsområdet och trafikplatserna. Området innehåller följande delområden:

- E6 med trafikplatser
- Håby med strategiskt närområde
- Håby rastplatsområde
- Gläborg norra och nordvästra
- Reservområde Gläborg södra
- Reservområde Saltkällan
- Saltkällans marknadsplats
- Säleby södra
- Säleby mellan
- Kungsmarken

Mindre verksamhetsområden förekommer inom de övriga geografiska typområdena. Till den beskrivande texten finns en förstorad markanvändningskarta för Munkedals tätort/Tungenäset och en för Dingle där nuvarande och framtida markanvändning redovisas. Det beskrivna området sträcker sig från kommungränsen i söder till kommungränsen i nordväst utefter E6 med de befintliga och framtida verksamhetsområden som har en tydlig och nära koppling till motorvägen och en potential för en kraftfull utveckling.

E6

E6 som sedan sommaren 2008 är komplett genom hela Munkedal, innebär ökad framkomlighet och minskad restid för den relativt stora andelen arbetspendlare boende i Munkedalsområdet. Trafikplatserna har en god anknytning till det lokala vägsystemet. För trafikanterna på E6 skapas vackra utblickar över Örekilsälven och Saltkällefjordens inre del samt kulturlandskapet på Tungenäset. Åtgärder för att fånga upp resenärer längs E6 har utförts eller planeras i anslutning till trafikplatserna, bl a i form av attraktiva rastplatser och turistinformation.

Verksamhetslänken

Verksamhetslänken: Gläborg–Håby–Smedberg–Munkeland–Kungsmarken

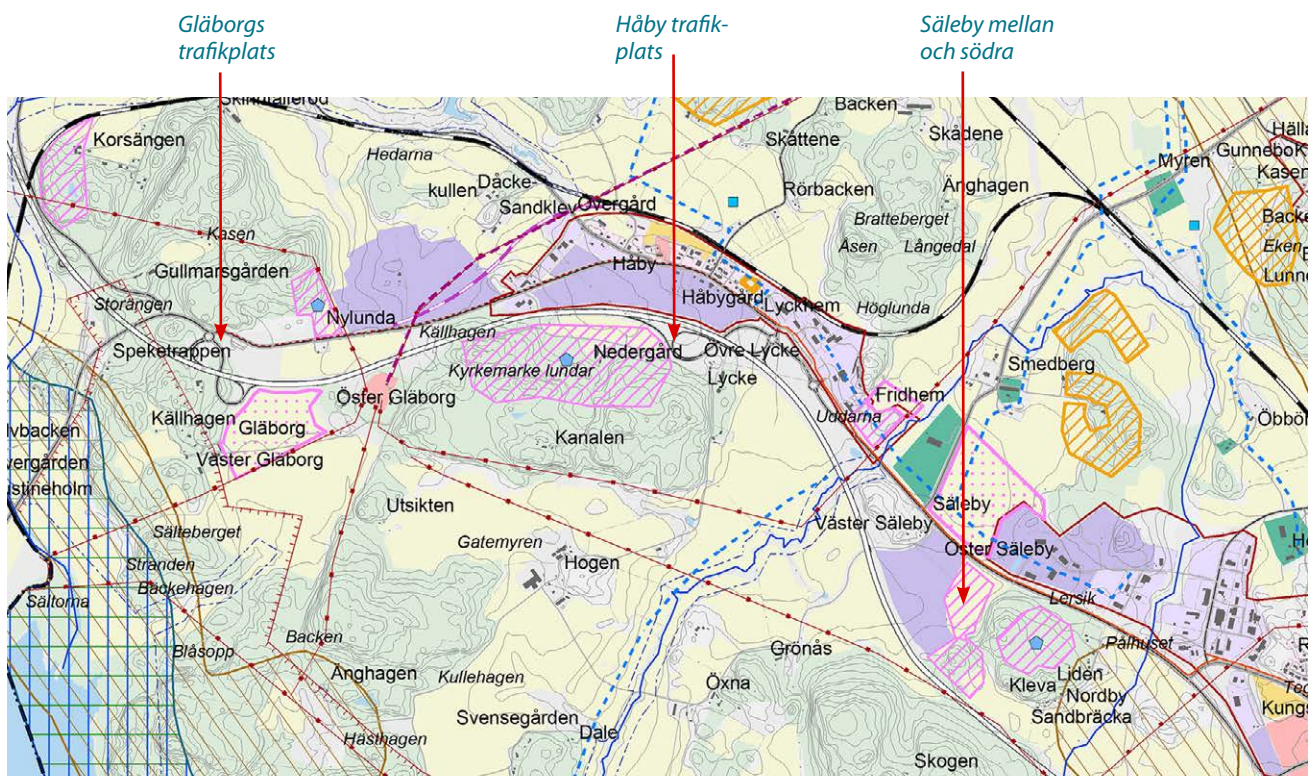
Området utmed E6 kring Håby, med gamla E6 som sammanbindande lokal-gata, är tänkt att bli kommunens stora framtida verksamhetsområde med goda förutsättningar för etablering av en variation av verksamheter, från logistisk och industri vid Gläborg, via handel i Håby och Munkeland, vidare till mindre verksamheter i Smedberg och Kungsmarken. Kommunen vill säkerställa tillgången på ytterligare mark för verksamhetsområden för detta syfte. Det är angeläget att i ett tidigt skede finna de fysiska formerna för en gemensam planering och marknadsföring. Detta arbete pågår.

Det finns långt framskridna planer på ett nytt externhandelskomplex i Håby i sänkan mellan motorvägen och samhället. Detaljplanen för ”Håby handelsom-

råde” har nyligen omarbetats. Denna verksamhet kommer sannolikt att bidra till ett ökat behov av bostäder för de anställda, vilket bedöms kunna erbjudas i det attraktiva närområdet norr om Håby och Smedberg, med cykelförbindelse in till centrum och närhet till både lokal- och expressbusstrafik.

Nya E6 har medfört helt nya förutsättningar för tillgänglighet till och annonsering av Smedbergs och Sälebyns industriområde och Munkelands handelsområde, som i kommunens och näringslivets tidigare satsningar har haft en tydlig koppling till deras läge vid gamla E6. Medan Bohus Rasta och andra verksamheter i Håby genom direktkontakten med den nya trafikplatsen har ett oförändrat bra läge vid E6-trafiken behövs nya satsningar för att tydligare knyta och annonsera även Munkeland och Smedberg. Kommunen har sedan länge försökt binda ihop de olika verksamhetsområdena, vilket bedöms kunna ge avsevärda samverkans- och exploateringsfördelar och bidra till att området får en större attraktivitet.

Kommunen lägger stor vikt vid en god och väl sammanhållen utformningen av byggnader, tomtmark, gator, skyltning och av verksamhetslänken som helhet, eftersom det har avgörande betydelse för såväl attraktiviteten inom området som för dess annonsering mot E6.

Verksamhetslänken, utsnitt ur markanvändningskarta. Teckenförklaring finns på markanvändningskarta 2.

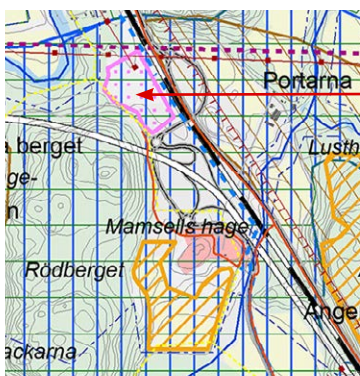
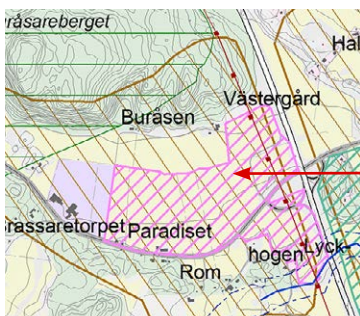
Orienteringskarta:
Verksamhetslänken

Industriområde

Orienteringskarta

De fem moten (trafikplatserna) med närliggande verksamhetsområden

Saltkällans trafikplats: Trafikplatsen är Munkedals port mot söder med en rastplats. Söder om trafikplatsen ligger Saltkällans marknadsplats på jordbruksmark norr om bebyggelseområdet vid Saltkällan. Området har lång historia som marknadsplats och används som sådan vid återkommande tillfällen. Norr om trafikplatsen anges ett framtida verksamhetsområde, se nedan under Saltkällans trafikantservice.

Foss trafikplats: Trafikplatsens huvudfunktion är att ansluta till Tungenäset och mot Munkedals centrum. Kommunen planerar med hänsyn till det känsliga natur- och kulturlandskapet inte för lokalisering av verksamheter eller trafikantservice här, det finns dock en mindre pendelparkering för att underlätta samåkning.

Håby trafikplats: Trafikplatsen kopplar trafiken till befintliga anläggningar på ett effektivt sätt. Bohus Rasta är väletablerad och genom sin storlek av betydelse för den tunga trafiken längs E6. Expressbusstrafiken har Håbyterminalen som knutpunkt för stora delar av busstrafiken i norra Bohuslän, samordnat med lokaltrafiken. Vid terminalen finns också en pendelparkering. Trafikplatsen ska på sikt också vara anslutningspunkt för trafik till och från Sörbygden och Hedekas samt vidare norrut.

Gläborgs trafikplats: Gläborgs trafikplats är en viktig knutpunkt för trafiken till och från Lysekil. Trafikplatsen är också den norra infarten till det växande verksamhetsområdet i Håby. Möjlighet kan finnas att även koppla järnvägstrafiken till denna del av verksamhetsområdet, vilket kan göra förutsättningarna för etablering av transportintensiva verksamheter ännu mer intressant. Det skulle dessutom stödja/möjliggöra en långsiktigt mer hållbar transportstruktur.

Dingle trafikplats: Trafikplatsen kopplar ihop E6 med Dingle och de befintliga verksamhetsområden som finns där. Nya verksamhetsområden anges i anslutning till trafikplatsen i området väster om motorvägen.

Föreslagna framtida bebyggelseområden

Saltkällans trafikantservice ligger norr om trafikplatsen och utgörs av åkermark. Det är beläget mellan Rödberget, älven, järnvägen och nya E6 och är således kringskuret av väganläggningar. Området redovisas som framtida verksamhetsområde på längre sikt. Möjlighet till lokalisering av framtida kollektivtrafikcentrum för buss och tåg med pendelparkering, och ev en mindre trafikantserviceanläggning bör närmare studeras.

Säleby mellan utgörs av plan men sättningsbenägen mark, till viss del redan planlagd för industri och handel. Området har ett relativt bra kommunikationsläge, nära Håby trafikplats. Angöring kan ske från norr, via Dalevägen. Med hänsyn till grundförhållandena ska endast "lätta" byggnader tillåtas. Exploatering ska ske med stor hänsyn till landskapsbilden.

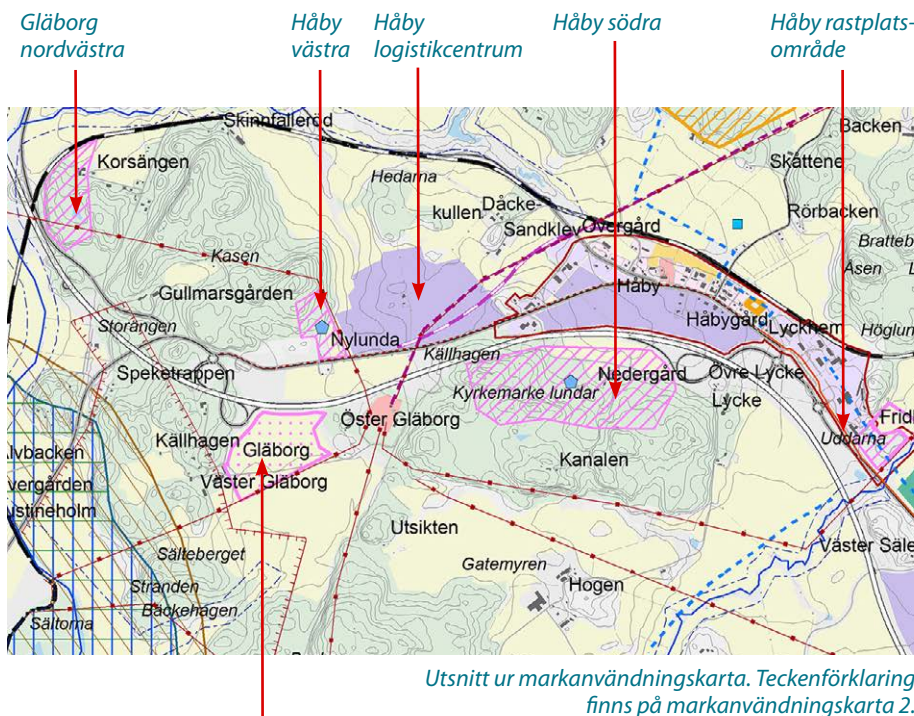
Säleby södra ligger inom ett skogbevuxet bergsparti sydväst om gamla E6, mitt emot Smedbergs industriområde. Utbyggnad för verksamheter här ger goda förutsättningar att skapa ett samband med Smedbergs industriområde. Verksamheter som kan innebära störningar för befintlig angränsande bostadsbebyggelse ska ej medges. Det är av vikt att gröna skyddszoner sparas mot omgivande landskap.

Håby rastplatsområde omfattar nuvarande rastplatsområde inklusive reservområde för verksamheter och är beläget direkt söder om Håby. Området sträcker sig mot söder fram till Sälebybäcken och mot öster ca 400 meter från gamla väg E6. Markområdet utgörs av sättningsbenägen mark. Området har ett bra kommunikationsläge, i direkt närhet till den nya trafikplatsen i Håby. Exploatering ska ske med stor hänsyn till landskapsbilden och till den närbelägna Sälebybäcken, som är ett ekologiskt känsligt vattendrag. Lättare verksamheter med anknytning till turismen ska prioriteras.

Håby södra ligger i ett mycket strategiskt läge invid berget vid Håbymotet. Läget vid berget gör att området bedöms lämpligt att bebygga ur landskapsbildshänseende.

Gläborg nordvästra ligger norr om Gläborgsmotet där järnvägen korsar E6. Planläggning av området för industriändamål pågår.

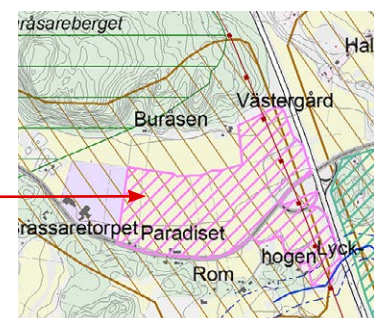
Håby västra ligger i ett mycket strategiskt läge invid Gläborgsmotet. För bebyggelse av reservområdet mellan detta och Håby norra krävs markförläggning av kraftledningarna.

Orienteringskarta

Reservområde Gläborg södra ligger i ett mycket strategiskt läge invid Gläborgsmotet. Området ligger inom kulturmiljöområde som föreslås utgå ur kommunens kulturminnesvårdsprogram till följd av dess närhet till nya E6, vilket i grunden förändrat helhetsmiljön. Kulturbyggnadernas enskilda värde berörs ej av föreslagen utbyggnad. Områdets strategiska värde för näringslivsutvecklingen bedöms vara betydande. Stor hänsyn ska tas till landskapsbilden vid utformning och placering av byggnader.

Dingle västra ligger i ett strategiskt läge vid Dinglemotet. Området ligger inom kulturmiljöområde som är rikt på fornlämningar varför fördjupade studier behöver utföras.

Skytning längs vägarna

Längs nya och gamla E6 förekommer skytning på intilliggande fält, med reklam för närliggande företag och handelsområden etc. Skyltar i form av vepor och skivmaterial är upphängda på byggnader, ställningar, utställda lastbilsvagnar och hökärror. Skyltarna står huvudsakligen inom den zon (50 meter från motorvägen och 30 meter från lokalvägen) inom vilken Trafikverket och länsstyrelsens rättsenhet ansvarar för tillstånd och tillsyn. Av gestaltungsprogrammet för E6, som kommunerna i norra Bohuslän tagit fram tillsammans med Trafikverket och länsstyrelsen, framgår att hänsyn och anpassning till landskapsbilden var och är ett viktigt motiv för gestaltning och utformning av nya E6.

Kommunen anser att skytningen har en förfulande inverkan på landskapsbilden och att den förtar upplevelsen av landskapet när man färdas längs vägarna. Skytningen uppfattas som ”vild”, dvs att den tillkommer på ett oplanerat sätt, och genom en bristfällig tillstånds- och tillsynsprocess, då tillräckliga utformningskrav inte ställs på den som vill uppföra en skylt. Då nya och gamla E6 är kommunens entré och ”ansikte utåt” innebär den förfulande skytningen en nackdel ur marknadsföringssynpunkt. Munkedals kommun vill kunna visa upp sitt vackra landskap och locka den som färdas längs E6 till turism och besök i kommunen.

För att uppnå tillräcklig vägledning och information till besökare är kommunens policy att det ska finnas skytning med respektive verksamhetsområdes namn ut mot vägen, och att informationstavlor sedan kan guida vidare inom respektive område.

Övriga planeringsförutsättningar

Vatten och avlopp

Munkedals reningsverk har en kapacitet på 6800 pe. Medelbelastning 2008 var 3700 pe med 4000 anslutna fysiska personer. Det samlade anspråket på verket enligt föreslagna bebyggelseområden berör förutom Håby även södra Tungenäset och Saltkällan/Hensbacka.

ÖP föreslår

- En utbyggnad av angivna bostads- och verksamhetsområden m m enligt kartorna bedöms, med vissa hänsynstaganden enligt ovan, lämplig.
- Stor omsorg ska läggas på byggnadernas och närmiljöns utformning med hänsyn till det öppna läget mot E6.
- Skyltar ska utformas så att de anpassas till byggnadernas utseende. Enhetlighet i fasadskytning ska eftersträvas.
- ”Vild” skytning på utställda kärror längs Trafikverkets vägområden bör inte tillåtas. Gemensamt initiativ bör tas av berörda företag, kommunen och Trafikverket för att uppnå att erforderlig skytning får ett mer tillfredsställande, enhetligt utseende och som kan ges tillstånd till.
- Exploatering ska ske med stor hänsyn till landskapsbilden och med god markanpassning.

Landsbygden – Svarteborg, Sörbygden, Valbo-Ryr, inre Tungenäset, m m

Avgränsning

Med *Landsbygden* avses här de större sammanhängande landsbygdsområden som finns inom kommunen. Motsvarar följande delområden:

- Svarteborg
- Åboland
- Aspång
- Lersjön–Sanne–Lersäter
- Övriga Svarteborg
- Övriga Sörbygden
- Randzon Munkedal
- Inre Tungenäset
- Dalstråken på Tungenäset

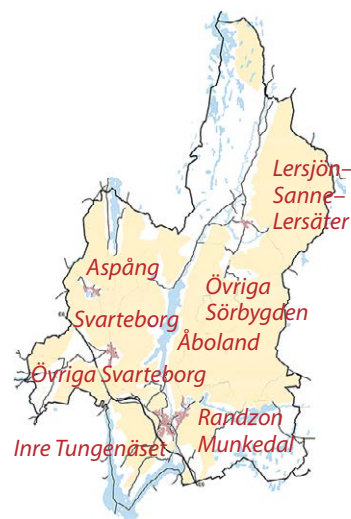
Inre Tungenäset och Dalstråket Tungenäset utgörs dels av inlandet väster om E6-stråket fram till kustzonen (gränslinjen för riksintresse 4 kap MB), dels de områden öster om E6-stråket som ej innefattas i centralorten. Landskapet från Lökeberg–Ödsby via Pilegård till Foss utgörs av en fornlämningsrik odlingsbygd med inslag av hagar och lövskogsmiljöer. Området vid Röstorp–Öxna är på samma sätt rikt på fornlämningar. Därtill ingår i området de kulturhistoriskt värdefulla vägarna på Tungenäset: väg 814 Pilegård–Gårvik och väg 815 Faleby–Munkedals hamn. För ytterligare områdesbeskrivning av Landsbygden se Del II.

Användning av mark och vatten

Inom Landsbygden är det huvudsakligen boende, jord- och skogsbruk, turism- och besöksnäringen och vindbruket som prioriteras. De relativt många fokusområdena bedöms kunna utvecklas sida vid sida på ett lämpligt sätt genom att det storskaliga vindbruket har begränsats till ett antal utvecklingsområden efter avvägningar mellan olika intressen i planeringsunderlaget för vindbruk. Angivna utvecklingsområden för bostäder bygger på bedömningar av behov och efterfrågan för bl a temaboenden inom rimliga avstånd från regionpendlingsnoder och i övrigt lämpliga och attraktiva lägen. De föreslagna områdena nedan ligger inom ”bästa pendlingsvänliga zon”.

Föreslagna framtida bebyggelseområden

Skåttene/Solberg: Området är beläget på en höjd norr om Håby med väg 925 i öster och Valnäsneberget i väster med utsikt över dalgången. Det föreslagna området består av både skogs- och åkermark. Sydöstra delen av området ligger inom skyddsområde för grundvattentäkt. Hänsyn ska tas till fornlämningar inom området, bland de kända en gravgrupp bestående av tre högar och en stensättning och ett stråk med ädellövskog av visst skyddsvärde i sydvästra delen av området. Hänsyn ska även tas till plankorsning med järnväg i Håby och befintlig kraftledning i kanten av området utifrån skydd för hälsa och säkerhet och eventuell utbyggnadszon för kompletterande framtida kraftledning. I samband med utbyggnaden av handelsområdet i Håby förväntas intresset för närliggande bostäder öka.

Orienteringskarta: Landsbygden

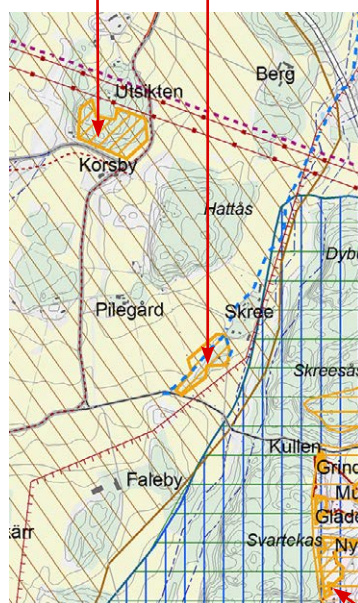

Ryttare på lantlig grusväg

Orienteringskarta

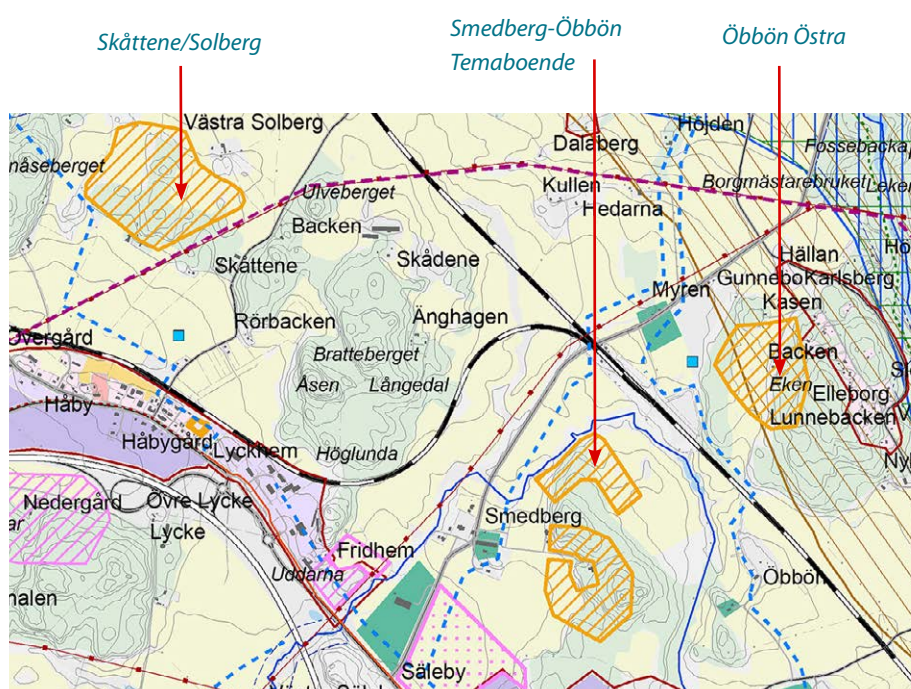
Utsikten/Berg Skree

Utsnitt ur markanvändningskarta. Teckenförklaring finns på markanvändningskarta 2.

Framtida bostäder i Öbbön östra: Området är vackert beläget i en sluttande dalgång öster om Håby mellan järnvägen och Örekilsälven, med väg 926 i nordväst. Det föreslagna området består av både skogs- och åkermark och ligger i anslutning till ett befintligt bostadsstråk väster om Örekilsälven. Hela området ligger inom skyddsområde för grundvattentäkt samt inom kulturmiljöområde. Hänsyn ska tas till kända fornlämningar och angränsande ädellövskog med mycket högt skyddsvärde. Attraktivt läge i anslutning till befintlig bebyggelse.

Temaboende med hästen nära i Smedberg–Öbbön: Det föreslagna området ligger öster om Håby i anknypning till befintlig hästverksamhet, delvis på en höjd med utblick över dalen. Området består av två separata delar, båda belägna inom ädellövskog och på åkermark. En bäck slingrar sig runt området i öster och norr. Hänsyn ska tas till skogsområdets karaktär genom god bebyggelseplanering som bl a möjliggör ett bevarande av större ädelträd. Det finns även kända stenålderslämningar. Hela området ligger inom skyddsområde för grundvattentäkt. Lämpligt läge för temaboende med häst.

Utsnitt ur markanvändningskarta. Teckenförklaring finns på markanvändningskarta 2.

Bostäder i Utsikten/Berg: Området ligger mitt på Tungenäset, norr om korsningen av väg 814 och 813. Området har ett attraktivt läge på en höjd med utblickar över landskapet, mitt emellan E6/Munkedals tätort och kusten/golfbanan i Torreby. Hänsyn ska tas till kulturmiljölandskapet och kända fornlämningar, bl a två stensättningar. Hänsyn ska även tas till befintlig kraftledning utifrån skydd för hälsa och säkerhet och för planerad framtida kraftledning så att en etablering av den inte försvaras, jordförläggning av kabel kan krävas.

Skree ligger i kanten av en skogklädd mindre ås, nära Pilegårdskorset. Området har nära till kollektivtrafik, planerad VA-ledning och service i centralorten eller Håby. Ny bebyggelse bör ta noggrann hänsyn till det öppna läget mot landskapet i väster och eventuella fornlämningar. Området ligger strax utanför riksintresse för friluftsliv och naturvård. Det öppna landskapet är klassat till högsta värde för kulturmiljövården.

Munkedals hamn

Övriga planeringsförutsättningar

Vatten och avlopp

Munkedals reningsverk har en kapacitet på 6800 pe. Medelbelastning 2008 var 3700 pe med 4000 anslutna fysiska personer. Det är målsättningen att angivna områden ska kunna anslutas till det kommunala va-nätet. För Utsikten/Berg och Skree är förutsättningarna för detta goda, medan det behöver utredas ytterligare i samband med detaljplanering för övriga.

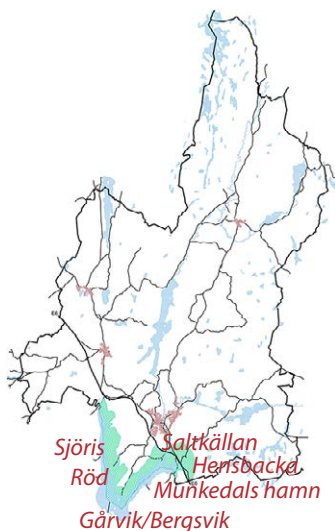
ÖP föreslår

- En utbyggnad av angivna bostadsområden enligt ovan beskrivna framtida bebyggelseområden ska prövas i detaljplan. Utveckling av turism och besöksnäring genom uppförande av anläggningar för dessa syften – även för friluftsliv och rekreation liksom konferensanläggningar – ska ges goda möjligheter.
- Utveckling av landsbygden genom strandnära lokalisering för mindre turism-/fritidsanläggningar eller bostäder enligt planeringsunderlag LIS-områden
- Lokalisering av en campingplats i området runt Hedekas – Lersjön kan vara lämplig och bör studeras. Lämplig plats är t ex Vattneröd öster om Lersjön som ligger i anslutning till område för landsbygdsutveckling i strandnära läge.
- Utökning av hävdad badplats med ny brygga i Lersjön. Principiellt har kommunen en positiv inställning.
- Lokalisering av eventuellt mindre flerbostadshus till vägkorsningen i Valbo-Ryr. Principiellt har kommunen en positiv inställning. Bör prövas i detaljplan.
- Vindbruksområden finns uteslutande inom detta geografiska typområde och utgör verksamhetsområden inom vilka endast byggnader och anläggningar nödvändiga för vindbruksverksamhet eller annan verksamhet som kan kombineras med vindbruk, t ex jord- och skogsbruk, ska kunna medges.

Hur övriga intressen bevakas:

- Randzonen runt centralorten Munkedal–Håby (och de större samhällena) ska detaljplaneras inför nybyggnad på sådant sätt att en lämplig framtida expansion för dessa orter säkerställs.
- Angående vindbruk och LIS, se vindbruksavsnitt respektive LIS-avsnitt tidigare i ÖP14, Del I.

Havsbandet (Kustzonen + Hensbacka/Saltkällan) Tungenäskusten, Saltkällan, Hensbacka och Gullmarn

Orienteringskarta: Havsbandet

Avgränsning

I det följande avsnittet redovisas översiktligt kustzonen, vilket avser en ca 1,5 km bred landzon längs Färlev- och Saltkällefjordarnas strandlinje, inklusive Hensbacka och Taske å, samt det tillhörande vattenområdet i Gullmarn till kommungränsen. Området innefattar även förekommande öar och kobbar och Örekilsälvens mynningsområde. Den gräns som illustreras sammanfaller i princip med avgränsningen av området med särskilda hushållningsbestämmelser enligt 4 kap MB samt Hensbacka. De delområden som är föremål för förändringsintressen redovisas kortfattat. Till den beskrivande texten finns en förstorad Markanvändningskarta för Munkedal, Håby, Tungenäset, Saltkällan och Hensbacka, (Karta 2). På kartorna redovisas nuvarande och framtida markanvändning.

Användning av mark och vatten

Tungenäset med unika natur- och fritidsmiljöer vid Gullmarn utgör ett av kommunens viktigaste utvecklingsområden för ett attraktivt boende. Här finns goda förutsättningar att utnyttja den service som finns i centralorten och relativt god närhet till kommunikationsvägar och expressbusstrafik.

Inom vissa delar av kustområdet är bebyggelsen lokaliserad till täta grupper och då ofta i form av planlagda områden. Inom andra delar finns kuststräckor som i princip saknar bebyggelse. Mellan dessa ytterligheter förekommer spridd bebyggelse i varierande omfattning.

Det mångskiftande och brutna strandlandskapet kring Gullmarns vatten har genom sin variationsrikedom och sina särpräglade miljöer betydande egenvärden i form av intressanta landskapstyper, tillgångar för friluftslivet samt kvaliteter i flora och fauna. Av stort berggrundsgeologiskt och morfologiskt intresse är övergångszonen mellan gnejs- och granitområdena. Fjorden är ett attraktivt område för det rörliga friluftslivet. Förekomsten av fritidsbåtar är hög samtidigt som ett stort antal människor sommartid vistas längs fjordens stränder eller dess närområde. Mynningsområdets öar och skär med tillgängliga naturhamnar erbjuder rika tillfällen till bad- och friluftsliv med möjligheter till fritidsfiske.

De hydrografiska förhållandena i Gullmarn har bidragit till uppkomsten av ett rikt djurliv, delvis unikt. Det dominerande naturvårdsintresset utgörs av Gullmarsfjordens marina fauna. Fiskeribiologiskt har Gullmarn och tillrinnande vattendrag stort intresse som reproduktions- och uppväxtområde för åtskilliga värdefulla fiskarter. Örekilsälven kan uppvisa en laxngeltäthet i nivå med de rikaste vattendragen i landet.

Saltkällan/Hensbacka omfattar en utvidgning av ett långsträckt dalstråk från sydost vilken längst i norr övergår i det smala Kviströmspasset. Dalen avgränsas av brant sluttande höjdområden som i öster har sin fortsättning mot Herrestadsfjället. Området har stora värden för kultur, friluftsliv och turism. Biflödet Åsensbäcken berör riksintresset för Taske å.

Maltes stig vid Saltkällan

Torreby slott

Bergsviks båthamn

På berget vid Munkedals hamn

Principer för bebyggelseutvecklingen

Riksintressen och kompletteringsbebyggelse

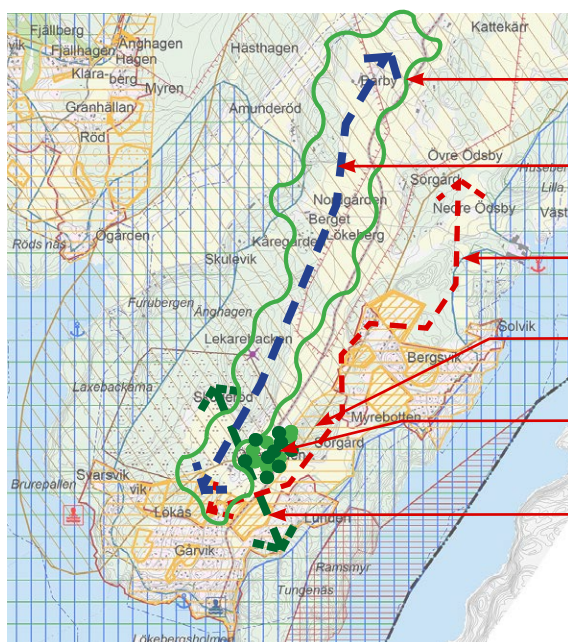
Huvudfrågan vid planeringen för en långsiktig hållbar utveckling inom Tungenäset och dess kustzon är att åstadkomma både en minskning av övergödningen av Gullmarn och ett säkerställande av kustlandskapets framtida värden med dess nationella bevarandebestånd – och samtidigt skapa förutsättningar för en utveckling av ett attraktivt permanentboende i lämplig omfattning.

Med ledning av en bebyggelsekarta har en översiktlig studie gjorts av kustzonen. Fyra områden har avgränsats, till vilka bebyggelsen idag i huvudsak är lokaliserad. De ges här beteckningen ”kompletteringsområden” i syfte att ange att en utveckling av bebyggelsen kan vara möjlig inom dessa områden. Svar på detta kan ges först efter de studier av varje områdes förutsättningar som förslagsvis ska ske genom programarbete för större områden än för enskilda detaljplaner. Det synsätt som ovan redovisats ligger i botten för den fortsatta planeringen inom hela det geografiska området.

Den planerade och pågående VA-ledningen till Munkedals hamn respektive Bergsvik/Gårvik förväntas bidra till en bättre vattenmiljö i Gullmarn, samtidigt som den bedöms möjliggöra mer omfattande kompletteringsbebyggelse i vissa delar och omställning till permanentboende av befintliga fritidshus. Det är samtidigt ett ömsesidigt beroende där en utveckling av nya bostadsområden är en förutsättning för att kommunen ska kunna genomföra VA-utbyggnaden.

Kompletteringsområden: Utpekandet av områden där kompletteringsbebyggelse ska kunna medges ska ses som ett ställningstagande till att de *ej utpekade områdena ska fredas från ny bebyggelse*. Kompletteringen avses främst innebära tillkomst av enstaka hus vars lämplighet på platsen prövas i bygglov/detaljplan. Kompletteringarna bedöms med stor sannolikhet komma att ske i sådan takt att de kan betraktas som kompletteringar *på lång sikt*. Genom att tillkommande bebyggelse lokaliseras till idag befintliga bebyggelseområden, fredas mellanliggande zoner från ytterligare bebyggelse varvid riksintresset från denna synpunkt kan säkerställas. Lokalisering av tillkommande bebyggelse ska dessutom ske med utgångspunkt i natur- och kulturvärden i den byggda miljön, i landskapet, och på ett sätt som inte påtagligt kan skada områdets nationella natur-, kultur- och friluftslivsintressen. Lösningar där olika intressen kan samverka och samordnas med hänsyn till varandra ska eftersträvas.

Princip för bebyggelseutveckling utmed Bergsvik–Gårvik

Öppen landskapsbild ska bevaras

Värdefull öppen siktlinje

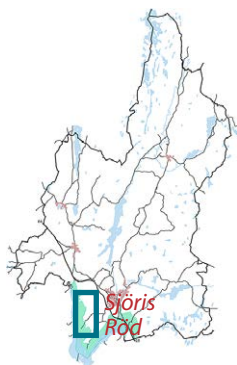
Kotinuerligt promenadstråk Ödsby - Gårvik ska möjliggöras

Möjlighet till förtätning

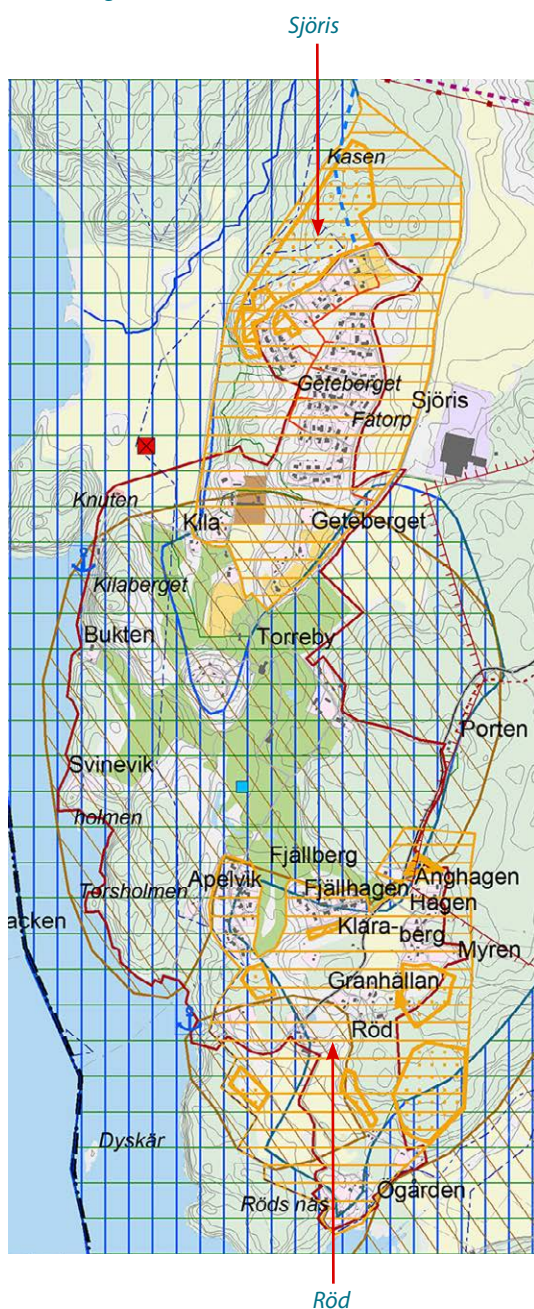
Ädellövskog bevaras

Strategisk grön spridningskorridor (principiellt läge) ska säkerställas i samband med eventuell fortsatt förtätning av området. Behov och utformning bör utredas i samband med detaljplan. Om behov saknas kan stråket utgå.

Orientingskarta

Utsnitt ur markanvändningskarta. Teckenförklaring finns på markanvändningskarta 2.

Föreslagna framtida bebyggelseområden inklusive reservområden

Kompletteringsområdena Sjöris, Röd, Gårvik/Bergsvik och Munkedals hamn samt delar av Saltkällan

Områdena ingår i zon för särskilda hushållningsbestämmelser till förmån för natur- och kulturmiljövärden av riksintresse. Genom närheten till Gullmarsfjorden ligger områdena i närheten av riksintresseområde för naturvärden och för fritidslivet samt naturreservat och strandskydd. Områdena tangerar även Natura 2000-område.

De föreslagna områdena har goda förutsättningar för pendling med personbil kombinerat med länstrafik. Samtidigt finns förutsättning för ett attraktivt boende med närhet till havet och till det övriga rika friluftsliv som Tungenäset kan erbjuda.

Genom lämplig komplettering/förtätning och kommunal VA-anslutning möjliggörs både hel- och delårsboende. Detta kan bidra till att bostadsområdena lever även under vintertid och till en ökad inflyttning till kommunen. Den nya bostadsbebyggelsen kan bestå av såväl friliggande hus som par- och radhus med inslag av större eller mindre hyres- eller bostadsrätter, kanske även enstaka flerfamiljshus. En förutsättning i kommande detaljplaner är att bostäderna ska utformas för helårsboende. En komplettering av boendet inom bebyggelseområdena innebär också ett ökat underlag för lokal service, både kommunal och enskild, som förskola, servicebutik och utökad busstrafik m m.

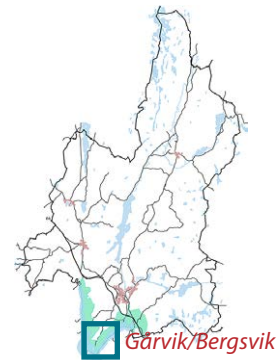
Sjöris är beläget på Tungenäset, strax norr om Torreby slott. Områden för bostäder föreslås nordväst om befintlig bebyggelse samt mindre områden närmare golfbanan. De föreslagna bostadsområdena består av tre mindre och ett större område som kompletterar redan befintlig, relativt nybyggd, villabebyggelse. Det större området är ett reservområde på längre sikt. Det föreslagna området består till största delen av skogsmark. En känd fornlämning finns inom området, en äldre gårdsbildning. Ädellövskog av högt skyddsvärde finns delvis inom området. Området är attraktivt bl a genom de möjligheter till utblickar mot havet som finns. Hänsyn ska tas till utblickar för befintlig bebyggelse. Vissa delområdens exponering mot fjorden bör utredas genom landskapsbildsanalys.

Röd är beläget på Tungenäset vid slutet av väg 813, strax söder om Torreby golfbana. Planarbete pågår för Övre Fjällberg. Det föreslagna bostadsområdet består av sex mindre och två större områden som förtätar redan befintlig bebyggelse. Fem av dessa är reservområden för bostadsbebyggelse på längre sikt. Det föreslagna området består av både skogs- och åkermark. Området ligger delvis inom kommunalt kulturmiljöområde. Hänsyn ska tas till kända fornlämningar, bl a en äldre gårdsbildning, och till ädellövskog av högt skyddsvärde som delvis finns inom området. Genom läget nära golfbanan är områdena lämpliga för t ex temaboende kring golf.

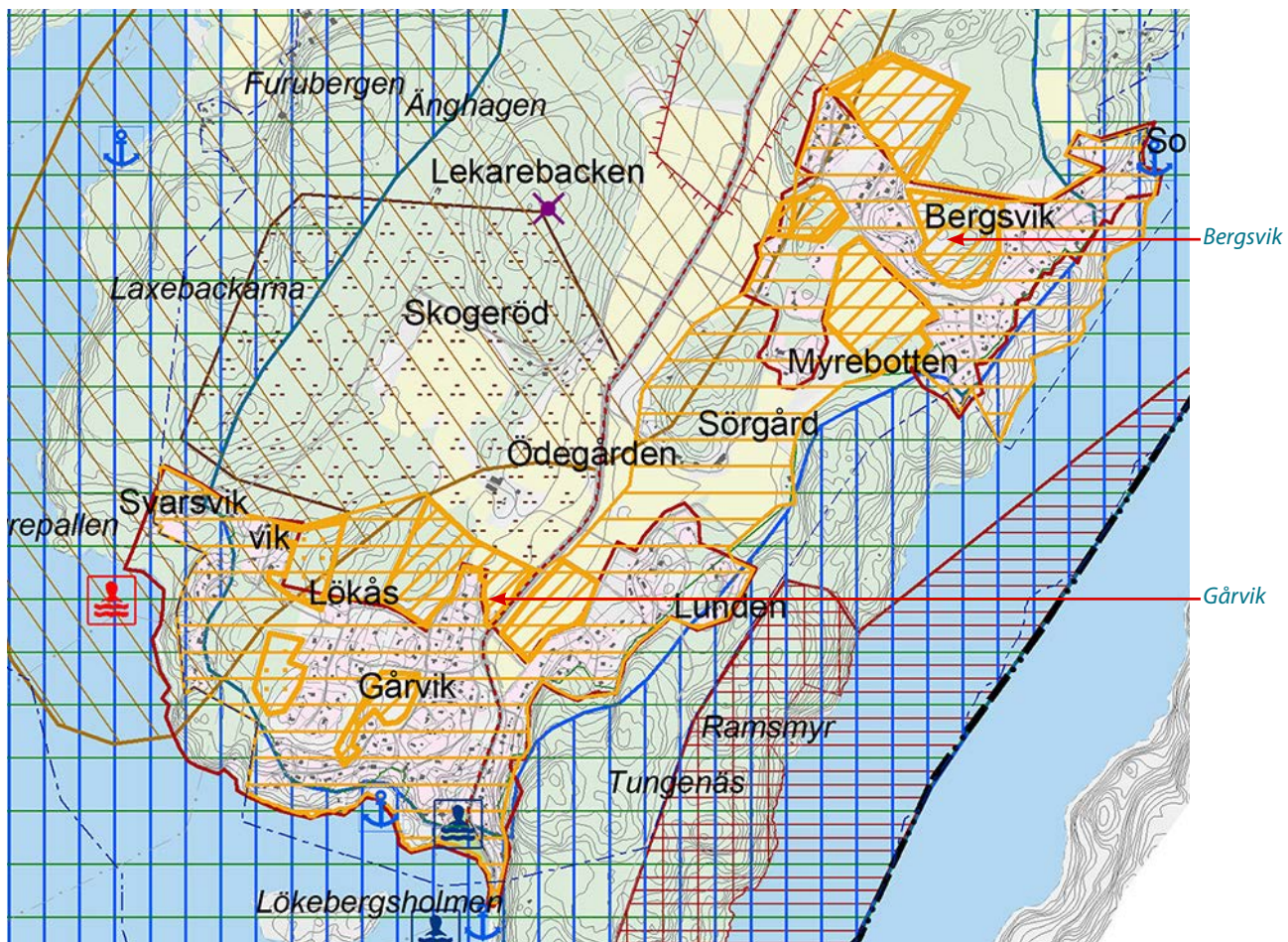
Gårvik ligger på Tungenässets spets ut mot Gullmarsfjorden vid slutet av väg 814. Det föreslagna bostadsområdet består av sex större och mindre områden som förtätar redan befintlig bebyggelse, som idag består mestadels av fritidshus. Två av områdena är reservområden på längre sikt. Det föreslagna området utgörs av både skogs- och åkermark. Området ligger delvis inom kommunalt kulturmiljöområde. Hänsyn ska tas till kända fornlämningar, bl a två stenåldersboplatser där en mängd flintfynd gjorts. Kommunen har tagit fram ett förslag till avgränsning av skyddsområdet för Lökebergs Hällristning, där del av skyddsområdet får stå tillbaka för att möjliggöra bebyggelseutveckling. Se även bebyggelseprincip nedan. Områdena är delvis röjda och medger utblickar mot havet. Vissa delområdens exponering mot fjorden bör utredas genom landskapsbildsanalys.

I Gårvik ligger en välbesökt kommunal badplats samt en mindre småbåtshamn. Kompletterande bryggor föreslås för bättre tillgänglighet, eventuellt som strandpromenad runt klippan till Lilla Gårvik. Befintlig bodbebyggelse behöver ordnas upp och regleras genom detaljplan. Området i Svarsvik bedöms lämpligt att på sikt utveckla för bad.

Bergsvik är beläget på Tungenässets sydöstra sida ut mot Gullmarsfjorden, söder om väg 814, nordost om Gårvik. Det föreslagna bostadsområdet består av fyra mindre områden som förtätar redan befintlig bebyggelse, som idag består mestadels av fritidshus. Det föreslagna området utgörs av både skogs- och åkermark. Området ligger delvis inom kommunalt kulturmiljöområde 3. En känd fornlämning finns inom området, en stensättning. Detaljplanering av området pågår.

Orientingskarta

Utsnitt ur markanvändningskarta. Teckenförklaring finns på markanvändningskarta 2.

Munkedals hamn: Ett antal områden för bostäder föreslås i lägen som bedömts lämpliga.

Saltkällan norra: Området ligger sydost om centralorten Munkedal. Föreslagen ny bebyggelse utgörs av tre områden på nordöstra sidan av E6 med en lokalisering som tar hänsyn till de rika kultur-, natur- och fornlämningsvärden som finns i området.

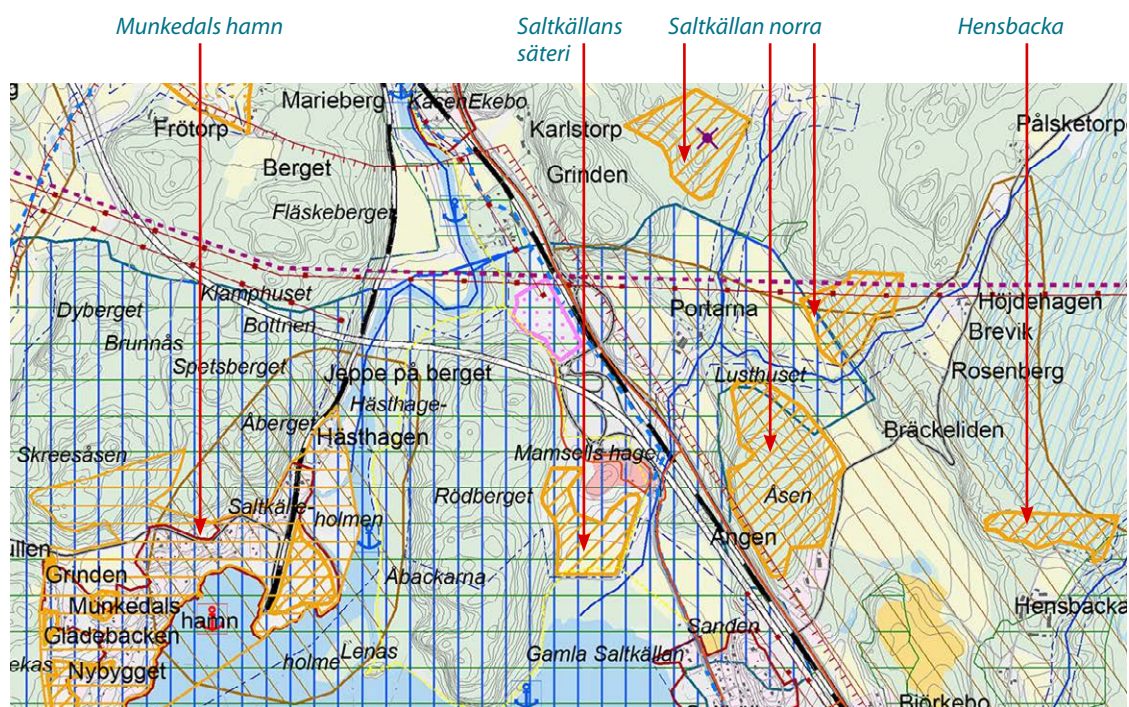
Saltkällans säteri: På marker som tillhört det f d säteriet i Saltkällan föreslås bostäder. Förslaget innebär att detaljplan för camping ersätts. Vid trafikplatsen har en ny rastplats anlagts. Hänsyn ska tas till ett ädellövparti (nyckelbiotop) inom området.

Hensbacka: Området ligger söder om Saltkällan på östra sidan av E6. Föreslagen ny bebyggelse ges en lokalisering som tar hänsyn till de rika kultur-, natur- och fornlämningsvärden som finns i området. Hensbacka gård har ett stort värde ur kulturmiljösynpunkt. Gårdens kulturmiljövärden ligger inte främst i de enskilda byggnaderna utan i förhållandet mellan byggnader och landskap. Det är därför viktigt att bevara väsentliga delar av herrgårdslandskapet och ett ungefärligt bevarandeområde har pekats ut av Bohusläns museum. Mycket stor hänsyn måste visas fornlämningsmiljön kring Hensbacka. Del av området ligger inom riksintresse för naturvård.

Orienteringskarta

Detaljplan för den södra delen av Hensbacka har tagits fram. Det är angeläget att åtgärder som vidtas inte försvårar eller förhindrar områdets utveckling med avseende på friluftsliv och turism. En utveckling av området ska ske med hänsyn till områdets kulturvärden. Bebyggelsen inom området måste ta sådan hänsyn att riksintresset (reproduktionsområde för havsöring) inte påverkas negativt. Inom bebyggelseområdet kommer en variation av bebyggelse att kunna möjliggöras i såväl skog som dalkant och på berg, delvis med utblick mot fjorden. Områdena har kort väg till centrum.

Utsnitt ur markanvändningskarta. Teckenförklaring finns på markanvändningskarta 2.

Övriga planeringsförutsättningar

Vatten och avlopp

För den spridda bebyggelsen i kustzonen är vatten och avloppsfrågan som regel löst genom enskilda anläggningar. En inventering av vatten- och avloppssituationen har tidigare genomförts för all bebyggelse på Tungenäset. Enskilda lösningar dominerar även inom de bebyggelsetäta delarna. Gemensamma anläggningar finns inom planområdena i Sjöris och Dale samt inom en del av Bergsviksområdet. Vid Sjöris är anläggningen kommunal – i övrigt gäller enskilt huvudmannaskap. För bebyggelsen i Torrebyns närområde finns ett lokalt reningsverk med kapacitet för ca 700 personekvivalenter (pe). 2008 var medelbelastningen på verket 210 pe med 450 anslutna fysiska personer.

Den planerade utbyggnaden av överföringsledning till Munkedals hamn, Bergsvik och Gårvik från reningsverket i Munkedal ger förutsättningar för permanentning av fritidsbostäder och nybyggnad inom dessa områden och utmed överföringsledningen. Kapaciteten i reningsverket är god och bedöms klara av hela den möjliga expansion som redovisas, även om ett rimligt antagande är att endast delar kommer att exploateras inom de närmaste tio åren. Munkedals reningsverk har en kapacitet på 6800 pe. Idag är 4000 pe anslutna till verket med en medelbelastning 2008 på 3700 pe. Förutom av föreslagna bebyggelseområden för södra Tungenäset och Saltkällan/Hensbacka kommer verket att belastas av utbyggnad i/kring Håby och Munkedals tätort.

Trafik

Området genomkorsas mellan Saltkällan och Hensbacka av både gamla och nya E6 samt järnvägen. De sammantagna störningarna från dessa behöver beaktas vid planläggning av berörda föreslagna bostadsområden. I övrigt förekommer länsvägar och lokala småvägar. Anslutningsvägarna över Tungenäsets inre delar bedöms klara den belastning som angiven expansion medför men bör efterhand ses över och vid behov rustas upp. I samband med den nya vatten och avloppsledningen längs länsväg 814 till Bergsvik och Gårvik planeras en gc-väg. På sikt vill kommunen även förbättra för gc-trafiken ut mot Torreby och till Munkedals hamn. I takt med ett förväntat ökat permanentboende bör de kollektiva transportmöjligheterna uppgraderas.

Geoteknik

Geotekniska förutsättningar ska belysas vid fortsatt detaljplanläggning. Kommunen har för närvarande otillräcklig kunskap om geotekniska förhållanden inom vissa områden vid Saltkällan (se karta i avsnitt Hälsa och säkerhet (A), ÖP14 Del II), vilket innebär osäkerhet avseende bland annat markens stabilitet. Ingen fortsatt utveckling av befintlig eller ny bebyggelse bör tillåtas inom dessa områden innan geotekniska förhållanden klarlagts och marken bedömts lämplig för ytterligare bebyggelse.

Översvämning

Vid Saltkällan och Munkedals hamn finns befintliga fastigheter inom områden som idag är känsliga för översvämning, då de ligger lågt i terrängen (se karta i avsnitt Hälsa och säkerhet (A), ÖP14 Del II). Då höjda vattennivåer och ökad risk för översvämningar är att vänta i framtiden är det viktigt att beakta detta redan idag, för att undvika risk för hälsa och säkerhet. Åtgärder kan i framtiden bli nödvändiga för att skydda fastigheterna mot översvämning eller mildra konsekvenserna av en sådan.

Havsbandet med omnejd

Service

Boendeinriktad service som skola, barnomsorg, livsmedelsbutiker m m saknas på Tungenäset och i Saltkällan/Hensbacka och finns i första hand att tillgå i Munkedals samhälle.

Turism och rekreation

Tungenäset har genom kombinationen av ett värdefullt kultur- och odlingslandskap med Gullmarns vattenområde stora förutsättningar för en utveckling av turism och rekreation. Vid Torreby finns en etablerad golfbaneverksamhet där landskapets och kulturmiljöns värden tas väl tillvara. De kommunala badplatserna vid Saltkällan och Gårvik är väl etablerade liksom badplatserna vid Torreby/Röd som sköts av en privat förening. Badplatsen vid Gårvik har potential för en utvidgning genom en strandpromenad norrut i strandkanten, delvis på brygga

Utbredningen av fritidsfisket i kustzonen är helt knutet till Gullmarn och Örekilsälven. Riksintresset för friluftsliv omfattar hela Gullmarns vattenområde jämte Örekilsälvens utlopp. För dessa områden sammanfaller som regel friluftslivets intressen med naturvårdsintressena. Konflikter kan uppstå inom områden med värdefulla grundbottnar som samtidigt är av intresse för båtsport och anknutna aktiviteter. Kommunen har genomfört en inventering av båtplatser längs strandområdet mot Gullmarn. Denna visar att antalet båtplatser inom varje etablerad grupp varierar mellan 5 och 50 platser. Vid varje sådan grupp kan båtanknutna aktiviteter innebära att störningar sker av det marina livet på förekommande grundbottnar.

Område med särskilda hushållningsbestämmelser (4 kap MB)

Kustområdet inom Munkedals kommun ingår i ett område, mellan Brofjorden och vidare söderut genom Bohuslän, Halland och Skåne till Simpevarp, med särskilda hushållningsbestämmelser enligt 4 kap i miljöbalken – s k geografiska områden vilka i sin helhet är av riksintresse. De i miljöbalken upptagna geografiska områdena har på senare tid ibland blivit kallade för ”nationallandskap”. Riksdagen har beträffande nationallandskapen redan gjort en avvägning av olika allmänna intressen till förmån för natur- och kulturintressena när kommunen ska ta ställning till en fråga. Detta beslutades redan genom att naturresurslagen och miljöbalken antogs. Vad kommunen föreslås i sin översiktsplan inom ett nationallandskap får därför aldrig på ett påtagligt sätt skada natur och kulturvärdena. Områdets värden ligger i de förutsättningar som erbjuds för rörligt friluftsliv i form av badplatser, fiskeplatser och möjligheter till båtsport, tillgängligheten till attraktiva bad, strand- och skärgårdsområden, högklassiga fornlämningsmiljöer och äldre bebyggelsemiljöer, en värdefull kombination av högklassiga natur- och kulturvärden och närheten för många människor till attraktiva natur- och kulturmiljöer.

ÖP föreslår

- En planering av Tungenäset ska syfta till en långsiktig god hushållning med de naturresurser som området har.
- En utbyggnad av föreslagna bostads- och verksamhetsområden m m enligt kartorna bedöms lämplig, mot bakgrund av de i texten givna resonemangen.
- Utveckling av turism och besöksnäring genom uppförande av anläggningar

för dessa syften – även för friluftsliv och rekreation – ska ges goda möjligheter.

- Framtida badplats vid Svarsvik och iordningställande av befintliga bodar m m.
- Tillgänglighetsanpassade bryggor i Stora Gårvik, ev med sammanlänkande brygga som "strandpromenad" till Lilla Gårvik.
- Samfällighetsbadplats i Bergsvik med badbrygga ska kunna prövas.
- Ytterligare bryggor för småbåtar ska kunna prövas.
- Förutsättningarna för boende på vatten i Munkedals hamn bör studeras bättre.
- Detaljplan ska föregå tillkommande bebyggelse i ovan angivna förslag på framtida bebyggelseområden, inom "samlad bebyggelse" (enligt tidigare definition), inom kompletteringsområden samt vid permanentning av fritidshusbebyggelse.
- Förekommande kultur- och miljöintressen får inte påtagligt skadas vid åtgärder av olika slag. På vattenområdets öar och kobbar medges ingen form av bebyggelse.

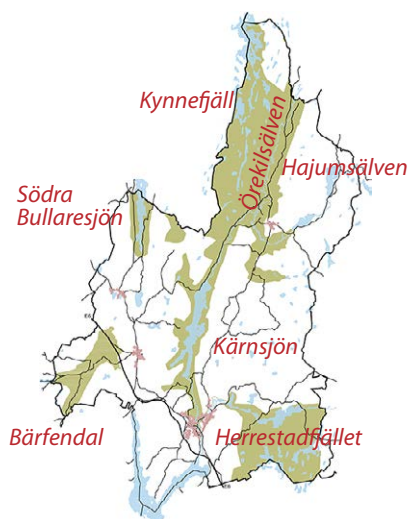
Hur övriga intressen bevakas

- Vid bygglovprövning inom området ska särskilt stora krav ställas på anpassning till områdets bebyggelsetradition vad gäller placering, utformning och materialval.
- Krav kan ställas på särskilda utredningar, som kulturmiljöundersökning, naturvärdesinventering, landskapsbildsanalys, lokalt omhändertagande av dagvatten m m.
- Respektive fastighetsägare har ett ansvar för sina fastighetsbelägenheter, men även tillsammans med grannfastigheterna finns ett gemensamt ansvar. Kommunen vill understryka behovet av att klargöra planeringsförutsättningar avseende geoteknik och översvämningsriskerna vid Saltkällan och översvämningsrisken för Munkedals Hamn.
- Tillgänglighetsförbättrande åtgärder bör efter hand utföras.
- Gullmarn: Det stora vetenskapliga värde som fjorden och dess närmaste omgivning och tillflöden har ska uppmärksammas särskilt vid all planering eller exploatering som kan innebära någon form av negativ påverkan. Grundområdena har stor betydelse för fiskreproduktion. Särskilt stor försiktighet bör iaktas inom vattenområden som utgör fredningsområden för lax och öring, reproduktionsområden för hummer, eller i övrigt är av stort intresse för yrkesfisket eller den marina miljövården.
- Muddertippningar och liknande ingrepp i Gullmarn (och andra vattenområden) ska prövas enligt Miljöbalken varvid krav på MKB kan komma att ställas.
- Miljökvalitetsnormer för fisk-/musselvatten och yt-/grundvatten ska iaktas.

Naturmarkerna

Naturmarkerna - Kynnefjäll, Örekilsälven, Hajumsälven, Bärfendal, Herrestadsfjället och Sö Bullaresjön

Orienteringsfigur: Naturmarkerna

Avgränsning

Med Naturmarkerna avses här de större sammanhängande naturvårds- och friluftsområdena inom kommunen (utom Gullmarn och kustområdet, vilka redovisas i avsnitt Havsbandet):

- Kynnefjäll
- Örekilsälvens dalgång
- Bärfendal
- Herrestadsfjället
- Södra Bullaresjön
- Hajumsälven – Brattöns Gård

För områdesbeskrivning av Naturmarkerna se Del II.

Användning av mark och vatten

Inom Naturmarkerna är det huvudsakligen naturens villkor som prioriteras. Detta hindrar inte att bebyggelse eller anläggningar är motiverade och lämpliga. Det gäller särskilt satsningar som bidrar till naturvård, berikat friluftsliv, ökad så kallad grön turism, eller övrig landsbygdsutveckling – även i strandnära lägen där så bedöms lämpligt. Enligt planeringsunderlaget för LIS-områden bör vissa delar av Södra Bullaresjöns och Kärnsjöns stränder vara möjliga att utveckla för strandnära anläggningar eller bebyggelse.

ÖP-föreslår

- Utveckling av turism och besöksnäring genom uppförande av anläggningar för dessa syften – även för friluftsliv, rekreation och bostäder – ska ges goda möjligheter.
- Utveckling av landsbygden genom strandnära lokalisering av mindre turism-/fritidsanläggningar eller bostäder där detta kan ske utan stora inskränkningar för det rörliga friluftslivet eller stor skada på naturvärden.
- Lokalisering av en mindre camping utmed Blågröna vägen bör studeras i anslutning till Bullaresjön. Lämplig plats för camping vid Bullaresjön är Fiskebo, som ägs av kommunen, eller i omgivande område. Platsen ligger inom område för landsbygdsutveckling i strandnära läge – LIS-område. Vissa strandskyddslättnader för enklare turistanläggningar som brygga och liknande bör undersökas.
- Tysta och stora opåverkade områden kring Bredmossen mellan Södra Bullaresjön och Kynnefjäll föreslås av kommunen som nytt riksintresse för friluftsliv.
- Kommunen avser ej att inom Kynnefjäll prioritera vindbruk framför övriga allmänna intressen som friluftsliv, naturvård, tysta områden etc.
- Att områden med befintlig samlad bebyggelse samt planlagd mark undantas från riksintresset för naturvård.

PLANENS KONSEKVENSER

Hållbarhetsbedömning av ÖP - sammanfattning

Till ÖP14 hör den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som utarbetades under framtagandet av ÖP10. Då ÖP14 i stor utsträckning bygger på innehållet i ÖP10 så bedömer kommunen att MKB fortfarande är i huvudsak giltig. I följande avsnitt finns dels sammanfattande texter för miljöbedömningen och dels kompletterande texter som behandlar förändringar som skett i översiktsplanen sedan ÖP10, bland annat planerad vindkraftsutbyggnad och dess ”nya” konsekvenser. Vidare har hållbarhetsbedömningen kompletterats med beskrivning och resonemang kring social hållbarhet.

Planens måluppfyllelse

En översiktsplan bör kunna ge såväl utvecklande som hushållande vägledning för beslut inom samhällsplaneringen.

Hur väl lever ÖP upp till lagstiftningens och den egna ambitionen om ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet – och hushållning med resurser?

Att göra hållbarhetsperspektivet till en fortsatt levande och aktiv frågeställning i kommunens arbete, såväl på den politiska sidan som på tjänstemannasidan, är kanske lika viktigt som att försöka besvara frågan här i ÖP. Målen kan bara uppfyllas genom en kontinuitet av hållbarhetsinriktade och långsiktiga beslut.

Markanspråk – samlad bedömning

Översiktsplanen för Munkedal har kommit till i en tid när en utveckling av kommunens näringsliv och invånarantal har givits helt nya förutsättningar, framför allt i och med den nya motorvägen, men också genom förväntad expansion av handel och verksamheter – i Munkedal och i närregionen. Kommunen upplever ett växande intresse för att bygga bostäder, etablera verksamheter och att anlägga vindkraftsparker. Inom dessa tre områden förväntas de största markanspråken uppstå.

Bostäder

Munkedals kommun är jämförelsevis gles befolkad, i genomsnitt 16 invånare per km². Översiktsplanen visar ett stort antal möjliga områden för bostads- expansion inom vilka bostadsmarknadens egna spelregler får reglera var den nya bebyggelsen får sin tyngdpunkt. Planen medger dessutom enstaka bebyggelse och ytterligare bostadsområden utanför de i ÖP utpekade områdena, bl a genom sk tomboenden och boende i strandnära lägen. Lämpligheten prövas slutligt i detaljplan och/eller bygglov.

Totalt anges i ÖP expansionsområden för bostäder på ca 200ha, vilket motsvarar ca 1000-2000 nya bostäder, beroende på exploateringsgrad. Den lägre siffran motsvarar en typisk villaområdesexploatering med inslag av par- och radhus. Inom typområdet Havsbandet bedöms områdena motsvara ca 500 villatomter. Därtill finns ca 50 ha detaljplanelagd men obebyggd mark inom kommunen (av varierande exploateringsintresse) och längs kusten ett par större fritidshusområden som kommunen avser omvandla till permanentboende, ca 200 tomter.

I dagsläget kan det vara rimligt att anta att en mindre del av de angivna bostadsutbyggnadsanspråken verkligen kommer att bebyggas under den period ÖP har som

tidsram, dvs fram till ca 2025. Förutsättningarna för en ökad inflyttning bedöms dock vara mycket goda – utan orimligt stora ekonomiska, sociala eller ekologiska uppoffringar, se nedan.

Verksamheter

Kommunen ser möjligheter att skapa utrymme för en resurseffektiv och samordnad lokalisering av verksamhetsområden i framför allt Håby-området, där omgivningspåverkan på ett samordnat vis kan minimeras, bl a genom gemensamma våtmarker för dagvattnet och gemensamma servicefunktioner. Angivna expansionsområden för verksamheter uppgår till ca 100 ha totalt i kommunen, varav ca 75 ha i Håby-området.

Att lokalisera framtida verksamheter företrädesvis till trafikmoten utmed E6 bedöms minimera de motorfordonsbundna transporterna. Ett godsspår till Håby verksamhetsområde från godsjärnvägen bedöms kunna bidra till ett mer hållbart transportsystem.

Vindbruk – inklusive kraftledningsutbyggnad

Utnyttjar en oändlig resurs. Kommunens vindbruksområden har placerats så att riksintressen inte berörs. Däremot har Energimyndigheten pekat ut ett riksintresseområde för vindbruk i Kynnefjällsområdet, som berör andra riksintressen.

En större vinkraftsutbyggnad får stora konsekvenser för närmiljön och landskapsbildningen. I ett mycket långt tidsperspektiv kan de permanenta skador som uppstår av vindbruket anses vara begränsade – marken bedöms kunna återställas relativt opåverkad och landskapsbildningen kan i stort sett återställas helt.

ÖP14 innebär en förändring av kommunens vindbruksplanering genom att ännu ej ianspråktagna planerade vindbruksområden utgår. Fem större vinkraftsområden och fyra mindre områden tas bort jämfört med förslaget i ÖP10, vilket innebär en halvering av det framtida totala antalet vindkraftverk, samt att inga fler vägar byggs ut för att nå vindbruksområden. Kommunen har avvägt det så att de ca 60 vindkraftverk, i de kvarstående områdena, anses vara en tillräcklig/lämplig nivå av vindkraft för Munkedals kommun.

Positiva konsekvenser av att mindre mark planeras för vindbruk blir att landskapsbildningspåverkan minskar samt att färre befintliga fastigheter blir påverkade av buller och skuggning. Förändringen innebär också att det inte längre blir någon begränsning för framtida prövning av bygglovsansökningar inom borttagna områden, i och med att vindbruksanspråket på marken tagits bort. Det nuvarande markanspråket kan fortsätta, dvs. skogsbruk och jordbruk. Besöks- och turistnäringen kan dra nytta av att nuvarande markanvändning fortgår.

Det finns dock fortfarande utrymme för många ytterligare vindkraftverk i Munkedals kommun inom ramen för de vindbruksområden som återstår. Utöver utpekade vindbruksområden är kommunen även generellt positiv till prövning av gårdsverk på landsbygden.

Hushållning med resurser – samlad påverkan

Jordbruksmark

De markresurser som översiktsplanen tar i anspråk för annat ändamål berör framför allt viss högklassig jordbruksmark. Verksamhetsområdet vid Dinglemotet och den nya ridanläggningen i Dingle ligger på A-klassad jordbruksmark, liksom till viss del ett flertal av de föreslagna bostadsområdena vid Håby och i Saltkällan/Hensbacka. I översiktsplanen anges att i första hand C-klassad mark ska användas, men de strategiska lägen som angivna områden har bedöms inte möjliga att åstadkomma på C- eller

B-klassad mark, utan de ekonomiska och transporteffektiviserande hållbarhetsprinciperna ges prioritet. Den samlade negativa effekten minskas av att hästanläggningar relativt enkelt bedöms kunna ställas tillbaka till jordbruksdrift i en framtid respektive att jordbruksmarken vid Dinglemotet är påverkad av närheten till motorvägen. En strävan bör dock vara att lägre klassad jordbruksmark prioriteras först.

Kustzonen

De största markanspråken för bostäder ligger inom den viktiga markresursen kustzonen. Resonemangen kring hushållning med denna resurs framgår av avsnitten *Havsbandet* i Del I och *Riksintressenas* behandling i Del II.

Social hållbarhet

Hållbarhetsbedömningens sociala dimension handlar om människans levnadsvillkor i samhället och fokuseras främst i de nationella folkhälsomålen för människors hälsa och välbefinnande. Nedan beskrivs översiktligt och resonemangsvist hur planförslaget bedöms bidra till att nämnda mål kan uppfyllas. Målen har härvid konkretiserats i ett antal grundläggande mänskliga behov och livskvaliteter.

Arbete och försörjning

Arbete och försörjning är basalt för människors livskvalitet. Arbetslöshet har stor påverkan på den enskildes fysiska och psykiska hälsa och barns uppväxtvillkor. Avsaknad av arbete bidrar i hög grad till ökad ohälsa.

Goda allmänna väg- och järnvägskommunikationer, samt pågående utbyggnad av bredband, ökar tillgängligheten såväl inom kommunen som till arbetsmarknaden och eftergymnasiala utbildningar i regionen, vilket bl.a. gagnar företagande med ökad tillgång och bredd på arbetstillfälle. Den genomsnittliga utbildningsnivån i kommunen har förutsättningar att höjas.

Tillgången på rika natur- och kulturvärden och områden för friluftaktiviteter ger goda förutsättningar för turismnäringen att växa, vilket sammantaget kan bidra till ett mångsidigt näringsliv med olika typer av arbeten. Ett gott företagsklimat och planberedskap för verksamhetsetablering i attraktiva lägen längs E6 ger förutsättningar för ett växande företagande och därmed ökat antal arbetstillfällen i kommunen, vilket i sin tur främjar en befolkningsökning. Fler människor, inte minst ungdomar, kan som kvarboende eller inflyttade i Munkedal, bli ekonomiskt självförsörjande och oberoende vilket gagnar det sociala välbefinnandet såväl på individnivå som familjenivå.

Ett ökande befolkningsunderlag ger i sin tur förutsättningar för en utbyggnad av kommunal och kommersiell service och därmed fler arbetstillfällen inom ett större spektrum av branscher.

Sammantaget bedöms genomförandet av intentionerna i planförslaget, jämfört med nollalternativet, ge bättre förutsättningar för ett enklare och bättre vardagsliv för munkedalsborna.

Boende

Munkedal har sedan ett antal år en minskande befolkning med de negativa effekter för inte minst befintligt serviceutbud som sjunkande kundunderlag innebär. Tillväxt i form av ökad befolkning bedöms vara av vital betydelse som förutsättning för ett bra vardagsliv där tillgång och tillgänglighet till bl.a. skola, vård, omsorg och platser/lokaler för möten och fritidsaktiviteter prioriteras högt. Enkelt uttryckt är varje ny munkedalsbo viktig för kommunen, oavsett var i kommunen vi finner henne. Detta speglas i översiktsplanen där boende främjas på olika nivåer, olika platser och i olika

former. I tätorterna finns ett behov av främst hyresbostäder för att öka möjligheten till kvarboende för olika målgrupper, och därmed bromsa befolkningsminskningen.

Samlad utbyggnad av bostäder föreslås huvudsakligen i kommunens södra delar i anslutning till centralorten och på Tungenäset. Här finns etablerad service och infrastruktur att tillgå och förtätningen bidrar till att stärka kommunens ”kärna” både ekonomiskt och socialt. Tungenäset har en särskild attraktivitet för boende då det erbjuder havsnära lägen. Spridd bebyggelse på landsbygden i allmänhet är positivt och skall bejakas.

Härutöver betonas också vikten av att de större tätorterna Dingle, Hedekas och Hällevadsholm ges möjlighet till komplettering med funktioner som stärker dess självförsörjning avseende service och verksamheter så långt möjligt.

Ökat boende på landsbygden innebär ett ökat underlag för service, både kommunalt och enskilt, som förskola, servicebutik och kollektivtrafik.

Vidare pekas områden för landsbygdsutveckling strandnära lägen ut med syftet att bidra till en positiv landskapsutveckling i form av nya bostäder i attraktiv miljö och lokalt knutna verksamheter (Munkedalspecifika besöksnäringar) med behov av sjönära lägen etableras.

Sammantaget ger anslaget i översiktsplanen goda förutsättningar för ett brett och varierat bostadsutbud som kan attrahera människor med olika boendeönskemål.

Livsmiljö

Sociala aspekter på den fysiska miljön handlar i stort om ”vardagen ska gå ihop”. Strukturer som präglas av närhet mellan människor, närhet till kommunikationer, service, gröna områden och platser/lokaler för fritidsaktiviteter och möten har bevisligen en positiv inverkan på vår allmänna trivsel. Översiktsplanens intentioner handlar i stort om att förstärka befolkningsunderlaget i redan etablerade orter så att förutsättningarna för service och fritid på lokalt plan främjas.

För ungdomar och många äldre utgör närheten till trygg och säker kollektivtrafik, service och naturområden en extra viktig faktor för möjligheterna att röra sig. Möjligheten att transportera sig är i hög grad avgörande för hur möjligheterna till utbildning på annan ort kan utnyttjas och därmed en ödesfråga för kommunen i strävan att kunna erbjuda kvalificerad arbetskraft på hemmaplan.

Delaktighet och inflytande i samhället

Att finna rätt former för människors möjlighet till delaktighet och inflytande i samhället är viktiga mål för såväl individ som samhälle. Möjligheterna att påverka förutsättningarna för människors delaktighet och inflytande i samhället genom fysisk planering är dock begränsade och handlar i huvudsak om hur processerna enligt plan- och bygglagen bedrivs.

ÖP14 baseras i stor utsträckning på innehållet i ÖP10. Under utarbetandet av ÖP10 genomfördes en omfattande demokratisk process med rådslag där samhällsföreningar och bygdegrupper i kommunen var delaktiga i att formulera den gemensamma bilden av framtidens Munkedal. Under samrådet och kommande utställning av ÖP14 fortsätter kommunen medborgardialogen med kommunens invånare, företagare och aktörer. Först i ett senare planskede kan bedömas hur väl kommunen lyckas med att engagera medborgarna och framför allt vilket genomslag allmänhetens uppfattningar tillåts få i planen.

Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet i olika former gagnar en god folkhälsa. I Munkedal är tillgången på

områden för aktiv fritid mycket god och utbudet brett. En av målsättningarna i översiktsplanen är att förbättra tillgängligheten till de naturgivna aktivitetsområdena genom utbyggnad av gång- och cykelvägnätet samt genom att främja turism och friluftsliv. Samtidigt innebär en förtätning av orterna ett bättre underlag och tillgänglighet till idrottsanläggningar och service och mer stimulerande och trygga promenader och cykelturer. Sammantaget bedöms ett genomförande av planförslagets intentioner ge positiva effekter för människors möjlighet till fysisk aktivitet.

Trygghet

Trygghet spänner över ett brett fält, alltifrån tillit mellan människor och att ha sin försörjning tryggad till att utan rädsla kunna röra sig i de offentliga rummen. Översiktsplanen behandlar ett flertal övergripande frågor, men det är normalt först i detaljplaneringen som konkreta åtgärder kan säkerställas och vidtas. Att planera för en ökad befolkning, fler arbetstillfällen, ökad service och bättre tillgänglighet till områden och lokaler för rekreation och fritidssysselsättning ger dock goda förutsättningar för att kunna hantera trygghetsfrågorna på ett bra sätt.

I planförslaget föreslås bebyggelsekompletteringar vilka ger möjlighet att ”bygga bort” otrygga, öde markområden och genom fler boende och verksamma på ett bättre sätt befolka offentliga rum vilket är positivt i ett trygghetsperspektiv. Vid etablering av ny bebyggelse i strandnära lägen är det av vikt att trygghetsfrågorna beaktas vid upprättande av detaljplan.

En annan viktig trygghetsaspekt är bevakningen av barns behov i våra fysiska miljöer. Här kan kommunen som ansvarig för den fysiska planeringen bana väg för ett samhälle som till sina fysiska delar är bra för barnen, och därmed även för vuxna, såväl kvinnor som män.

Miljöbedömning av översiktsplan för Munkedals kommun

Översiktsplaner ska enligt lagen miljöbedömas. Syftet med en miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planen så tidigt som möjligt, så att en hållbar utveckling främjas (6 kap 11§ Miljöbalken) samt att identifiera den betydande miljöpåverkan planen innebär. De områden som identifieras ska sedan behandlas i en miljökonsekvensbeskrivning (6 kap 12§ Miljöbalken).

Betydande miljöpåverkan

Lagstiftaren har i Förordning (1998:905) om Miljökonsekvensbeskrivningar angivit ett antal verksamheter som alltid ska anses medföra betydande miljöpåverkan och som kräver miljötillstånd. Förutom dessa gäller det att identifiera och avgränsa övriga åtgärder som kan komma att leda till betydande påverkan. Förarbete och direktiv till miljöbalken lyfter fram behovet att tydliggöra sekundära, kumulativa, samverkande, permanenta och tillfälliga samt positiva och negativa effekter på kort, medellång och lång sikt. En relevant avgränsning är mycket viktigt för att motverka allt för detaljerat och onödigt arbete i planarbetet.

Betydande miljöpåverkan i Munkedals kommuns översiktsplan

Följande delar i Munkedals kommuns översiktsplan bedöms, beroende på hur de hanteras i kommande detaljplanering/prövning av bygglov, enskilt eller sammantaget, kunna medföra betydande miljöpåverkan. Slutlig prövning sker i detaljplan/bygglov

och/eller tillståndsprövning. Planen bedöms kunna genomföras utan att sådan miljöpåverkan i realiteten uppstår. Nedan redovisas och belyses berörda delar i översiktsplanen;

Bostadsområden utmed Gullmarn - Tungenäset

Gullmarn utgör ett Natura 2000-område och ligger delvis inom riksintresse för naturvård och friluftsliv. I översiktsplanen föreslås såväl utbyggnad av befintliga bostadsområden som nya sådana. Närheten till Gullmarn – Tungenäset gör att särskilda krav på bl a omhändertagande av dagvatten och tillfredsställande va-lösningar måste ställas. Förutsatt att detta beaktas i fortsatt planering/bygglovprövning bedöms ingen påtaglig skada på Natura 2000-området och riksintresset för naturvård och friluftsliv uppkomma.

Nya handelsområden/industriområden utmed E6:an

En detaljplan som innebär tillkomst av ett handelsområde/verksamhetsområde ska alltid antas medföra betydande miljöpåverkan. De områden som pekas ut för sådana ändamål är Saltkällan, Håby, Gläborg och Dingle utmed nya E6. I kommande detaljplanearbete förutsätts att lokalisering och utformning sker på sådant sätt att miljöpåverkan minimeras och därmed ej blir betydande. I det fall det handlar om verksamheter som, enligt miljöbalken, kräver tillstånd ingår i tillståndsprövningen att slutligt pröva och reglera den specifika verksamheten utifrån ett miljöperspektiv.

Campingplatser öster om Hedekas samt utmed Blågröna vägen vid Bullaresjön, Fiskebo

Genomförandet av en detaljplan för en permanent campingplats ska alltid antas medföra betydande miljöpåverkan. Kommunens avsikt är att initialt undersöka förutsättningarna för en campingplats och dess påverkan på miljön. Härigenom kan lämplig lokalisering utifrån ett miljöperspektiv klarläggas och erbjudas eventuell intressent. Förutsatt att så sker kan betydande miljöpåverkan undvikas.

Vindbruksplanen

Kommunens vindbruksplan är i aktuella delar integrerad med översiktsplanen. I och med detta är översiktsplanen den plan där politikerna fastställer var de anser att framtida kommunal vindkraftsutbyggnad skall ske. En storskalig eller småskalig utbyggnad kommer att generera betydande miljöpåverkan. I detta skede är det viktigt att inte enbart titta på enstaka parker eller verk utan också deras kumulativa effekt i kommunen.

Övrig verksamhet

Under övriga viljeinriktningar har kommunen nämnt ett antal åtgärder vars lokalisering är ospecificerade. Dessa bör beaktas då kommande utredningar får peka på var påverkan kan komma att förläggas. Viljeinriktningar som kan komma att medföra betydande påverkan är lättnader i så kallade landsbygdsutvecklingsområden i och med eventuellt nya strandskyddsbestämmelser, kommunens viljeinriktning att vara välvillig till nya turismanläggningar, nya fritidsbåthamnar samt ny kraftledning genom kommunen.

Miljö kvalitetsnormer och miljömål

I Miljökonsekvensbeskrivningen skall Miljö kvalitetsnormerna och miljömålen tas upp samt frågor kring bl a hälsa och säkerhet belysas. Kommunen avser att utreda konsekvenserna av de åtgärder som föreslås i ÖP i syfte att uppnå MKN för vatten.

Munkedals
Kommun

Vad är en översiktsplan?

I översiktsplanen (ÖP) skisseras vår framtida livsmiljö. Den visar hur kommunen ser på mark- och vattenanvändning och bebyggelsens utveckling i kommunen. Översiktsplanen är en överenskommelse mellan stat och kommun om hur värden av också nationellt slag bör beaktas. Den är vägledande för efterföljande beslut. När kommunens politiker beslutar om översiktsplanen, kan de behandla frågor som kan påverka livsmiljön för oss och naturen under generationer! Sådana beslut måste vila på stadig grund. Det måste finnas tid för att argumentera, lyssna och reflektera.

(Boverket)